

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વા. મંદિર - સરધારનું મુખપત્ર

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન

જુન-૨૦૦૬

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર
રાજાજી રોડ, ડાંબીવલી
(મુંબઈ)

શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજની પ્રતિષ્ઠા
કરતા પ.પૂ.ધ.ધુ. મહારાજશ્રી.
તા. ૨૯-૫-૦૪ જેઠ સુદ-૧૦

શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજ-ડાંબીવલી

દ્વિતીય પાટોત્સવ તા. ૬-૬-૦૬ જેઠ સુદ - ૧૦

પ.પૂ. ધ.દુ. ૧૦૦૮શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ તથા પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી ચોખવેલ શ્રી સ્વા. મંદિર - શંદેર(સુરત)નો દ્વિતીય પાટોત્સવ તથા નૂતન શ્રી સ્વા.મંદિર મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ - વેરાવળ (સોમનાથ)

૧. શંદેર (સુરત) મંદિરના દ્વિતીય પાટોત્સવ પ્રસંગે શહેરના મુખ્ય માર્ગો પર નીકળેલ વિશાળ શોભાયાત્રા. ૨. દ્વિતીય પાટોત્સવની આરતી ઉતારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૩. મંદિરના નૂતન કળશનું પૂજન કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૪. પાટોત્સવ પ્રસંગે યોજવામાં સત્સંગ સભામાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી આશીર્વાદ પ્રાપ્ત કરતા વિશાળ હરિભક્ત સમુદાય. ૫. વેરાવળ (સોમનાથ) નૂતન મંદિરના મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે શહેરનામ મુખ્ય માર્ગો પર પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના સાંનિધ્યમાં નીકળેલ ભવ્ય શોભાયાત્રા. ૬. દેવોની પ્રતિષ્ઠા આરતી ઉતારતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૭. સોમનાથ મહાદેવના દર્શનાર્થ પધારેલ પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી તથા સાથે સંતો-ભક્તો. ૮. સોમનાથ સમુદ્ર તટે ઠાકોરજીનો અભિષેક કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

છબીકલા : શ્રીહરિ ડીજીટલ ફોટોગ્રાફી - સુરત. મો. ૯૯૨૫૦ ૩૦૨૫૦

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વા. મંદિર - સરધારનું મુખપત્ર

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન

પ્રકાશક : શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર વતી

કો. સ્વામી શ્રી વિરક્તસ્વરૂપદાસજી

તંત્રી : સાધુ દિવ્યસ્વરૂપદાસજી ❁ વર્ષ :- ૨, અંક :- ૧, તા. ૨૦-૬-૦૬

:: સંસ્થાપક ::

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

:: અધ્યક્ષ ::

પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય
શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ - વડતાલ

:: પ્રયોજક ::

પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

આપ જો 'ઈન્ટરનેટ' સુવિધાથી સુવિદિત હો તો
આજે જ ક્લિક કરો...

www.chintansardhar.com

આધુનિક યુગમાં 'ઈન્ટરનેટ'ની સુવિધાથી આપ ઘેર બેઠા પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજની આશીર્વાત્મક આજ્ઞાથી સરધાર મંદિર દ્વારા પ્રકાશિત 'શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન' અંકના ઓનલાઈન ગ્રાહક તેમજ ઓનલાઈન અંકને માણી શકશો. અને સાથે સાથે ઓનલાઈન સરધાર મંદિર દ્વારા પ્રસ્તુત પ.પૂ. લાલજી મહારાજની અમૃતવાણી, પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા અન્ય ધુન-કીર્તનની VCD, MP3 & Audio Sasette અને ધાર્મિક પુસ્તકો તેમજ પૂજા-સામગ્રી આદિક સાહિત્ય હવે તમો ઘેર બેઠાં વસાવી શકશો.

:: લેખો અંગે પત્રવ્યવહાર ::

'ચિંતન કાર્યાલય'

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર
તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫

:: લવાજમના દર ::

વાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૮૦/-
પંચવાર્ષિક : રૂ. ૩૫૦/-
પચીસ વર્ષ લવાજમ : રૂ. ૭૫૦/-
પરદેશમાં લવાજમ : \$ ૧૩૦ U.S.A.
: £ ૧૦૦ U.K.

:: અનુક્રમણિકા ::

૧	દિવ્ય અમૃતવાણી...અમૃતવાણી ચિંતન	તુલસીભાઈ માસ્તર - સુરત	૨
૨	પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીનો પત્ર...પ્રેરણા ચિંતન		૪
૩	ગુરુપૂર્ણિમા - ગુરુપૂજન દિન...ગુરુ મહિમા ચિંતન	સાધુ યોગેશ્વરદાસ - સરધાર	૫
૪	આવ્યો ચાતુર્માસ મનોહર... ઉત્સવ-પર્વ ચિંતન-૧	સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ - સરધાર	૮
૫	ભગવાન શ્રીહરિનું સરધારમાં ચાતુર્માસ રોકાણ...સં.૧૮૭૧...ભીલાવરિત્ર ચિંતન-૧	સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ - સરધાર	૯
૬	સર્વોપરીની સાધના... સેંકડો સાધકોની દિવાદાંડી...	પા.રાજુ ભગત-સરધાર	૧૨
૭	વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિકોણ...વિચાર-વિમર્શ ચિંતન-૨	પૂ. શ્રી વેદવ્યાસ દિવેદી તથા પૂ. રમાધુરનાથી (મોઝા ખેન)	૧૫
૮	આર્યતિક કલ્યાણ...આજ્ઞા-ઉપાસના ચિંતન		૧૬
૯	ધર્મામૃત...અમૃતવાણી ચિંતન - ૨	સ્વામી આનંદસ્વરૂપદાસજી (વેદાંતાચાર્ય) - સરધાર	૧૮
૧૦	હિંમતે મદદ તો મદદે ખુદા...! જીવન પાથેય ચિંતન	સાધુ યોગેશ્વરદાસ - સરધાર	૨૦
૧૧	પુરુષોત્તમ પ્રકાશ વિવેચન...શાસ્ત્ર પરિચય ચિંતન - ૪	સ્વામી કેવલ્યસ્વરૂપદાસજી - સરધાર	૨૨
૧૨	સત્સંગ શબ્દજ્ઞાન મનોરંજન...બાલ-યુવા સત્સંગ-૮	પાર્ષદ રાજુ ભગત તથા મયુર ભગત - સરધાર	૨૩
૧૨	સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા...		૨૪

:: લવાજમ અંગે ગ્રાહક પત્રવ્યવહાર ::

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર
તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫ ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧
Visit us : www.sardhar.org ❁ E-mail : amrutdhara2003@yahoo.com

પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીનો પત્ર

સસ્તંગના લાડીલા સર્વ હરિભક્તોને ઘણાજ હેતુપૂર્વક જય શ્રી સ્વામિનારાયણ...

હાલા ભક્તજનો ! આપણા ઉપર ઘણી જ કરુણા કરી સર્વોપરી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ આ બ્રહ્માંડમાં પધાર્યા અને આપણને અદ્ભૂત મોક્ષનો નિર્વિઘ્ન માર્ગ દેખાડ્યો. શ્રીજી મહારાજ સદ્. આધારાનંદ સ્વામીના ગ્રંથમાં બહુ સરસ બોલ્યા છે : જે કરવાનું કાર્ય જેનાથી ન થયું તે ઈન્દ્ર કે બ્રહ્મા થાય તો પણ શું થયું ? વિષયમાં સુખ મનાય ત્યાં સુધી બાળબુદ્ધિ છે. ભવસિંધુ તરવા માટે ભગવાને મનુષ્ય જન્મ આપ્યો છે એવી સમજ ન હોય તો પોતપોતાના મનમાં તે ફાવે તેટલા મોટા કે ડાહ્યા સમજતા હોય તો પણ તેને મોટા કે ડાહ્યા કહેવાય નહિ. અને ઉપરથી ડોળ રાખતા આવડે તેની જગત પૂજા કરે છે, પરંતુ ગરીબ હરિભક્ત તો જગતની પૂજાને ગણ્યા વિના નિયમ, કથા-વાર્તા, કિર્તન કરીને મનમાં મગ્ન રહે છે.

ગરીબથી પ્રપંચીની સાધુતા વધારે દેખાય અને લોકોને રંજન કરવા વાતો પણ બહુ સંઘરી રાખે પણ સાચા સંત પોતાના જીવના હિતનું જ અનુસંધાન રાખે છે. આવા આવા મહારાજના શબ્દો આપણને સાવધાન કરી મોક્ષનો સાચો માર્ગ દેખાડે છે.

હાલા ભક્તો ! ઘોર કળિકાળમાં ભગવાનને રાજી કરવા અને તેમણે બાંધેલી મર્યાદામાં રહેવું તેમજ આજ્ઞા-ઉપાસના-ધર્મના અને સંપ્રદાયના સિદ્ધાંતો જાળવવા ઘણુંજ કઠણ કામ છે. માટે ખૂબજ ખટકો રાખી ભજન કરી લેવું. ભગવાનના સાચા સંતો-ભક્તોના યોગમાં રહી મોક્ષ માટે હંમેશા મંડ્યા રહેવું. મોક્ષની બાબતમાં કદી પણ આળસ-પ્રમાદ કે કંટાળાને પ્રવેશવા ન દેવા. કારણ કે અંતઃશત્રુઓ જ્યારે પ્રવેશ કરે ત્યારે ભગવાનને રાજી કરી શકાય તેવા ગુણો જીવનમાંથી વિદાય લઈ લેશે.

માટે ચોકીદાર જેમ અખંડ અનુસંધાન રાખીને દરવાજે ચોકી કરતો બેસે છે અને અંદર કોઈ ચોર-ચકાર પેશવા દેતો નથી તેમ આપણે પણ પંચજ્ઞાન ઈન્દ્રિય કરી દરવાજા દ્વારા અયોગ્ય પંચવિષય અને અંતઃશત્રુઓ કોઈપણ ચોર-ચકાર અંદર પ્રવેશી ન જાય તેવું અનુસંધાન રાખવું, કારણ કે આવો સુંદર માનવ દેહ મળ્યો છે અને તેમાં પણ સર્વોપરી ભગવાન શ્રીહરિ ઓળખાણ છે, તે ચુકી ન જવાય.

આપણને નિત્ય મનુષ્ય દેહની દુર્લભતા અને ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની મહત્તા, એના ઉપર દૃષ્ટિ રહેવી જોઈએ. જરા વિચારો તો ખરા...!!! વિરાટ જેવું તત્ત્વ કે જેના એક દિવસમાં આપણા ૪ અબજ અમે ૩૨ કરોડ વર્ષ વિતે.... એવા તો ૩૦ દિવસનો મહિનો... બાર માસ વર્ષ અને ૧૦૦ વર્ષ સુધી પોતાનો દેહ રાખે એવા સાડાત્રણ કરોડ વિરાટબ્રહ્મા મરે ત્યારે મનુષ્ય દેહ પ્રાપ્ત થાય તો આ શરીરની કેટલી બધી દુર્લભતા કહેવાય.

અને તેની સાથે સાથે આપણને પ્રાપ્ત થયેલા ભગવાન કેટલા બધા મહાન છે. તમે વિચાર તો કરો... જે વિરાટના એક દિવસમાં આપણા ચાર અબજ એક કરોડ વર્ષ વીતી જાય, વિરાટે પોતાની અડધી આવરદા એટલે કે ૫૦ વર્ષને માથે દોઢ પહોર સુધી પ્રાર્થના કરી ત્યારે

પુરુષોત્તમ નારાયણના ચરણારવિંદ આ પૃથ્વી ઉપર પડ્યા. અને તે આપણને પ્રત્યક્ષ મળ્યા, પરંતુ તે વાત હજુ સમજ્યામાં આવતી નથી. જેથી મોક્ષમાર્ગમાં આ લોકની સુખ-સંપત્તિ, વૈભવો, મોટપ તેમજ સ્વભાવ આદિક સમીકરણો આડા આવે છે. અને ભગવાનને છોડી દઈ તેમાં સુખ મનાઈ જાય છે તેજ મોટામાં મોટી ખોટ છે. પરંતુ હવે ખબડદાર બની બસ તેજ ભગવાનમાં હેત-પ્રેમ કરી લઈએ. મહારાજની મૂર્તિ એજ આપણી સાચી મૂડી છે. માટે તેને જતન કરીને જાળવવી. તેમાં એવું હેત કરવું કે જેમ વજની પૃથ્વી હોય અને વજની ખીલી હોય તે કોઈ રીતે ઉખડે નહિ તેમ શ્રીજી મહારાજમાંથી પણ આપણું મન ઉખડે નહિ. અને સાથે સાથે ભગવાનમાંથી આપણને દૂર લઈ જનારા પદાર્થને જાણી લઈ તે પદાર્થથી મનને દૂર કરવું. આહારા-વિહાર, આચાર-વિચાર એટલા શુદ્ધ રાખવા કે જેથી કરીને હૃદયરૂપી ભગવાન શ્રીહરિનું નિવાસસ્થાનરૂપી ભવન મલિન ન થાય. અને મહારાજને અખંડ સંભાર્યા રાખવા.

શ્રીજી મહારાજ મળ્યા એટલે મોક્ષ તો ઘણોજ સરળ થઈ ચૂક્યો છે. પરંતુ જીવનના અંતસમય સુધી ભગવાનને રાજી કરવા તેમણે બતાવેલા સાધનોમાં મંડી રહેવું. રૂપી મર્યાદાને લક્ષમણરેખા સમજી તેમાં રહીને જ જીવન જીવવું. આપણને પ્રાપ્ત થયેલ આ મહારાજ અને આ ષડ્ઙ્ગી સંપ્રદાય તેનું મુલ્યાંકન રખેને ઓછું નહિ આંકતા. આ ષડ્ઙ્ગી સંપ્રદાયના કોઈપણ અંગને ઘસારો લાગે તેવા લોકોનો સંગ કદી રાખશો નહિ, નહિ તો મોક્ષનો માર્ગ ચૂકાય જશે, માટે સંપ્રદાયના સિદ્ધાંતો-બંધારણ તેનું સદૈવ અનુસંધાન રાખવું. સ્વામીએ વાતોમાં લખ્યું : “....દેવ-મંદિર-આચાર્યજી મહારાજ અને તેને હાલા એવા સંતોનો જીવમાં ક્યારેય પણ અવગુણ આવવા ન દેવો તેજ મોક્ષનો સરળ ઉપાય છે...” માટે શાસ્ત્રની મર્યાદામાં રહી હરિભજન કરી લેજ્યો.

સાથે સાથે વિનય અને વિવેક તે જીવનનું આભુષણ માનજ્યો, ઘર પરિવારમાં પણ ખૂબજ પ્રેમથી રહી ભજન કરજ્યો, ઘરનું વાતાવરણ મંદિર જેવું બનાવજ્યો, અને યુવાન ભક્તોને ખાસ ટકોર - યુવાનની જોમમાં પોતાના માતા-પિતા કે વડિલો સાથે ક્યારેય પણ અયોગ્ય વર્તન ન થઈ જાય તેનો બહુજ ખટકો રાખજ્યો. આપણે કોના આશ્રિત છીએ તે વાતને કદી વિસારશો નહિ તેવી ખાસ ભલામણ છે.

અત્યારે અમો અમેરિકા જેવા રજોગુણી દેશમાં ભક્તોના પ્રેમ-ભાવને આધીન બનીને આવ્યા છીએ, પરંતુ અહિં પણ ભજન કરનારા ભક્તો ખૂબજ ભજન કરે છે. માટે જેને ભજન જ કરવું હોય તેને સર્વત્ર જગ્યાએ ભજન થઈ શકે છે. માટે ત્યાં ગામડાં કે શહેરમાં રહેનારા સર્વ હરિભક્તોને ખાસ ભલામણ કરીએ છીએ કે ખૂબજ ભજન કરી લેજ્યો. આ શરીરનો કોઈ નિર્ધાર નિર્ધાર નથી કે ક્યારે પડી જાય. માટે અંતસમય પહેલા મોક્ષનું કાર્ય સિદ્ધ કરી લેજ્યો તેવી ભલામણની સાથે અત્રેથી પૂ. પૂર્ણસ્વરૂપદાસજી સ્વામી આદિક અમારી સાથે આવેલા સર્વ સંતો-ભક્તોના ખૂબજ હેતુપૂર્વક જય શ્રી સ્વામિનારાયણ સ્વીકારજ્યો.

જે અજ્ઞાનના અંધકારમાંથી જીવને જ્ઞાનના પ્રકાશમાં લઈ જાય, જે ભગવાનનું અપર સ્વરૂપ હોય એવા ગુરુના ઋણમાંથી મુક્ત થવાનો દિવસ એટલે

ગુરુપૂર્ણિમા - ગુરુપૂજન દિવ

શ્રી સ્વામિનારાયણ

સંપ્રદાયમાં ગુરુને ગોતવા
જવા પડે એમજથી. ખુદ
ભગવાન શ્રી
સ્વામિનારાયણ પોતાની
ધર્મધુરા વહજ કરવા
પોતાનું અપરસ્વરૂપ એવા
પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીને
પોતાના આશ્રિતોના ગુરુ
કરતા ગયા છે.

અષાઢી પૂર્ણિમા વ્યાસ પૂર્ણિમા તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. આ દિવસ ભગવાન વેદ વ્યાસજીની સ્મૃતિરૂપે ઊજવવામાં આવે છે. કેમ કે વ્યાસજી સમગ્ર હિન્દુ સમાજના સનાતન ગુરુ છે. તેમણે કરેલો વેદવિભાગ, પુરાણો અને મહાભારત જેવા ગ્રંથોની રચના વગેરે દ્વારા ઈતિહાસ અને ભારતની ગૌરવશાળી કથાઓનો સંગ્રહ આજે પણ બેનમૂન છે, પ્રેરક છે અને જીવનરીતિનો ઘોતક છે. આવા સમર્થ ગુરુની જયંતી આષાઢી પૂર્ણિમાએ માનવામા આવેલી છે તેથી આજના દિવસે તેઓને સ્મૃતિરૂપી અંજલી અર્પણ કરવામાં આવે છે. સંસ્કૃતિના જ્ઞાનકોષ સમા ગ્રંથોમાં જેમણે તમામ ઋષિઓના શુભ વિચારો સંકલિત કરી આપ્યા. એવા હિન્દુધર્મના પિતા સમાન વ્યાસજીએ શ્રેય અને પ્રેય બંને માર્ગે લોકોને સમન્વય સાધી આપ્યો, પશુ સમાન માનવ દેવત્વ પામે તેવાં રહસ્યો તેમણે તમામને માટે ખોલી આપ્યા અને એ રીતે માનવજાતના ‘આદિગુરુ’નું બિરુદ પામ્યા.

જીવનના પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં ગુરુ વિના કોઈ જ સફળતા સંભવિત નથી. તો અધ્યાત્મક જેવી ગહન વિદ્યા તો ગુરુ વિના કેવી રીતે સંભવી શકે? માટે ગુરુ એવા હોવા જોઈએ કે આપણને વામનમાંથી વિરાટ બનાવે. કાંતા-કનકના વંટોળિયામાં અસ્થિર બનીને ઊડ્યા કરે તેવાને સ્થિર બનાવે. જેનો ધ્યેય પરમાત્મા હોય, અને જે આપણને પરમાત્માના સુધી પહોંચાડી શકે!

સમસ્ત ભારત વર્ષ પોતાના ગુરુનું પૂજન કરી શુભ પ્રેરણા મેળવે, ગુરુઋણ અદા કરવા પુરુષાર્થ કરે એ હિન્દુ પ્રણાલિકા છે. પણ સાચા ગુરુ એ છે કે જે અનંત ગુણોના સાગર હોય,

જે અજ્ઞાનના અંધકારમાંથી જીવને જ્ઞાનના પ્રકાશમાં લઈ જાય,
જે ભગવાનનું અપર સ્વરૂપ હોય, અને
જેમાં ભગવાનની પેઠે નિર્દોષબુદ્ધિ રાખવાની હોય.

જેમ સંસારમાં સંતાનો માટે માતા-પિતા એ બહુમાન્ય વ્યક્તિ છે તેમ આ લોકમાં સંસારના ત્યાગી જનો માટે પણ ગુરુ એ બહુમાન્ય વ્યક્તિ છે. પેલા લૌકિક ગુરુ છે, આ લોકોત્તર ગુરુ છે.

ગુરુનો દ્રોહ કદી ન કરાય, તેઓની આંતરડીને કદી ન કકળાવાય, જો તેવું કાંઈક થઈ જાય તો તેનો પરચો મળ્યા વિના રહે નહિ. શિષ્યનું જીવન સરસ ચાલ સાથે આગળ વધે નહિ, કદાચ ઊથલી પણ પડે.

અપેક્ષાએ દેવ કરતાંય ગુરુ મહાન છે. દેવની અને ધર્મની ઓળખ ગુરુ આપે છે. શાસ્ત્રમાં પણ ‘ગુરુદેવ’ શબ્દનો ‘ગુરુ’ અને ‘દેવ’ એ અર્થમાં પ્રયોગ કરીને જણાવ્યું છે કે દેવ કરતાંય એક અપેક્ષાએ ગુરુ મહાન છે. એવું સૂચવવા માટે પહેલા ‘ગુરુ’ શબ્દનો પ્રયોગ કરવામાં આવે છે.

અન્યત્ર કહ્યું છે કે જીવંત ગુરુના દર્શન, વંદન, શ્રવણનો જેને લાભ મળે છે તે તો મોક્ષ ગતિને પામે છે, પણ કોઈ કમભાગીને ગુરુના મૃતકનો, તેઓનો અગ્નિસંસ્કાર થતાં તેમની ચિતાની આગની જવાળાઓનો અરે ! તેય નહિ, આગ ઠરી ગયા પછી આકાશે ગોટે વળેલા ધુમાડાઓનો, અરે ! તે પણ નહિ, પરંતુ મૃતકની રાખનું પણ જો દર્શન કરવામાં આવે તો તે આત્મા પણ નિશ્ચિત મોક્ષગતિને

પામે છે.

ગુરુ મળવા ખૂબ મુશ્કેલ છે. બાર વર્ષનો પ્રવાસ કરીને સાચા ગુરુ મેળવવા જોઈએ. એમ આર્ય સંસ્કૃતિના રક્ષક શાસ્ત્ર કહે છે. નુગરા તો રહેવાય જ નહિ, ઘણો પરિશ્રમકરીને પણ જો ગુરુની પ્રાપ્તિ થાય તો એ બહુ ઉત્તમ વાત ગણાય.

ચઢ તન વિષ કી વેલડી, ગુરુ અમૃત કી ખાન; શિશ દીયે જો ગુરુ મીલે, તો ભી સસ્તા ખાન.

હે મુમુક્ષુ ! તારું માથું કાપી આપવાથી જો તને કોઈ સાચા ગુરુની પ્રાપ્તિ થતી હોય તો તું માનજે કે આ સોદો સસ્તામાં પત્યો છે...!

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં ગુરુને ગોતવા જવા પડે એમ નથી. ખુદ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ પોતાની ધર્મધુરા વહન કરવા પોતાનું અપરસ્વરૂપ એવા પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીને પોતાના આશ્રિતોના ગુરુ કરતા ગયા છે. કેવી રાખી પોતાના આશ્રિતોની ખબર ! તેમાં કેવી ચિવટ !

મદાશ્રિતાનાં સર્વેષામ્ ધર્મરક્ષણહેતવે । ગુસ્ત્વે સ્થાપિતાભ્યાં ચ તાભ્યાં દીક્ષા મુમુક્ષવઃ ॥

જુવો તો ખરા ! સદ્. શતાનંદ સ્વામીનું લખેલું આત્મવચન :-

एतयोः चैतत् वंश्यानां करिष्यन्ति ये आश्रयम् । तान् कृष्णो भगवान् धाम देहान्ते नेष्यति स्वकम् ॥

(સત્સંગિજીવન : ૪-૪૦-૩૯)

જે જનો આ બંને આચાર્યોનો અને તેમના વંશમાં થનારા આચાર્યોનો આશ્રય કરશે તેમને ભગવાન શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ દેહ અવસાન સમયે પોતાના ધામમાં તેડી જશે. (સ.જી. ૪-૪૦-૩૯)

જે ધર્મકુળ-ગુરુજનોનો મહિમા ગાતાં સદ્. બ્રહ્માનંદ સ્વામી કહે : “જો આ ધર્મવંશી ગુરુનો આશ્રય મુકી હું બીજાને શરણે જાઉં તો મારું કુળ નિશ્ચય કંસનું જાણજો.”

- આ રહ્યા એમના શબ્દો....

જો તજુ શરન ધર્મવંશ કો, સેવું ભોગી મઘ માંસકો; તો મોય કુંદુંભ જાનો કંસ કો.

સ્વામી આગળની પંક્તિમાં કહે છે :- “ધર્મકુળને તજી બીજાનું શરણ સ્વીકારું તો સોગંદ ખાઈને કહું છું કે હું તો નીચમાં નીચ ખરો. આવો મારો નિશ્ચય છે ને હવે હું ધર્મવંશીથી ફરી જાઉં તો મારી જનનીએ નવ મહિમા સુધી મારો ખોટો ભાર ઊપાડ્યો છે.”

**ધર્મકુળ તજુ કે, દુજે કો જો શરનો લઈ હું જાઈ કે;
તો મેં નીચ ખરો, સાચી નિશ્ચે વાત કહું સમખાઈ કે.
બ્રહ્માનંદ કહે જાનો વાત ખરી, જો મેં ધર્મ નિમિત્તે જાઈ પરી;
તો જનની મેરી ચુંદી ભાર મરી. ધર્મકુળો**

અરે ! સદ્. પ્રેમાનંદ સ્વામીએ તો ધર્મવંશી આચાર્યને આ કળિયુગમાં ભગવાન કહ્યા છે. એહ વિના કળિયુગમાં બીજે ઠેકાણે મોક્ષ નથી માટે ચાલો મોક્ષ માગવા જઈએ ધર્મવંશી આચાર્યને ઘેર !

આ રહ્યા સદ્. પ્રેમાનંદ સ્વામીના હૃદયના ઊંડાણથી નીકળેલા શબ્દો....

**ચાલો ચાલો ધર્મવંશીને ઢાર, સાહેલી માગીએ મોક્ષને;
આજ એ વિના મોક્ષ બીજે નથી, એ છે કળિમાં મુક્તિ દેનાર.**

આજે કળિયુગે કેવો મરણતોલ ફટકો માર્યો છે. જે ભારતદેશમાં ગુરુને ‘ગુરુ:સાક્ષાત પરમબ્રહ્મ’ કહેવાય છે તેવા ઉપકારી ગુરુમાં દોષ દેખાય છે. તેમના પ્રત્યે તિરસ્કાર ઉત્પન્ન થાય છે...!

આ દેશમાં ગુરુને હંમેશા નિર્દોષ બુદ્ધિથી જોવામાં આવ્યા છે. એ વાત મહાભારત બતાવે છે કે જ્યારે મહાભારતનું યુદ્ધ થયું, ગણત્રીના માણસો તેની વિનાશક અસરમાંથી બચ્યાં, અશ્વત્થામા તેમાંનો એક હતો. તેનું હૃદય વેરની જવાલાથી બળતું હતું, અપાંડવી પૃથ્વી કરવા રાત્રિના સમયે તે પાંડવોના તંબુમાં પ્રવેશ્યો, શ્રીકૃષ્ણ દ્વારા રક્ષાયેલા પાંડવો તે સમયે તંબુમાં ન હતા. અશ્વત્થામાએ દ્રૌપદીના પાંચ પુત્રોના માથા કાપી નાખ્યા, દ્રૌપદી છાતીફટ રુદન કરવા લાગી, અર્જુન અશ્વત્થામાની પાછળ દોડ્યા, તેના બ્રહ્માસ્ત્રને નિષ્ફળ બનાવી, તેને પકડ્યો, બાંધીને દ્રૌપદી પાસે રજૂ કરીને કહે: બતાવ, આ પાપીને હું શું સજા કરું ? તું કહેતી હો તો હમણાં જ આનું ધડથી મસ્તક અલગ કરી નાખું.... બતાવ...! ત્યારે દ્રૌપદીએ બે હાથ જોડી ગુરુપુત્રને પ્રણામકર્યા અને કહ્યું:

‘મુચ્યતાં મુચ્યતામેષ: બ્રાહ્મણો નિતરાં ગુરુ:’

અશ્વત્થામાને છોડી મુકો, આ ગુરુપુત્ર તો પૂજનીય અને વંદનીય છે. આ શબ્દ સાંભળી અર્જુનના રોમેરોમમાં કોધ વ્યાપી ગયો, અને કહે : “દ્રૌપદી ! આ તું શું બોલે છે ? તને ખ્યાલ તો છે ને કે આ તારા પાંચ પુત્રનો મારનાર નરાધમ પાપી છે. હા, મને બરાબર ખ્યાલ છે પરંતુ એ ગુરુપુત્ર હોવાથી મારા પાંચ પુત્રો કરતાંય અશ્વત્થામાનો દરજ્જો ઊંચો છે.” આવી હતી ગુરુપુત્રમાંય નિર્દોષબુદ્ધિ...

ભલા થઈ ગુરુદ્રોહના ગોઝારા પાપ તમે કદી કરશો નહિ. અરે ! કોઈને ગુરુ બનાવશો નહિ, દીક્ષા લેશો નહિ, તે પણ હજુ ચાલશે. પણ ગુરુની આંતરડીને કકળાવવાનું કામ, એમના મોં ઉપર ઉદાસી લાવવાનું કામ, એમના હિતવચનોના દાનમાં પણ એમને નિષ્ક્રિય બનાવી દેવાનું મહા ભયંકર પાપ તો કદી કરશો જ નહિ. યાદ રાખજો, કામાદિકના પાપોનો પરચો તો હજુ કદાચ પરલોકે મળે પરંતુ ગુરુદ્રોહનો પરચો તો આ ભવમાં જ મળી જાય. કોણ જાણે આ પાપ, વાયદામાં તો માનતું જ નથી.

ગુરુએ ગુરુ બનવું જોઈએ તે કરતાંય વધુ અનુસંધાનથી શિષ્યે શિષ્ય બનવું જોઈએ. જોઈ લો, એકલવ્યને...!

ધનુર્વિદ્યાના પ્રાણ સમો જમણો અંગુઠો ગુરુવચનને ‘શાસ્ત્ર’ માનીને ગુરુ દ્રોણાચાર્યના ચરણોમાં અર્પણ કરી દીધો.

શું છે આ ગુરુવચન ? તો એ તો મનને તપાવી તપાવીને શુદ્ધ કરતી ભટ્ટી છે. અધ્યાત્મના યાત્રીની અંગારયાત્રા છે ! હેયું વિપ્લવની અવસ્થામાં હોય, મન તડપતું હોય અને છતાં શ્વાસ પણ ગુરુને પૂછીને લેવાનો હોય તેવી પરિસ્થિતિને ‘વચન’ કહેવાય અને તેમાં પાર પડે તે વચનની પ્રતિબદ્ધતા કહેવાય. ગુરુ નાનક કહે : “જે શિષ્ય ગુરુના વચનનો ભંગ કરે છે એનો સંપ્રદાય તો ઊભી બજારે વગોવાયા વિનાનો રહેતો નથી.

હજુ મોટાઈ પચશે, પરંતુ સાધુજીવનમાં ગુરુના ઠપકાના વચનો પચાવવા એ તો અતિ મુશ્કેલ કામ છે. ગુરુના કઠોર વચનોને હસતે મોંએ જે વધાવી શકે નહિ એ ત્યાગીઓ સંસારનું ઘર ત્યાગે છે. અને સંયમનું ઘર બાળે છે.

કહેવત છે કે ‘ગુરુની ગાળ ઘીની નાળ’ સોકેટિસે કહ્યું છે કે ‘ધિક્કાર છે તે શિષ્યોને જેમને કાંઈ પણ કહેતા ગુરુને ‘બીક’ લાગે છે!’

સાધુ થયા પછી પણ સમતા ન રહે, ગુરુની હિતશિક્ષા સામે આકોશ પેદા થાય, કશુંય બમાય નહિ એ કેવું આશ્ચર્ય કહેવાય !

દરેકના માથે ગુરુ હોવા જોઈએ. એમનું અનુશાસન નતમસ્તક બનીને સ્વીકારવું જોઈએ. એમની સામે બળવો તો દૂર રહ્યો પણ આંબ ઊંચી કરવાનો વિચાર પણ કરી ન શકાય. કેમ કે તે કરવાથી શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયનું અહિત પરિણમે. જો ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પ્રત્યક્ષપણે ગેરહાજરીમાં તેમની આજ્ઞા પ્રમાણે તેમના સ્થાને બિરાજતા ‘ગુરુ’ જ સૌથી પ્રધાન ગણાતા હોય તો તે ગુરુત્વનો અનાદર શી રીતે થઈ શકે ?

ગુરુનું બહુમાન ધર્મક્ષેત્રમાં પ્રવેશેલા માણસોને જ કરવાનું હોય છે, નાસ્તિક લોકો ધર્મક્ષેત્રમાં આવતા નથી એટલે ગુરુને બહુમાન આપવાનો સવાલ તેમને આવતો જ નથી.

ગુરુએ શિષ્યને મંત્ર અને દીક્ષા આપી એ બહુ મોટો ઉપકાર કર્યો છે, એ ઉપકાર આ જિંદગી એ ચુકવી શકાય એમ નથી;

एकमेवाक्षरं यस्तु गुरुः शिष्यं प्रबोधयेत् ।

पृथिव्यां नास्ति तद्द्रव्यं यद्दत्त्वा चानृणी भवेत् ॥

પૃથ્વીમાં એવું કોઈ દ્રવ્ય જ નથી કે જેના વડે ગુરુએ આપેલા એકાદ અક્ષરનું ઋણ ચુકવી શકાય.

एकाक्षरं प्रदातारं यो गुरुर्नैव मन्यते ।

श्वानयोनि शतं गत्वां चाण्डालेष्वपि जायते ॥

મંત્રનો એક શબ્દ પણ જેમણે આપ્યો હોય અને પછી જો એમને ગુરુ ન માને તો સો જન્મ સુધી કુતરાનો જન્મ આવે છે. અને પછી ચાંડાલ થાય છે.

ગુરુથી વિરુદ્ધ વચન ક્યારે પણ ન બોલવું અને જો ગુરુથી વિરુદ્ધ બોલે તો તે મરીને રૌરવ નામના નરકમાં જાય છે.

आ रक्षा ऐ स्मृतिना वचन....

गुरोर्विरुद्धं यद्वाक्यं न वदेत् सर्वयत्नतः ।

वदेत् यदि महामोहाद् गैरवं नरकं व्रजेत् ॥ (स्मृति)

ભક્તજનો ! કૃતદ્ધન કદી બનશો નહિ. આ બહુ ભયાનક દોષ છે. એનું સેવન કરવાનું થાય તે પહેલા તો ઝેર ખાઈને મરી જવું સારું.

એક સાધુ બીજા મંડળના વિદ્વાન સાધુ પાસે ભણવા ગયા. તે મંડળમાં થોડીક શિથિલતાઓ હતી, પેલો સાધુ ભણતો જાય અને સાથે સાથે તે સાધુઓની શિથિલતાઓની નોંધ કરતો જાય. આ નોંધની ડાયરી પોતાના ગુરુને તે મોકલવા માંગતો હતો.

એકવાર તે ડાયરી તેના પુસ્તકમાંથી પડી ગઈ. જેમની પાસે ભણતા હતા એ સાધુને મળી, તેમણે આ બધું વાંચ્યું. તેમને ખૂબ આઘાત લાગ્યો. તેમના મનમાં વિચાર આવ્યો કે ભૂતકાળમાં ઉપકાર થઈ ગયા બાદ લોકો ઉપકારી ઉપર અપકાર કરતા: કૃતદ્ધન બનતા, હાલમાં - વર્તમાનમાં - હજુ તો ઉપકાર કરવાનું ચાલું છે ત્યાં જ ઉપકારી ઉપર અપકાર કરવાનું, કૃતદ્ધન બનવાનું શરૂ થઈ ગયું છે. તો હવે મારા મનમાં એવો પ્રશ્ન જાગે છે કે ભવિષ્યના લોકો શું કરશે ? શું તેઓ પોતાની ઉપર ઉપકાર કરવાનું કોઈ શરૂ કરે તે પહેલા જ તેની ઉપર અપકાર કરી નાખશે ?

आसीज्जनः कृतघ्नः प्राक् क्रियमाणश्च साम्प्रतम् ।

इति मे मनसि वितर्कः भविता लोकः कथं भविता ॥

જેનામાં કૃતજ્ઞતા નથી તે ઈન્સાન જ નથી, ઉપકારીના ઉપકારનું વિસ્મરણ થવું, કૃતદ્ધન બનવું એ તો પશુઓમાંય નથી. માણસ કૃતદ્ધન બન્યો એટલે પશુથી પણ ગયો.

ઈસુ ખ્રિસ્તનો તેરમા નંબરનો શિષ્ય જુડાસ કૃતદ્ધન બન્યો. (આથી જ તેરમો નંબર અપશુકનીયાળ ગણાય છે.) વિશ્વાસઘાતી બન્યો, તેણે ઈસુને પકડાવી દીધાં. જીવ જતો હોય તો જવા દેજો પણ કૃતજ્ઞતા ગુણને જવા દેતા નહિ, એટલું જ કહેવાનો ભાવાર્થ છે.

ગુરુપૂર્ણિમાએ ગુરુઋણમાંથી મુક્ત થવા માટે વડતાલમાં શ્રી રઘુવીરવાડીએ (આચાર્ય મહારાજશ્રીના નિવાસસ્થાને) ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના અપરસ્વરૂપ સમા પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ અને પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નુજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજને વધાવવા હજારો ભાવિક ભક્તો ભક્તિભાવથી ઊમટે છે અને ગુરુપૂજન કરી કૃતાર્થ થાય છે.

अस्तु....जय श्री स्वामिनारायण....

“આલ્હો ચાતુર્માસ મનોહર....”

અષાઠ સુદ - ૧૧ થી કારતક સુદ - ૧૧

અષાઠ સુદ - ૧૧થી કારતક સુદ - ૧૧ સુધીના ચાર મહિનાને ચાતુર્માસ કહે છે. ચાતુર્માસના ચાર મહિના એટલે વરસાદનો સમય. આ સમયે પ્રકૃતિ નવજીવન પામે છે, પરંતુ વરસાદને કારણે મનુષ્યોના રોજિંદા કાર્યો ઓછાં થાય છે, જેને લીધે સમય ઘણો બચે છે. આથી જ કુરસદના આ સમયનો આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિએ વ્રત, તપ, ભજન-ભક્તિ આદિક આરાધનાનો સમય ગણવામાં આવે છે.

ચાતુર્માસનો સમય મોટા ભાગના ધર્મમાં પરમાત્માની આરાધના માટેનો શ્રેષ્ઠ સમય માનવામાં આવે છે. ચાતુર્માસ દરમિયાન સાધુ-સંતો પણ એકજ સ્થાન પર નિવાસ કરી વ્રત, તપ, જપ, સત્સંગ વગેરે સાધનાઓ કરતા હોય છે. રથયાત્રા, ગુરુપૂર્ણિમા, જન્માષ્ટમી, રક્ષાબંધન, ગણેશચતુર્થી, દશેરા, દિવાળી વગેરે મુખ્ય તહેવારો ચાતુર્માસ દરમિયાન આવે છે. ચાતુર્માસ જીવનને અધ્યાત્મના મેઘધનુષથી રંગી દે છે. ચાતુર્માસ દરમિયાન આહાર-વિહારના નિયમો તેમજ ઋતુ મુજબ સત્ત્વગુણ વૃત્તિઓ પ્રેરણાદાયક હોય છે. હરિભક્તનું ચાતુર્માસ દરમિયાન લક્ષ્ય એક શ્રીજી મહારાજને વિષે વધુને વધુ સંલગ્ન થવાય તેવું હોય છે. તેથી જ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે ચાતુર્માસ દરમિયાન અનેક ઉત્સવો ઉજવાવી પોતાના આશ્રિતોને અધ્યાત્મિક શિખરે પહોંચાડ્યા છે.

કવિવર ન્હાનાલાલના શબ્દોમાં સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની વિલક્ષણ છબિનું દર્શન થાય છે : “જગતથી અત્યંત વિરક્ત શ્રીજીને ઉત્સવો ઊજવવામાં અનેરો ઉત્સાહ હતો. રાજાઓના આંતક, ડકેરોના ત્રાસ, કુરિવાજોનાં ભારણ જેવા કેંકથી કંતાઈ ગયેલી ને કંટાળી ગયેલી પ્રજાને તેઓએ ઉત્સવોના ઉલ્લાસ દ્વારા ઉમંગી કીધી. સાથે સાથે એ ઉલ્લાસમાં વિલાસ ન પ્રવેશે તેની પણ તકેદારી રાખી. ફલસ્વરૂપે સ્વામિનારાયણ ઉત્સવો શીલના શણગારથી શોભી રહ્યા. તેમાં કલાસૌંદર્યની સુવાસ તો મહેંકી ઊઠી પણ સાથે સાથે સંસ્કારોના સાથિયા પણ પુરાયા. પરંપરાગત ઉજવણીની સાથે કથાવાર્તા દ્વારા ઉત્સવો આધ્યાત્મિકતાનો સંસ્પર્શ પામ્યા ને મુક્તિના રાજમાર્ગ બની રહ્યા.” તેથી જ શ્રીજી મહારાજ ગ.પ્ર. ઉ વચનામૃતમાં કહે છે : “અમે જન્માષ્ટમી અને એકાદશી આદિક વ્રતનાં વર્ષોવર્ષ ઉત્સવ કરીએ છીએ અને તેમાં બ્રહ્મચારી, સાધુ, સત્સંગીને ભેળા કરીએ છીએ. અને જો કોઈક પાપી જીવ હોય અને તેને પણ જો એમની અંતકાળે સ્મૃતિ થઈ આવે, તો તેને ભગવાનના ધામની પ્રાપ્તિ થાય.”

નિરાળી ભાત પાડતા આવા સ્વામિનારાયણીય ઉત્સવચક્રમાં ચાતુર્માસ વિશિષ્ટ બની રહેતો - ઉત્સવોની વિપુલતા અને વિવિધતાને કારણે. આ મહિનાઓ દરમિયાન ઉત્સવાત્ ઉત્સવા: યાન્તિ । ની જેમ એક પછી એક આવતા ઉત્સવો ભક્તિના નિત્ય નવા ભાવથી સૌ સાથે શ્રીજી મહારાજ ઊજવતા.

એ ભાવપ્રવાહમાં ઊછળતા સ્વર્ગલોકોનો હૃદયંગમ ધાર્મિક ધ્યાન ધ્યાન માધ્યમથી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે સ્વધ્યાસધામમાં ઠબેલ ચાતુર્માસ શોભાળતી લીલાનું ચિંતવન ઠબીશું. તો થાલો સ્વધ્યાસમાં.....

કેવી રીતે વિતાવશો ચાતુર્માસ....

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે શિક્ષાપત્રીમાં કરેલ આજ્ઞા મુજબ પ્રતિ વર્ષની જે આ વરસે પણ સર્વે હરિભક્તોએ ચાતુર્માસના વિશેષ નિયમો નીચે મુજબના ગ્રહણ કરવા. તા. ૭-૭-૨૦૦૬ અષાઠ સુદ - ૧૧ થી તા. ૨-૧૧-૨૦૦૬ કારતક સુદ - ૧૧ સુધી આ નિયમોનું પાલન કરીને ભગવાન શ્રીહરિ તથા પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી, પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી અને સંતો-ભક્તોનો રાજીપો પ્રાપ્ત કરીએ.

વિષ્ણો: કથાયા: શ્રવણં વાચનં ગુણકીર્તનમ્ । મહાપૂજા મન્ત્રજપ: સ્તોત્રપાઠ: પ્રદક્ષિણા: ॥ શિક્ષાપત્રી : ૭૭॥

અને તે વિશેષ નિયમતે ક્રિયા તો ભગવાનની કથાનું શ્રવણ કરવું તથા કથા વાંચવી તથા ભગવાનના ગુણનું કીર્તન કરવું તથા પંચામૃત સ્નાને કરીને ભગવાનની મહાપૂજા કરવી તથા ભગવાનના મંત્રનો જપ કરવો તથા સ્તોત્રનો પાઠ કરવો તથા ભગવાનને પ્રદક્ષિણાઓ કરવી. ॥૭૭॥

સાષ્ટાઙ્ગપ્રણતિશ્ચેતિ નિયમા ઉત્તમા મતા: । એતેષ્વેકતમો ભક્ત્યા ધારણીયો વિશેષત: ॥૭૮॥

તથા ભગવાનને સાષ્ટાંગ નમસ્કાર કરવા-એ જે આઠ પ્રકારના નિયમ તે અમે ઉત્તમ માન્યા છે. તે માટે એ નિયમ માંથી કોઈ એક નિયમ જે તે ચોમાસાને વિષે વિશેષપણે ભક્તિએ કરીને ધારવો. ॥ શિક્ષાપત્રી : ૭૮॥

સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ
ગુરુ : પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી
(સરધાર)

ભગવાન શ્રીહરિનું સરધારમાં ચાતુર્માસ રોકાણ...ઈ.૧૯૭૧

ભગવાન શ્રીહરિ અનેક જીવોના ઉદ્ધાર કરવા માટે કચ્છ-ભુજ આદિક ગામડાઓમાં વિચરણ કરે છે. ભુજથી રાજકોટ સુધી અનેક લીલાઓ કરતા, ભક્તજનોને આનંદ આપતા, કોધને નિયમમાં કરતા, ગર્વને શમાવી દેતા, પાપના સમુદાયને ચૂરા કરી નાખતાં, કળિયુગને બળહીન કરતા, કામને મૂળમાંથી ઉખેડી નાખતાં, માનને નમાવી દેતા, સ્નેહને નિવૃત્તિ પમાડતા, લોભને છેદી-ભેદી નાખતાં, સત્યને નિર્મળ કરતા, એકાંતિક ધર્મને સારી રીતે વૃદ્ધિ પમાડતા, આખી પૃથ્વીમાં પોતાનો અસાધારણ પ્રતાપ વિસ્તારતા, સં. ૧૮૬૦નું વર્ષ પુરું થયું ત્યારે, સં. ૧૮૬૧ના પ્રારંભમાં ભગવાન શ્રીહરિ સરધારપુરમાં પધાર્યા.

★ સરધારના રાજા તેમજ હરિભક્તો દ્વારા શ્રીહરિનું સ્વાગત

શ્રીહરિના આગમનના સમાચાર સાંભળી રાજા તોંગાભાઈ અને વેરાભાઈ તથા તેમના ભાયાતો હકાભાઈ, માનોભાઈ, જેજોભાઈ તેમજ વણિક ભક્તો કમળશીભાઈ, ગોવર્ધનભાઈ, ઈન્દ્રજી, પ્રેમજીભાઈ, ભીમજી, વીરમજી, વસતો દરજી તેમજ હસનભાઈ ખોજા, કરીમભાઈ મુસલમાન, અભરામ, દેવરાજ, રૈયો, વશરામ વગેરેને સાથે લઈ ઘોડેસવારો, પદાતિઓ વગેરે સાથે બંદુકોના અવાજ કરતા, ઢોલ, તાંસાના નાદ અને શરણાઈના સૂરથી વાતાવરણને મંગલમય બનાવતા શ્રીહરિનું સામૈયું કરવા નીકળ્યા. કાઠી રાજવીઓના ચળકતા ભાલા, કેડે શોભતી સોનાની મૂઠવાળી તલવારો, પીઠે બાંધેલી ગોંડાની ઢાલ અને રાંગમાં શોભતી રેવાળ ચાલે ચાલતી કેસર, બોદલી, ફૂલમાળ આદિ ઘોડીઓનો સાજ-સમુદાય શ્રીહરિને સન્માનવા ઊપડ્યો.

સરધારના રાજા તોંગાભાઈ અને વેરાભાઈએ પુરના મુખ્ય માર્ગો સાફસુક કરાવી શણગાર કરાવ્યો હતો. શ્રીહરિ એક હાથે રોજા ઘોડાની ડોકને અઢેલી તેની કેશવાળી પકડી આ સન્માનનું સામૈયું જોતા હતા. શ્રીહરિને સૌએ સાષ્ટાંગ દંડવત્ પ્રમાણ કર્યાં. તેમની ચરણધૂલિ માથે ચડાવી. એ પ્રમાણે સંતોને પણ સૌએ સાષ્ટાંગ દંડવત્ પ્રણામ કર્યાં. કાઠી રાજવીઓના અણનમમાથાં કાં તો વિજયી બની ફૂલના હારથી શોભતાં અને કાં તો શત્રુઓના નાશ કરી કુંકુમસમા લોહીથી અંકિત થઈ માભોમને ખોળે રમતાં; એ આજે શેરડીના દંડની જેમ શ્રીહરિ અને તેમના સંતોના ચરણમાં તેમની ચરણધૂલિથી અંકિત થવા લાગ્યાં.

શ્રીહરિ રાજા તોંગાભાઈના દરબારમાં ઊતર્યા. રાજાએ તથા બીજા ભક્તોએ પુષ્પહાર, ગજરા, વસ્ત્રો, આભૂષણો વગેરેથી શ્રીહરિની પૂજા કરી. શ્રીહરિની સાથે આવેલા સંતો-ભક્તોનો જુદી જુદી જગ્યાઓમાં ઉતારો કરાવ્યો. રાજા તોંગાભાઈ અને વેરાભાઈ રાજવીના પદનું માન મૂકીને દાસભાવે સૌની સેવા કરવા લાગ્યા. તેમના ભાયાતો ભીમભાઈ, હીકાભાઈ વગેરે પણ સેવામાં જોડાઈ ગયા. અન્ય ભક્તો કરીમભાઈ, મૂકો, હસનભાઈ, રયાભાઈ, હયજીત વગેરે પણ યથોચિત સેવામાં લાગી ગયા. વેરાભાઈ અને તોંગાજી બંનેને શ્રીહરિ પ્રત્યે ભક્તિભાવ હતો. શ્રીહરિને તેમના પ્રત્યે ભાવ હતો. આ ભાવના બંધનમાં બંને બંધાયા. આજે તેમને માટે

પુણ્યનો અવસર હતો.

પછી મુકુંદાનંદ બ્રહ્મચારીએ સુંદર રસોઈ તૈયાર કરી, તેથી શ્રીહરિ જમવા પધાર્યા. શ્રીહરિ જમ્યા પછી સંતો-હરિભક્તોને ભાવપૂર્વક પીરસીને શ્રીહરિએ જમાડ્યા.

આમ, શ્રીહરિ બે દિવસ રોકાયા. પછી રાજા વગેરે ભક્તજનોને કહ્યું: “હવે અમે બીજે ગામ જઈશું.”

ત્યારે ગામના રાજા તથા બીજા હરિભક્તોએ વિનંતી કરીને કહ્યું: “હે મહારાજ! આપ અહીં પાંચસો પરમહંસ સહિત ચાતુર્માસ સુધી રોકાવ એવો અમારો ભાવ છે.”

“સર્વે સરધારના મળી દાસ,
રાખ્યા શ્રીજીને ચાતુરમાસ ॥”

આવી રીતે શ્રીહરિએ ભક્તોનો ભાવ જોઈ સરધારમાં ચાતુર્માસ રોકાવાનું નક્કી કર્યું. શ્રીહરિ સરધારમાં ચાતુર્માસ રહેતા થકા અષાઢ સુદ - બીજના રથયાત્રાનો ઉત્સવ કરે છે.

★ રથયાત્રાનો ઉત્સવ

“રથયાત્રાનો ઉત્સવ કીધો,
હરિભક્તે લલો લાવ લીધો ॥”

સરધારમાં શ્રીહરિ રોજબરોજ અલૌકિક લીલાઓ કરી ભક્તજનોને મહાસુખ આપે છે. અષાઢ સુદ - બીજનો દિવસ આવ્યો.

શ્રીહરિને રાજા તોંગાભાઈ તથા બીજા ભક્તોએ કહ્યું: “મહારાજ! આજે રથયાત્રાનો દિવસ છે. આ દિવસે જગન્નાથપુરી વિષે શ્રીકૃષ્ણ, બળદેવ અને સુભદ્રાજી, એ ત્રણેયની મૂર્તિઓને રથ ઉપર પધરાવીને રથયાત્રા કાઢવામાં આવે છે. તો આપણે પણ અહિંયા રથયાત્રા નગરમાં કાઢી ઉત્સવ ઉજવીએ.”

ત્યારે શ્રીહરિ કહે: “હા, અમો જ્યારે વનવિચરણ દરમ્યાન જગન્નાથપુરીને વિષે છ માસ રોકાયા હતા ત્યારે ત્યાંના રાજાએ સુંદર રથમાં બેસાડીને અમારું સન્માન કર્યું હતું. માટે આજે પણ આપણે અહિંયા ઉત્સવ ઉજવશું.”

શ્રીહરિએ હા કહી તેથી રાજાએ હાથી, ઘોડા, રથ, મેના, પાલખી વગેરે વાહનો શણગારીને તૈયાર કરાવ્યા. પછી એક સુંદર રથમાં શ્રીહરિને બેસારી અતિ ધામધૂમપૂર્વક સરધારના મુખ્યમાર્ગ પર રથયાત્રા કાઢવામાં આવી. પછી ભક્તજનોને શ્રીહરિએ ખજૂર, ટોપરા વગેરેનો પ્રસાદ આપીને જમાડ્યા.

★ દેવપોઢણી એકાદશીએ નિયમ ધરાવ્યાં

આ પવિત્ર દિવસ, દેવપોઢણી એકાદશીની સાથે સંકળાયેલી પૌરાણિક કથાઓ પ્રસિદ્ધ જ છે. બહિને દર્શન દેવા પાતાળમાં ગયેલા પ્રભુની સ્મૃતિ નિરંતર થયા કરે અને તેઓ પુનઃ જલ્દીથી દર્શન દેવા પધારે તે હેતુસર ભક્તજનો આ દિવસથી શરૂ કરી કારતક સુદ - ૧૧ સુધી ચાર માસ વિવિધ વ્રતનિયમનું પાલન કરે છે. તેથી તેને નિયમની

એકાદશી પણ કહેવામાં આવે છે.

શ્રીજી મહારાજ પણ આ એકાદશીએ પરંપરાનું પાલન કરાવતા ભક્તોને વિવિધ નિયમો આપતા. શ્રીહરિના સરધારમાં ચાતુર્માસ રોકાણ દરમ્યાન દેવપોઢણી એકાદશી આવી ત્યારે ગામોગામના ભક્તજનો શ્રીહરિ પાસે ચાતુર્માસના નિયમ લેવા આવ્યા.

“દેવપોઢણી દિને જ્નેશ,

વ્રત સૌને ઘરાવ્યાં વિશેષ ॥”

તેમાં સૌએ યથાશક્તિ મુજબ નિયમ લીધા. ભગવાનની કથાનું શ્રવણ, વાંચન, ગુણકીર્તન, મહાપૂજા, મંત્રજાપ, સ્તોત્રપાઠ, પ્રદક્ષિણા, સાષ્ટાંગ દંડવત્-આમાંથી ઉત્તમ જાણીને એક નિયમ સર્વેએ રાખ્યો.

★ ગુરુપૂર્ણિમા ઉત્સવ : ગુરુપૂજન પર્વ મહિમાકથન

થોડા દિવસ પછી અષાઢ સુદ પૂનમ(ગુરુપૂર્ણિમા)ને શ્રીહરિએ શાસ્ત્રોક્ત પ્રણાલિકાને અનુસરી ગુરુપૂર્ણિમાનો મહિમા કહેતા કહ્યું : “આ જીવને માયાના ધનધોર અંધકારથી મુક્ત કરી પ્રભુના ચરણ સુધી ગુરુ પહોંચાડે છે. શિષ્યવૃંદને માટે ગુરુપૂર્ણિમાનો દિવસ એટલે શિષ્યના હૃદયમાં પથરાઈને પરેલી ગુરુભક્તિને અભિવ્યક્ત કરવાનો દિવસ, ગુરુના અગણિત ઉપકારોને યાદ કરવાનો દિવસ, તેમની અપાર કરુણાને હૃદયમાં ધારવાનો દિવસ, ગુરુના ઋણમાંથી મુક્ત થવાનો દિવસ એટલે ગુરુપૂનમ. ગુરુપૂર્ણિમાનો દિવસ એટલે ગુરુપૂજન, ગુરુદર્શન કરી પોતાની ભાવનાને અર્પણ કરી કૃતાર્થતા અને ધન્યતા અનુભવવાનો દિવસ, સંસારરૂપ મહાસમુદ્ર ગુરુરૂપ નાવથી સરળ અને સહજમાં પાર કરી શકાય છે.”

આમ, બહુવાર મહિમા કહી સ્વયં શ્રીહરિએ પોતાના ગુરુ રામાનંદ સ્વામીની ચિત્રપ્રતિમાનું પૂજન વંદનાદિક કર્યું. પછી મુક્તાનંદ સ્વામી આદિક સંતો તેમજ તુંગજીત-વેરજીત વગેરે ભક્તજનોએ પણ પ્રત્યક્ષ પ્રગટ પ્રમાણ એવા પોતાના ગુરુ સહજાનંદ સ્વામીનું પુષ્પહારાદિકે કરીને પૂજનવિધિ કરી.

પછી મુક્તાનંદ સ્વામીએ આખી રાત્રિ રાજા તુંગજીતને શ્રીહરિનો સર્વોપરિ પ્રતાપ, જીવનચરિત્ર અને સમાધિની લીલા વગેરે ઐશ્વર્ય પ્રતાપની વાતો કરી.

★ જન્માષ્ટમી ઉત્સવ ઉજવવા વિનંતી

“જન્માષ્ટમી આવતી જાણી, કહી ભક્તોયે વિનયની વાણી । સંતમંડળ સર્વ તેડાવો, હરિભક્તોને પત્ર લખાવો ॥ ભલો આંહીજ સમૈયો ભરો, જન્મચષ્ટમી ઉત્સવ કરો । તેથી પૃથ્વી આ પાવન થાય, ગણાતાં મોટું તીર્થ ગણાય ॥”

શ્રીહરિ સરધારમાં ભક્તજનોને દિવ્ય આનંદ આપી રહ્યા છે. ત્યારે જન્માષ્ટમીનો ઉત્સવ નજીક આવતો હતો. પછી રાજા તોગાભાઈ આદિક ભક્તજનોએ શ્રીહરિને વિનંતી કરીને કહ્યું : હે મહારાજ ! સર્વ સંતો-ભક્તોને તેડાવો અને અહિંયા જન્માષ્ટમીનો મોટો સમૈયો કરો, તેથી આ પુરમાં રામાનંદ સ્વામી અને આપ પધારી અનેક લીલાઓ કરી છે તે સહુ જાણે અને આ ગામની પૃથ્વી પાવન થાય તેમજ ભવિષ્યમાં મોટું તીર્થ ગણાય.

“શબ્દ સાંભળી શામને ભાવ્યા, સતસંગી ને સંત તેડાવ્યા । શિળ સાતમદિન એહ ઠાર, લોક આવ્યા હજારો હજાર ॥”

પછી શ્રીહરિએ ભક્તોની વિનંતિ સાંભળી દેશો-દેશમાં સંતો-હરિભક્તોને પત્ર લખાવ્યા. શ્રીહરિ

સરધારમાં જન્માષ્ટમીનો ઉત્સવ ઉજવે છે એવા સમાચાર આજુબાજુ ગામે-ગામ, શહેર-શહેર પ્રસરી ગયા. કરીયાણાથી દેહાખાચર ને મીણભાઈ ત્યાં જન્માષ્ટમીના ઉત્સવનો લાભ લેવા આવ્યાં. બીજા પણ ઘણા ભક્તો ત્યાં આવ્યાં. સરધારમાં શીતળા સાતમને દિવસે દેશોદેશથી હજારો ભક્તોની ભીડ જામી. ગામમાં સરોવરને કાંઠે તંબુ તણાવ્યા હતા, ત્યાં અલગ-અલગ યોગ્ય જગ્યાએ સંતો-ભક્તોને ઉતારા આપવામાં આવ્યા.

★ સરોવરમાં માછલાંઓને સમાધિ

આષાઢી સંવત ૧૮૬૧ના શ્રાવણ વદિ ૭ને દિવસે શ્રીહરિ સંઘ સાથે તળાવે પધાર્યા. શ્રીહરિ રોજા ઘોડા ઉપર બિરાજ્યા. સેવકો ચામર ઢોળવા લાગ્યા. બંદીજનો છડી પોકારવા લાગ્યા. સંતો-હરિભક્તો કીર્તન ગાતા સરોવર પાસે આવ્યા. શ્રીહરિ ઘોડા ઉપરથી ઊતર્યા. વસ્ત્રો ઉતારી તળાવમાં સ્નાન કરવા પધાર્યા. સખાઓ પણ શ્રીહરિ સાથે સરોવરમાં ઊતર્યા. ગોપમંડળી કરી શ્રીહરિએ જળલીલા કરી. સંતોને-સખાઓને ખૂબ આનંદ કરાવ્યો.

બહાર નીકળી શરીર લૂછતાં શ્રીહરિએ કહ્યું : “રામાનંદ સ્વામીએ આ તળાવમાં ઘણી વાર સ્નાન કર્યું છે. વળી, અમે પણ ઘણી વાર નાહ્યા છીએ. મહાપવિત્ર તીર્થ સમાન આ જળમાં જીવ-પ્રાણીમાત્ર જે કોઈ સ્નાન કરશે તે પરમગતિને પામશે.”

“એવી જ્યાં કરે છે હરિ વાત, થયું અચરજ એક અઘાત । મત્સ્ય કચ્છ હતા માંહિ જે, તરી આવ્યા ઉપર સહુ તેહ । હાલે ચાલે નહી સ્થિર થયા, સૌએ જાણ્યું એ તો મરી ગયા ॥”

શ્રીહરિની આ વાતથી ત્યાં એક આશ્ચર્ય બન્યું. જળમાં રહેલાં માછલાં, કાચબા પાણીની સપાટી ઉપર આવી ગયાં. જાણે જડ બની ગયાં હોય તેમતે સૌ પાણી ઉપર તરવા લાગ્યાં. આ જોઈ કોઈએ શ્રીહરિને પૂછ્યું : “પ્રભુ ! આ માછલાં પાણી ઉપર મડાની જેમ તરે છે તે મરી ગયાં છે કે શું ?”

ત્યારે શ્રીહરિએ કહ્યું : “એમને સમાધિ થઈ છે અને ભગવાનના દર્શનનું સુખ લે છે.”

શ્રીહરિ સૌને સમાધિ કરાવે છે પરંતુ માછલાં પણ આ રીતે જડવત્ બની પ્રભુના સુખનો આસ્વાદ માણી રહ્યા છે તે સૌને આશ્ચર્યમય લાગ્યું, મુક્તાનંદ સ્વામી આગળ આવ્યા અને શ્રીહરિને કહ્યું : “મહારાજ ! આ માછલાં પાણી ઉપર તરે છે પણ સમળા કે સિયાણા તેમને મારી નાખશે માટે તેમને સમાધિમાંથી જલદી બહાર લાવો.”

શ્રીહરિ સ્વામીને કહે : “અમને કેવા જાણા છો ?”

મુક્તાનંદ સ્વામીએ કહ્યું : “મહારાજ ! આપ તો સર્વકારણના કારણ છો, સર્વના કર્તા થકા અકર્તા છો, ભગવાન છો.”

શ્રીહરિ મુક્તાનંદ સ્વામીની વાત સાંભળીને હસ્યા. તેમણે કહ્યું : “સ્વામી ! જીવપ્રાણી માત્રની દોરી મારા હાથમાં છે. જગતમાં જે કાંઈ થાય છે તે અમારી ઈચ્છાથી જ થાય છે. અમારી ઈચ્છાથી જ વાયુ વાય છે, અમારી ઈચ્છાથી વૃષ્ટિ થાય છે, સૃષ્ટિ થાય છે, સૂર્ય આકાશે ઉગે છે, ચંદ્ર આકાશે દેખાય છે, અને પાળ વિનાનો સમુદ્ર મર્યાદા મૂકતો નથી, શેષનારાયણ પૃથ્વીને પોતાના શીશ ઉપર ધરી રહ્યા છે એ બધું અમારી ઈચ્છાથી થાય છે. અમારી ઈચ્છા વિના જો સૂકું પાંદડું પણ હાલી ન શકે તો આ માછલાંને કોણ મારનાર છે ? હું જેની રક્ષામાં છું તેનો ઘાત કોણ કરી શકે ?”

શ્રીહરિના દિવ્યભાવનું સતત જાણપણું ન રહ્યું તેથી મુક્તાનંદ

સ્વામીએ શ્રીહરિના ચરણકમળમાં તરત જ મસ્તક નમાવી દીધું. પછી કહ્યું : “મહારાજ ! આપ સર્વકર્તા છો એ ભાવની દેહ નિષ્ઠા અમારા અંતરમાં અચળ રહે એવી કૃપા કરો. પ્રસંગે એ જાણપણું નથી રહેતું એ ખોટ છે.”

પછી શ્રીહરિએ માહલાં તરફ જોયું અને તરત જ તેમનામાં ગતિ આવી. ફરી પાછા સરોવરમાં ફરવા લાગ્યા. આ આશ્ચર્ય જોઈને સૌને શ્રીહરિનો અલૌકિક પ્રતાપ જણાયો.

શ્રીહરિ સંઘ સાથે ઉતારે પધાર્યા. શ્રીહરિના સંબંધે સરધાર ગામમાં નવો ઉત્સાહ પ્રગટ્યો હતો. તેમને પરમાત્માના સ્વરૂપની ઝાંખી ન હતી. છતાં સંતો જેમના સંબંધે આવો નિષ્કામધર્મ પાળી શકતા હોય; માન, લોભ, સ્વાદ અને સ્નેહના ભાવથી પર બની ગયા હોય; જેમના સંબંધે મનુષ્યોનાં હૃદય નિર્મળ બની ભગવાનની ભક્તિ તરફ પ્રેરાતાં હોય; જગતની ગંધ અંતરમાંથી ઓગળી જતી હોય તે પુરુષને પરમાત્મા કહેવામાં તેમનું મન અચકાયું નહિ. શ્રીહરિના સ્વરૂપમાં આખું ગામ ખેંચાયું. ભક્તિના ભાવે રંગાયેલું ગામ આજે હિલોળે ચડ્યું હતું.

★ મતાપંથીઓ શાસ્ત્રાર્થ માટે આવ્યા

આ રીતે ગામના મુમુક્ષુજનો શ્રીહરિના એશ્વર્ય-પ્રતાપો જોઈને આશ્ચિતો થવા લાગ્યા. શ્રીહરિ પ્રત્યેનું આ આકર્ષણ ગામના કેટલાક મતપંથવાદીઓને ન રુચ્યું. તેમને લાગ્યું કે આ જીવનમુક્તાનો કોઈ પણ રીતે પરાભવ કરવો જોઈએ. તે રાત્રે સભામાં સૌ એકત્રિત થયા. તેમાં વામપંથી, વેદાંતી, શાક્તપંથી વગેરે હતા. દરેકને ઈચ્છા હતી કે પ્રશ્નો પૂછી શ્રીહરિને મૂંઝવવા. પરંતુ સભામાં બેઠા અને તેમનાં નેત્રની વૃત્તિ સ્થિર થઈ ગઈ ! અંતકરણ પણ નિર્મળ બની ગયા ! મુક્તાનંદ સ્વામીના મૃદુ કંઠે ગવાતાં કીર્તન ગાજ્યાં. સૌ તરબોળ બની ગયા !

પછી શ્રીહરિનો ઘેરો નાદ સંભળાયો. તેમાં ધર્મની વાત આવી. નિષ્કામધર્મનું અતિશય પ્રતિપાદન થયું. સદાચારની આવશ્યકતા જણાવી. શ્રીહરિના શબ્દોની, પ્રમાણોની ધારી અસર વામમાર્ગીઓ ઉપર થઈ. તેમના પ્રશ્નો જ ઓસરી ગયા. દિગ્મૂઢ બની તેઓ સાંભળી જ રહ્યા. શ્રીહરિએ જ્ઞાનની ચર્ચા કરી. આત્મા-પરમાત્માનાં સ્વરૂપોમાં ભેદ બતાવ્યો. ગુરુશિષ્યના સંબંધે અભેદભાવની કલ્પના અવાસ્તવિક બનાવી દીધી. જગતના મિથ્યાત્વને ભ્રમ મનાવી, તેનું નાશવંતપણું સમજાવી વૈરાગ્યની દેહતા કરાવી.

સ્વયં પરમાત્માના આ શબ્દો હતા. શ્રીહરિએ સૌનાં અંતર પકડી પોતાના વક્તવ્યને - પોતાના આ દિવ્ય શબ્દોને - સૌનાં અંતરમાં સ્થાપી દીધા. મતપંથીઓએ પોતાનો ભ્રામક સ્વાંગ ત્યજી દીધો, સત્સંગનો અંચળો પહેરી લીધો. સૌ આશ્ચર્યવત્ બની આ પરિવર્તન જોઈ રહ્યા.

★ જન્માષ્ટમીનો ઉત્સવ

બીજે દિવસે જન્માષ્ટમીનો ઉત્સવ હતો. આ ઉત્સવ માટે શ્રીહરિએ દેશોદેશમાં આમંત્રણો મોકલ્યાં હતાં. જુદા જુદા દેશોમાં ધર્મપ્રસારણ અર્થે વિચરણ કરતાં સંતોના મંડળોને પણ તેડાવ્યા હતાં. સૌ આવી ગયા હતા. શ્રીહરિનાં દર્શન કરવા તેમની અમૃતમય દૃષ્ટિ ઝીલવા, તેમની પરાવાણીના શબ્દોને અંતરમાં ઉતારવા અને એ રીતે જીવન જીવવાના સંકલ્પ કરતા હજારો હરિભક્તોની મેદની ભરાઈ ગઈ. શ્રી હરિલીલામૃત ગ્રંથ અને સંતોના મંતવ્ય પ્રમાણે ત્રણ લાખથી વધારે ભક્તો આ જન્માષ્ટમીના ઉત્સવનો લાભ લેવા આવ્યા હતા. કારિયાણીથી ખટવાંગ રાજા અર્થાત્ માંચાખાયર પણ આવી ગયા હતા.

જન્માષ્ટમીના દિવસે સવારથી જ વાતાવરણ ભક્તિમય બની ગયું. શ્રીહરિના સંબંધે સર્વેનાં મન, ઈન્દ્રિયો તેમના સ્વરૂપમાં સ્થિત થઈ ગયાં

હતાં. શ્રીહરિની મૂર્તિનું એવું આકર્ષણ હતું. કૃષ્ણ જન્મ એટલે ઈન્દ્રિયોનું કર્ષણ કરી, જગતની ઉન્મુખ થઈ ભગવાન સન્મુખ થવાની યોગસાધના. આઠમના મેળામાં રમાતાં જુગાર, ચોપાટ કે ગોપ-ગોપીના બીભત્સ રાસ - એ વિકૃત ભાવોના કૃષ્ણ જન્મ સાથે કોઈ સંબંધ ન હતો. શ્રીહરિએ આવા સમૈયા યોજી સમાજમાં પ્રવર્તાવવા આવા બીભત્સ ભાવોનું રૂપાંતર કરી દીધું. જીવ અને પરમાત્માના મિલનનો અહીં આનંદ હતો. એ આનંદનો અનુભવ ઈન્દ્રિયાતીત અવસ્થામાં જ થઈ શકે તેમ હતો.

★ બે સ્વરૂપે દર્શન

સરધારમાં દેશો-દેશના ભક્તો લાભ લેવા માટે આવ્યા હતા. રાત્રે મંડપમાં સૌ બેસી ગયા. શ્રીહરિ પણ મંચ પર બિરાજ્યા જેથી સૌ હરિભક્તોને દર્શન સારી રીતે થાય. શ્રીકૃષ્ણ જન્મથતાં સુધી કથા-વાર્તા કરી શ્રીહરિએ ભક્તજનોને ઉપદેશ આપ્યો. પછી મુક્તાનંદ સ્વામી આદિક સંતોએ ઝાંઝ-પખવાજ સાથે કીર્તન-ભક્તિ શરૂ કરી.

આજકો દિલ સુખકારી, સખીરી આજકો દિલ સુખકારી;

નંદરાય ઘર નોબત બાજત, પ્રગટે હે દેવમુશારી... સખી૦૧

કાલકુંવર ભયે પ્રગટ ચું સુંનીકે, મુદિત ભયે નરનારી;

નંદરાય ઘન ઘેનું કુંવરપર, કરત નોછાવર ભારી... સખી૦૨

ઘરઘરસે ગોપી આઈ વધાવન, કર ગજમુક્તા થારી;

પ્રેમમગન તનકી શુદ્ધ ભૂલી, નીરખી ભકત ભયહારી... સખી૦૩

જયજયકાર કરત વ્રજવાસી, ગાવત દે કરતારી;

એહી છબી દેખી શ્યામસુંદર પર, મુક્તાનંદ બલિહારી... સખી૦૪

કીર્તન-ભક્તિની જમાવટ થઈ, હરિભક્તો પણ એ ભક્તિરસમાં તરબોળ બની ગયા. ત્યાં મહારાજે મંચ ઉપરથી જ સૌ હરિભક્તો ઉપર ગુલાલ છાંટ્યો અને રંગોત્સવ શરૂ થયો. પછી તો ટોપલે ટોપલા ભરીને ગુલાલ આવવા લાગ્યો. મહારાજ હરિભક્તો ઉપર છાંટે, હરિભક્તો મહારાજ ઉપર; રાત્રિનું અંધારું, નભમંડળ, બધું જ ગુલાલના રંગથી રક્ત થઈ ગયું.

પછી શ્રીહરિ મંચ ઉપરથી ઉતર્યા. સુંદર પારણાંમાં બાલકૃષ્ણને પધરાવ્યા અને શ્રીહરિએ જન્મોત્સવની આરતી ઉતારી. ત્યારે સૌએ આશ્ચર્ય જોયું. શ્રીકૃષ્ણરૂપે સહુએ શ્રીહરિને જોયા. થોડી વાર શ્રીકૃષ્ણ દેખાય, તો થોડી વાર શ્રીહરિ દેખાય. શ્રીહરિના મનુષ્યરૂપમાં દિવ્યભાવમાં નિશ્ચય સૌને થવા લાગ્યો.

આરતીના ઘંટારવમાં જય-જયકારનો નાદ ભળી ગયો. ‘સ્વામિનારાયણ ભગવાનની જય’થી મંડપ ગાજી ઊઠ્યો. પછી બાલકૃષ્ણ ભગવાનને પંચાજીરી તથા ખાંડ અને કેસર નાંખેલો દહીંનો થાળ ધરાવ્યો. તે પ્રસાદી સૌ સંતો-હરિભક્તોને વહેંચી દીધી. જન્માષ્ટમીનો ઉત્સવ આવા દિવ્ય વાતાવરણમાં ઊજવાઈ ગયો. પછી શ્રીહરિ અને સૌ સંતો-હરિભક્તો પોઠી ગયા.

નવમીના દિવસે સવારે શ્રીજી મહારાજે સ્નાનવિધિ તથા પૂજાવિધિ કરી. તોગાજીએ શ્રીહરિ માટે મુકુંદ બ્રહ્મચારી પાસે થાળ કરાવ્યો. સૌ સંતો-હરિભક્તોને પણ શ્રીહરિએ બહુ ભાવથી પીરસીને જમાડ્યા.

(ક્રમશઃ)

સર્વોપરી, સર્વકારણના કારણના કારણ,
સર્વાવતારી પૂર્ણપુરુષોત્તમ નારાયણ
ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની
૧૭૬મી સ્વધામગમન તીથીએ

સર્વોપરીની સાધના.... સેંકડો સાધકોની દિવાદાંડી

પા.રાજુ ભગત
ગુરુ : પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી
(સરધાર)

ભગવત્ ગીતામાં કહ્યું છે :

વચ્ચદાચરિત શ્રેષ્ઠસ્તત્તદેવેતરો જનઃ ।

સ યત્રમાર્ગં કુરુતે લોકસ્વાદનુવર્તતે ॥

સમાજના મોટા ભાગના લોકોમાં તત્ત્વજ્ઞાનની ઊંડી સમજ હોતી નથી. તેઓ તો સમાજ જેને શ્રેષ્ઠ માણસ ગણે તેમની રીતભાતને અનુસરે છે. જેવું આચરણ શ્રેષ્ઠ લોકોનું હોય છે તેના આધારે સમગ્ર સમાજનું ઘડતર થતું હોય છે. તેથી તો આપણા શાસ્ત્રો કહે છે :

મહાજનો યેનગતઃ સ પન્થ્યાઃ ।

જે રસ્તેથી મહત્પુરુષો ચાલે છે તે જ માર્ગ (ધર્મ) છે. એટલે જ સદ્. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે : “મોટા સોળ આની વર્તે ત્યારે નાના એક નાની વર્તે.”

શ્રીજી મહારાજ આ સમગ્ર સમીકરણોને સારી રીતે જાણતા હતા. તેથી જ તો પોતે સ્વયં પુરુષોત્તમ નારાયણ હોવા છતાંય એક સાધક બનીને પોતે જ સોળ આની જીવન જીવી બીજા અનેકોને પણ સોળ આની જીવન જીવતા કર્યાં. સાથોસાથ આ સૂર્ય-ચંદ્ર તપે ત્યાં સુધી સોળ આની જીવન સમગ્ર સમાજ જીવે તેવા આદર્શ નીતિ-નિયમોને પ્રગટ કરી સાધકોની સાધનાના માર્ગને નિષ્કટંક બનાવ્યો.

સં. ૧૮૮૬ જેઠ સુદ - ૧૦ (દશમી)નો દિવસ એટલે સર્વોપરી પરબ્રહ્મ સાક્ષાત્ પુરુષોત્તમ નારાયણ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની માનુષિક લીલાનો આ પૃથ્વી પરનો અંતિમ દિવસ. આજે ૧૭૬ (એકસો છપ્પતેર) વર્ષ પછી યાદ કરીએ જેથી કરી આપણા જેવા અનેક સાધકોને આદર્શ મૂર્તિમંત સાધનાનો માર્ગ દ્રષ્ટવ્ય થાય, જેથી તેમની સામે જોઈ સાધક પોતાનું નિરીક્ષણ અને પરીક્ષણ કરી શકે છે.

શ્રીજી મહારાજ બાળપણથી જ એક શ્રેષ્ઠ સાધકનું જીવન જીવી બાળકોના દ્રષ્ટા બન્યા હતા. વચનામૃત કારિયાણી પ્રકરણના ઉમા પોતે જ લખે છે : “....સારો હોય તેને તો બાળપણમાંથી જ છોકરાની સોબત ગમે નહિ ને જિહ્વાનો સ્વાદિયો હોય નહિ, ને શરીરને દમ્યા કરે. જુવોને, મને બાળપણમાં સ્વામી કાર્તિકની પેઠે એવો જ વિચાર ઊપજ્યો જે, મારે મારા શરીરમાં માતાનો ભાગ જે રુધિર ને માંસ તે રહેવા દેવું નથી. માટે ઘણેક પ્રયત્ને કરીને શરીર એવું સુકવી નાખ્યું જે શરીરમાં કાંઈક વાગે તો પાણીનું ટીપું નીસરે પણ રુધિર તો નીસરે જ નહિ.”

આમ, શ્રીજી મહારાજના જીવનમાં તપની તિવ્રતાના દર્શન થાય છે. વળી, મહારાજ ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણ ૨૯મા કહે છે : “...વનવિચરણ દરમ્યાન કેટલાક માસ તો કેવળ વાયુ ભક્ષણ કરીને જ રહેતા. વચનામૃત કારિયાણીનું

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન * જુન-૨૦૦૬

૧૦મું તથા લોચાનું ૧૪મું વગેરે વાંચીએ ત્યારે શ્રીજી મહારાજની તપની તીવ્ર લગની અછતી નથી રહેતી. તેથી તો મહારાજ પોતાની રુચિ દર્શાવતા ચેતદ્વીપને વિષે તથા બદરીકાશ્રમને વિષે જઈને નિરત્રપણે રહ્યા થકા તપ કરીએ તે બહુ સારું લાગે છે. પણ બીજા લોકોમાં અનેક પ્રકારના વૈભવ ભોગવવા તે નથી ગમતા.”

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના તપ-ત્યાગની ખુમારી એવી તો અખંડ રહેતી કે શરીર તાવથી ઘગતું હોય, સગડીના તાપે તપતા હોય છતાં કારિયાણીના ૧૦મા વચનામૃતમાં કહે છે : “...ભગવાનને પ્રસન્ન કરવાને અર્થે નારદજીએ કેટલાંક યુગો સુધી તપ કરી ભગવાનને પ્રસન્ન કર્યાં, એવી રીતે વિવેકી જનોએ દેહ-ઈન્દ્રિયોને દમી તપ કરવું વિવેકી સાધુએ જાણીને દેહ-ઈન્દ્રિયોને કષ્ટ થાય તેમ વર્તવું જોઈએ. અને સાધુએ તો એવી દૃઢ રુચિ રાખવી જોઈએ જે, મારે તો પંચવિષય સંબંધી ભોગસુખ તે નથી, મારે તો દેહ છતાં તથા દેહનો ત્યાગ કરીને તપ કરીને જ ભગવાનને રાજી કરવા છે, તે એક જન્મ તથા બે જન્મ તથા સહસ્ર જન્મ સુધી પણ તપ કરીને જ ભગવાનને રાજી કરવા છે.”

આમ, તાવમાં તાપની સાથે મહારાજનો તપસ્વી સ્વભાવ પણ તપ છે. તેથી તો શ્રીજી મહારાજે સ્વહસ્તે લોજથી સદ્. રામાનંદ સ્વામીને લખેલા પત્રમાં લખ્યું છે :-

પંચવિષયથી મજ ઉતારી, ઠકું છું તપ ઠહણ ભારી;
તેણે ઠરીને શરીરમાંઈ, લોહી-માંસ ગયું છે સુઝાઈ.

પ્રાણ રહ્યા તણી એઠ રીત, નથી રાખી મેં ચિંતવ્યું ચિત્ત...

આ શ્રીજી મહારાજની જીવનશૈલી વનવિચરણ પૂરતી મર્યાદિત નહોતી પરંતુ ભગવાન શ્રીહરિના સમગ્ર જીવનમાં તપસ્વી સ્વભાવના દર્શન થાય છે. જેથી તો સદ્. નિષ્કુળાનંદ સ્વામીના મુખમાંથી શબ્દો સરી પડ્યા :-

જેવું તપ વહાલુ છે લાલમને, એવું બીજું નથી હોઈ.
સદ્. શતાનંદ સ્વામી એ પણ એટલે જ લખ્યું હશે કે -

ૐ શ્રી તપઃ પ્રિયા નમઃ

આ મંત્ર ખરેખર શ્રીજી મહારાજના તપ:પૂત વ્યક્તિત્વને અપાયેલી આ અચરજકારી અંજલી છે.

શ્રીજી મહારાજને પોતાને તો તપની રુચિ છે જ પણ મહારાજના મતે જોઈએ તો કારિયાણિ પ્રકરણનું ૩ વચનામૃતમાં શ્રીજી મહારાજ કહે : “...શરીરનું દમન ને વિચાર એ બે જેને હોય તે મોટો સાધુ છે, એ બે જેને હોય તે શ્રેષ્ઠ છે.”

મહારાજ પોતાની તપની રુચિને અખંડિત રાખવા માટે અને સૌને એ રુચિ અતૂટ રહે તે માટે શ્રીજી મહારાજ અતઃકરણને ઘણા કડક શિક્ષાના વચનો કહેતા કહે છે : “.....તારું જેવું રૂપ છે તેવું હું જાણું છું. જો ભગવાન વિના બીજા પદાર્થનો ઘાટ ઘડ્યો તો તારા ભુક્કા કરી નાખીશ.” (વચ.મધ્ય. પ્રકરણ ઃ ૨૨) આ ઉપરાંત મહારાજ પોતે જ દૃઢ પણે આત્મરૂપે વર્તતા જે વાત મહારાજે ગઢડા મધ્યના ઉપમા વચનામૃતમાં કરી છે કે - “હું રામાનંદ સ્વામી પાસે આવ્યા મોર પણ આત્માને સાક્ષાત્ દેખતો ને હમણાં પણ દેખું છું... ને આ મારી સર્વે ઈન્દ્રિયોની ક્રિયાને વિષે મને આત્માનું ક્ષણમાત્ર પણ વિસ્મરણ થતું નથી...” ગઢડા મધ્યના ૫૦મા વચનામૃતની શરૂઆતમાં પણ આજ વાત કરી છે.

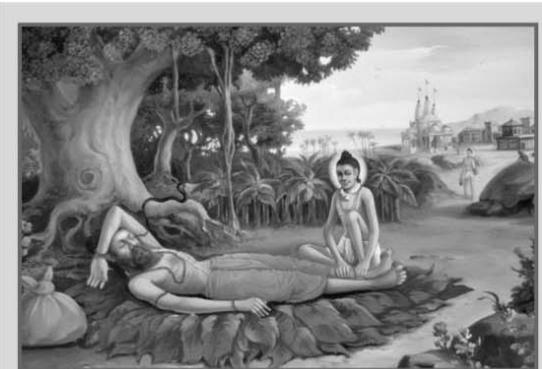
ખરેખર મહારાજનો આ તપનો ઈશક ક્યારેય મોળો પડ્યો નહોતો. કારિયાણી પ્રકરણના ૧૦મા વચનામૃતમાં કહે છે કે - “...જુવોને અમે એકવીસ વર્ષ થયાં શ્રીરામાનંદ સ્વામી પાસે આવ્યા છીએ, તેમાં અનંત ભાતનાં વસ્ત્ર તથા અલંકાર તથા ખાનપાનાદિક તેણે કરીને સેવાના કરનારા અનંત ભક્ત મળ્યા છે, પણ અમારું મન કોઈ પદાર્થમાં લોભાણું નથી. શા માટે જે અમારે ત્યાગનો જ ઈશક છે...” મહારાજની સાધાનાની આ પરિપક્વતા છે, તેના કારણે જ આ લોક તો શું દેવતાઓના લોકમાં પણ મહારાજનું મન ચોટવું નહિ તે વાત ગઢડા મધ્ય પ્રકરણના ૨૨મા વચનામૃતમાં પોતે બતાવે છે.

આમ, સુવર્ણસમ દિપ્તિમંત મહારાજના તપમાં સ્થળ કે કાળનો ભેગ ભળ્યો નથી. કસોટી ટાણે સદાય શ્રીજી મહારાજનું જીવન સોએ સો ટયનું રહ્યું છે. મહારાજ તો સર્વોપરી ભગવાન હોવા છતાંય જો આપણા જેવા સેકડો સાધકોને સારથાર સાધનાના માર્ગને પાર કરી, સાધ્ય સ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરી શકે તે માટે મહારાજ પોતાના જીવનમાં આટલી તપની રુચિ રાખતા હોય તો એક આદર્શ સાધક તરીકે આપણી સૌ કોઈની પરમ ફરજ બને છે કે - ભોગવિલાસથી દૂર થઈ આપણા પ્રાણાધ્યારા શ્રીહરિને મેળવવાને તથા તેમની રુચિને સાકાર કરવાને કાજે આપણે પણ આપણા જીવનને સહજતાથી તપસ્વી જીવન બનાવી મહારાજને ગમીએ તેવા થઈએ.

હવે મહારાજની ૧૭૩મી પૂણ્યતીથીએ શ્રીજી મહારાજના જીવનની ડાયરીનું બીજું પાનું ખોલીએ તો શાસ્ત્રોમાં કહ્યું છે કે :-

સેવાધર્મો પરમગહનો યોગિનામ્ અપિ અગમ્યઃ ।

યોગીઓને પણ દૂર્લભ એવો સેવાધર્મ શ્રીજી મહારાજને સહજ હતો. તેમના લોહિમાંજ સેવા વણાયેલી હતી. તેથી તો મહારાજ ગઢડા

મધ્ય પ્રકરણના ૬૩મા વચનામૃતમાં કહે છે : “...અમને એમ વિચાર થાય છે જે, સત્પરૂષે રહેવું તેથી પણ ભગવાનને ભગવાનના ભક્ત ભેળે દેહ ધરીને રહેવું શ્રેષ્ઠ છે, અને તેને અર્થ જે સેવા બની આવે તે જ અતિશય શ્રેષ્ઠ સાધન છે...” ભગવાનને રાજી કરવા માટે પણ સેવા તે અતિ શ્રેષ્ઠ સાધન છે... તો જ મહારાજના મુખમાંથી આ ઉદ્ગારો નીકળી શકે કે “...અમારે તો ભગવાનનો રાજીપો થાય તે સારું જન્મોજન્મ ભગવાનના ભક્તની જ સેવા કરવી છે, અને જેમ અમારો નિશ્ચય છે. તેમજ તમારે પણ નિશ્ચય કરવો.” (વચ. ગઢડા મધ્ય પ્રકરણ : ૨૮)

શ્રીજી મહારાજે સેવારીતી બાળપણથી જ માત-પિતાની સેવા કરીને બતાવેલી છે તથા ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના ૧૦મા વચનામૃતમાં પોતે જ સેવકરામ નામના સાધુની સેવાનો વિસ્તાર વર્ણવીને સાધુની સેવાનો મહિમા બતાવ્યો છે. આ ઉપરાંત મહારાજે લોજમાં આશ્રમની અનેક સેવાઓ કરી છે, સસ્તંગમાં આવ્યા પછી પણ સંતો-હરિભક્તોને રસોઈ કરી, પીરસીને જમાડવા તથા મંદિરો તથા કૂવા, તળાવ, વાવ આદિક જાતે કરી સેવાને શ્રેષ્ઠ કરી બતાવી છે. તેથી તો શ્રીજી મહારાજે ગઢડા મધ્ય પ્રકરણના ૨૫મા વચનામૃતમાં સ્વમુખે બોલ્યા : “...જેવું ઉકાખાયરને સંતની સેવા કર્યાનું વ્યસન પડ્યું છે તેવી રીતે ભગવાન તથા ભગવાનના સંતની સેવા કર્યાનું જેને વ્યસન પડે ને તે વિના ક્ષણમાત્ર પણ ન રહેવાય તો તેના અંતઃકરણની જે મહિન વાસના તે સર્વ નાશ પામી જાય છે.”

આમ, શ્રીજી મહારાજને સેવા કરવી તે ખૂબજ પ્રિય હતું. તેથી મહારાજની આ પુણ્યતીથીના દિવસે આપણે પણ મહારાજની પ્રિય સેવાને જીવનમાં ઉતારી કંઈક અંશે શ્રીજી મહારાજના ઋણમાંથી મુક્ત થવા પ્રયાસ કરીશું.

હવે આગળ મહારાજના જીવનને જોઈએ તો મહારાજને કથા-વાર્તામાં પણ અતિશય પ્રીતી હતી તેથી જ તો મહારાજ ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના ૧૭મા, સારંગપુરના ૭મા, ગઢડા મધ્ય પ્રકરણના ૬૩મા વગેરે વચનામૃતોમાં કથા વંચાવતા તેઓ ઉલ્લેખ કરેલો છે. મહારાજને પોતાને કથાની લગનીની વાત કરતા ગઢડા મધ્ય પ્રકરણના ૪૯મા વચનામૃતમાં કહે છે : “...અમારે તો ભગવાનની કથા, કિર્તન કે વાર્તા કે ભગવાનનું ધ્યાન એમાંથી કોઈ કાળે મનની તૃપ્તિ થતી જ નથી...” “...મહારાજે એકવાર કારિયાણીમાં સતત બે મહિના સુધી ભાગવતની સમગ્ર કથા પ્રાગજી પુરાણી પાસે કરાવેલી ને પોતે સામે બેસીને ને કથાનું શ્રવણ કરેલ. એટલે તો સદ્. શતાનંદ સ્વામીએ લખ્યું છે :-

સદ્ગ્રંથનિત્યપઠનશ્રવણાદિસવતં....

ત્વાં ભક્તિધર્મતનયં શરણં પ્રપદ્યે ।।

અરે ! વહેલી સવારે, નમતી બપોરે, મોડી સાંજે કે અડધી રાત્રિના સમય જોયા વિના મહારાજે કથા-વાર્તા કરી છે. કારિયાણીના ૧૦મા વચનામૃતની કથા મહારાજે ધગધગતા તાવમાં કરી છે. આમ, શ્રીજી મહારાજને કથા-વાર્તામાં ચરમસીમા સુધી પ્રીતી હતી તે વાતને પ્રેમાનંદ સ્વામીએ પણ લખી છે :-

ઊથા સાંભળતા રે, હરે હરે કહિં બોલે,

મર્મ ઊથાવો રે, સુણી મગજ થઈ ડોલે.

એટલે જ મહારાજના મને નવધા ભક્તિમાંથી શ્રેષ્ઠ ભક્તિ શ્રવણ ભક્તિ હતી. તેથી મહારાજ કહે છે : “...જેને કથા-વાર્તામાં આળસ હોય તેની કોરની એમ અટકળ કરવી જે એમાં મોટા ગુણ નહિ આવે.”

માટે મોટા ગુણને લાવવા અને મહારાજને રાજી કરવા આજે આપણે પણ સૌ દૃઢ ટેક નિયમ લઈએ કે મહારાજને અતિ પ્રિય કથા-વાર્તાને જીવનનું જીવન બનાવીશું.

ઝાલા ભક્તો ! આજે ૧૭૬ વર્ષ પછી પણ શ્રીજી મહારાજના માનુષિક દિવ્ય જીવનને યાદ કરીએ તો ખરેખર સ્વયં ભગવાન હોવા છતાંય એક આદર્શ સાધક તરીકેનું જીવન પણ જીવ્યા છે. મહારાજને તો કોઈ જરૂર નહોતી પરંતુ આપણા જેવા અનેક જીવાત્માઓના આધ્યાત્મિક માર્ગને નિર્મળ અને સરળ બનાવવાને કાજે પોતે પોતાના જીવનમાં તપ, સેવા, કથા-વાર્તા વગેરે કરીને કરાવ્યું. બીજું પણ ઘણું ઘણું જીવનમાં ઉપયોગી મળે પણ અધિક વિસ્તારના ભયે આજે આપણે એટલું તો જરૂર દૃઢ કરીએ કે તપસ્વી જીવન જીવી વિષયોથી દૂર થઈએ તથા સેવાધર્મને જીવનમાં સાકાર સ્વરૂપ આપી ઉકાખાયરની જેમ નિર્વાસનીક બની ભગવાન શ્રીહરિને પ્યારા બનીએ અને કથા-વાર્તાને જીવનનું જીવન કરી શ્રેષ્ઠ ગુણો પ્રાપ્ત કરી છેક શ્રીજી મહારાજ સુધી પહોંચીએ તેવા સુદૃઢ ભક્ત બનીએ. બસ એજ શ્રીજી મહારાજના જીવનમાંથી તપ, સેવા, કથા-વાર્તા આ ત્રણ ને આપણા જીવનમાં લાવીશું તો મહારાજના અતિ પ્રિય ભક્ત ખરેખર બનીશું. અને આજે ૧૭૬મી પુણ્યતીથીએ તે ત્રણેય ગુણો આપણા જીવનની સાથે જડી દેશું તો તેજ આપણી મહારાજને માટે સાચી શ્રદ્ધાંજલી બની રહેશે. ...તો ચાલો.... સૌ સાથે મળી ત્રણેય ગુણોને જીવનમાં ઉતારી મહારાજને ૧૭૬મી ભાવભીની શ્રદ્ધાંજલી અર્પણ કરીએ.

અસ્તુ.....જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

વૈજ્ઞાનિક દષ્ટિકોણ

સંપાદક :- પ.ભ. નનુમામા (રઘુવીર વાડી) તથા મિનેષ પટેલ (લાલાભાઈ) - નડિયાદ

લિખામિ સહજાનન્દસ્વામી સર્વાન્નિજાશ્રિતાન્ ।

નાનાદેશસ્થિતાન્ શિક્ષાપત્રી વૃત્તાલયસ્થિતઃ ॥૨॥

શિક્ષાપત્રી : શ્લોક :- ૨

અને વૃતાલય ગામને વિષે રહ્યા એવા સહજાનન્દ સ્વામિજે અમે તે અમે જે નાના પ્રકારના જે સર્વે દેશ તેમને વિષે રહ્યા એવા જે અમારા આશ્રિત સર્વે સત્સંગી તે પ્રત્યે શિક્ષાપત્રી ને લખીએ છીએ ॥૨॥ શિક્ષાપત્રી : શ્લોક-૨

આત્મવિશ્વાસ અને પોતાના ઉપર સંપૂર્ણ-નિયંત્રણ એટલે મન ઉપર કાબુ હોય એને સાચા અર્થમાં સ્વામી કહેવાય. શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન પોતાને કહે છે. સહજાનન્દ એટલે જે પ્રત્યેક પ્રકારની પરિસ્થિતીની અંદર આનંદને ઉલ્લાસનો અનુભવ કરે, શાન્તીને વિદ્યન રહીત વાતાવરણ અનુભવે, દુઃખીને સુખી કરે, અજ્ઞાનરૂપી અંધકારને દુર કરે, દરેક નેગેટીવ વીચારને પોઝીટીવ બનાવે, વિપરીત સમયમાં પણ સદબુધ્ધિ પ્રદાનકરે, અશક્યને પણ શક્ય બનાવે. વૃતાલય સ્થિત : વૃત+આલયસ્થિત એમ અર્થ આવે છે કે જે રીતે શાન્ત પાણીમાં તળાવના જે રીતે તરંગવર્તુળાકારમાં ઉત્પન્ન થાય છે અને સમતોલ રૂપે પ્રસરે છે એજ રીતે (આજના વડતાલમાં) હું શિક્ષાપત્રી લખું છું.

જેનો સાત્વિક અને સંતુલીત પ્રભાવ જ્યાં સુધી દુનિયામાં તરંગો પ્રસરે ત્યાં સુધી દરેક નાના મોટા ગામમાં રહેતા દરેક સત્સંગી આશ્રિતોને થશે અને લોકોનું કલ્યાણ કરશે. આ શિક્ષારૂપી આદેશાત્મક મારા અભિપ્રાય બ્રહ્માંડમાં જેમ જેમ વર્તુળાકાર મોટા રૂપમાં વિસ્તારીને દરેક જીવ જંતુ પ્રાણીઓને મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવામાં સહાયરૂપ

થશે, હિતકારી થશે. અથતિ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ આ વિશ્વબ્રહ્માંડના કેન્દ્રબિંદુ છે જે આકાશ પાતાળ મૃત્યુલોક દ્રશ્ય-અદ્રશ્ય પ્રત્યક્ષ-પરોક્ષ, પરા-અપરા-અજ્ઞાન સંપૂર્ણપણાના કારણ છે. અને એમની શિક્ષાપત્રી (૨૧૨) (શ્લોક વાણી)ના જે જે અનુપાલન કરનાર છે, તેના પાલનહાર છે, માલીક છે. બીજા અર્થમાં ઉદાહરણ તરીકે જો કોઈ ઈલેક્ટ્રીક વાયરના નિયમ પ્રમાણે ના વર્તે તો કરન્ટ લાગે, દુઃખ પામે, મરણ પામે એજ રીતે જે મનુષ્ય આ શિક્ષાપત્રીનો અક્ષરશઃ પાલન નહી કરે એ દુઃખ-પાપ અને નરકના ભાગી બનશે. કારણ કે આ શિક્ષાપત્રીના નિયમો નહિ, આદેશો છે. જે સંપૂર્ણ જ્ઞાન અને અનુભવ ઉપર આધારીત છે.

વર્તુળકાર બ્રહ્માંડના તળાવરૂપી વડતાલ કેન્દ્રમાં બેસીને એક **Golden** શબ્દોના પ્રભાવથી જે પોઝીટીવ ઉર્જા તરંગરૂપમાં પ્રાદુર્ભાવે છે. તે વગર ભેદભાવ અનંતકાળ સુધી પ્રસરે છે. અને બધાજ પ્રાણીઓ ઉપર સદ્પ્રભાવ પડે છે. જેનો લાભ મનુષ્ય જાતિ આ જન્મમાં નહી લઈ શકે તો એ મુખામી ગણાય. અત્યારે આ કેન્દ્રને કોઈ કેન્દ્ર ના ગણે અને બીજાને કેન્દ્ર ગણીને અનુસરણ કરેતો એ **(Light House)** ની રોશનીને ચંદ્રમાં કહેવા જેવું થાય. જેમાં લાઈટ તો અલ્પકાળ એટલે પાંચ દિવસ, મહિનો અથવા એક જન્મ દેખાશે પણ પછી અંધારૂ, પણ શિક્ષાપત્રીના (૨૧૨) શ્લોકનો પ્રભાવ એ ચંદ્રમાંના પ્રકાશ જેવું જેનો કોઈ આદિ અને અંત નથી આજે રહેશે અને કાલે પણ શાંત શિતળ સહિત રહેશે, પરંતુ લાઈટ હાઉસવાળો પ્રકાશ બહુ તીક્ષ્ણ હશે. **(ક્રમશઃ)**

જેમને ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે બે વાર દિવ્ય દર્શન દઈને આ ગ્રંથ રચવાની આજ્ઞા કરી છે એવા ભૂજ મંદિરના સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નંદકિશોરદાસજી રચિત

આત્યંતિક કલ્યાણ

અભયદાન

સર્વે વેદાશ્ચ યજ્ઞાશ્ચ તપોદાનાનિ ચાનઘ ।

જીવાભયપ્રદાનસ્ય ન કુર્વીન્ કલામપિ ॥

વેદનાં છ અંગ સહિત ચાર વેદ, સર્વ પ્રકારના યજ્ઞો, નાના પ્રકારની તપશ્ચર્યાઓ અને વિવિધ પ્રકારનાં દાન-આ ઘણાં, હે નિષ્ઠાપ મૈત્રેય, અભયદાનની સોળમી કળા બરાબર પણ થતાં નથી. પરમાત્માના પરમભક્ત વિદુરજીનું મૈત્રેયઋષિ પ્રત્યે ઉચ્ચારેલું આ વચન છે.

(વ્યાસ નારાયણ)

જેની પાસે અન્નના ભંડાર છે તે અન્નાર્થીને અન્નદાન આપી શકે છે; ધનાઢય પુરુષો દ્રવ્યદાન-સંપત્તિદાન આપી શકે છે; બુદ્ધિશાળી મનુષ્યો બુદ્ધિદાન; વિદ્વાનો વિદ્યાદાન-સરસ્વતીદાન; સુદૃઢ ને નીરોગી શરીરવાળો શ્રમદાન અને કેટલાક મનુષ્યો જળદાન, વસ્ત્રદાન, ગોદાન ઈત્યાદિ અનેકવિધ દાન આપે છે. કેટલાક શરીરને કષ્ટ આપી ઉગ્ર તપશ્ચર્યાઓ કરે છે, જ્યારે કેટલાક આજીવન વેદાધ્યયન કરે છે; તો કેટલાક શાસ્ત્રમાં બતાવેલા વિધિ પ્રમાણે રાજસૂય, અશ્વમેધ ઈત્યાદિ મોટા-મોટા યજ્ઞો કરે છે. આ બધાં સાધનો કરી પોતાને કૃતાર્થ માને છે; પરંતુ તે તે સત્કિયાનું ફળ કાળે કરીને નાશ પામી જાય છે. એવાં પુણ્યકર્મથી સ્વર્ગ પ્રાપ્ત કરે કે મર્ત્ય લોકમાં રહી તે પુણ્યકર્મનું ફળ ભોગવે, પણ અતે એ પુણ્યકર્મના ફળરૂપ જે સુખ તે નાશ પામી જાય છે.

માયાના ઉદરને વિષે રહેલા જીવ પ્રાણીમાત્રાની ક્રિયા કે વળ જન્મમરણરૂપ સંસૃતિ ઉપજાવનારી છે. માયિક સુખ ગમે તેટલું ઈંદ્રિયોને પ્રિય લાગતું હશે, પરંતુ તે કાળે કરીને નાશ પામી જવાનું છે. કાળનો સ્વભાવ છે કે માયાનો-પ્રકૃતિનો-અને તેના કાર્યનો ક્ષોભ કરવો. તે શ્રી

સ્વામિનારાયણ

ભગવાને
કહ્યું છે :-

“ગુણ-સામ્ય ને નિર્વિશેષ એવી જે માયા તેનો જે ક્ષોભ કરે છે તેને કાળ કહીએ.” આપણે જો ચાર પ્રકારના પ્રલયનો વિચાર કરીએ તો કાળનું સ્વરૂપ યથાર્થ સમજાય અને તે વિચાર જ્યારે અતિ દૃઢ થાય ત્યારે આ જગતનું-અનંતકોટિ બ્રહ્માંડનું નાશવંતપણું અનુભવતાં વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થાયે આ જીવને વૈરાગ્ય કેવી રીતે ઊપજે? એ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપતાં શ્રીસ્વામિનારાયણ ભગવાન કહે છે :- “વૈરાગ્ય તો એમ ઊપજેજે જો કાળનું સ્વરૂપ જાણ્યામાં આવે; તે કાળનું સ્વરૂપ તે શું? તો નિત્ય-પ્રલયને જાણે, નૈમિત્તિક પ્રલયને જાણે પ્રાકૃત પ્રલયને જાણે અને આત્યંતિક પ્રલયને જાણે તથા બ્રહ્માદિક સ્તંભ પર્યન્ત, સર્વ જીવના આયુષ્યને જાણે અને એમજાણીને પિંડબ્રહ્માંડ સર્વ પદાર્થને કાળનું ભક્ષ્ય સમજે.” ચાર પ્રકારના પ્રલયનું લક્ષણ કરતાં શ્રીસ્વામિનારાયણ ભગવાન કહે છે :-

“દેવ, દૈત્ય ને મનુષ્યાદિના જે દેહ તેનો જે ક્ષણ ક્ષણ પ્રત્યે નાશ, તેને નિત્યપ્રલય કહીએ. અક્ષરાતીત પૂર્ણ પુરુષોત્તમભગવાન મહાપુરુષ રૂપે કરીને મહામાયાને વિષે પોતાનું તેજ (વીર્ય) સ્થાપન કરે છે ત્યારે તે મહામાયાથી પ્રધાનરૂપ ઉત્પન્ન થાય છે. પ્રધાન(માયા)થી મહત્ત્વ ઉત્પન્ન થાય છે ને તેમાંથી ત્રણ પ્રકારનો અહંકાર ઉત્પન્ન થાય છે. સાત્ત્વિક અહંકારથી મન ને ઈંદ્રિયોના દેવતા (અધિષ્ઠાતા) ઉત્પન્ન થાય છે; રાજસ અહંકારથી પંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો, પંચ કર્મેન્દ્રિયો, બુદ્ધિને પ્રાણ ઉત્પન્ન થાય છે. પરમાત્માની પ્રેરણાથી આ બધાં તત્ત્વો પોતપોતાના અંશે કરીને ઈશ્વર (વૈરાજપુરુષ) અને જીવનાં દેહ સર્જે છે.

વિરાટ, સૂત્રાત્મા ને અવ્યાકૃત એ ત્રણ ઈશ્વરના દેહ છે; અને સ્થૂલ સૂક્ષ્મને કારણ-એ ત્રણ જીવના દેહ છે. વૈરાજપુરુષનું દ્વિપાર્શ્વકાળ પર્યંત આયુષ્ય છે. તે વૈરાજપુરુષના એક દિવસને વિષે ચૌદ મન્વન્તર થાય છે; ને જેવડો એનો દિવસ છે તેવડી જ રાત્રિ છે. અને જ્યાંસુધી એનો દિવસ હોય ત્યાંસુધી ત્રિલોકીની સ્થિતિ રહે છે અને જ્યારે એની રાત્રિ પડે છે

ત્યારે ત્રિલોકીનો નાશ થાય છે તેને નિમિત્ત પ્રલય કહીએ. જ્યારે વૈરાજપુરુષનો દ્વિપરાર્ધ કાળ પૂરો થાય છે ત્યારે સત્યાદિ લોક સહિત એ વિરાટદેહનો નાશ થાય છે અને મહત્ત્વ આદિ જે ચોવીસ તત્ત્વ, પ્રધાન-પ્રકૃતિ ને પુરુષ-એ સર્વે મહામાયાને વિષે લય પામે છે તેને પ્રાકૃતપ્રલય કહીએ. એ મહામાયા અક્ષરબ્રહ્માના પ્રકાશને વિષે લય પામે છે... તને આત્યંતિક પ્રલય કહીએ. આ ચાર પ્રકારના પ્રલયનો વિગતો સાથેનો વિસ્તાર શ્રીસ્વામિનારાયણ ભગવાને સંવત ૧૮૭૬ના ભાદરવા સુદ ૧૧ ના પત્રમાં કરેલો છે. તે કહ્યું છે :- “આપણાં મર્ત્યલોકનાં ૬૬૬ વર્ષને ૮ માસ જાય ત્યારે બ્રહ્માનો એક લવ થાય. એવા સાઠ લવનું એક નિમિષ; તે આપણાં ચાલીસ હજાર વર્ષ જાય ત્યારે બ્રહ્માનું એક નિમિષ થાય; એવાં સાઠ નિમિષનું એક પળ; તે આપણાં ચોવીસ લાખ વર્ષ જાય ત્યારે બ્રહ્માનું એક પળ થાય; એવી સાઠ પળની એક ઘડી; તે આપણાં ચૌદ કરોડ ને ચાળીસ લાખ વર્ષ જાય ત્યારે બ્રહ્માની એક ઘડી થાય-એવી ત્રીસ ઘડીનો એક દિવસ-તે આપણાં ચાર અબજ ને બત્રીસ કરોડ વર્ષ જાય ત્યારે બ્રહ્માનો એક દિવસ થાય. સતયુગ (સત્તર લાખ અઠાવીસ હજાર વર્ષનો); ત્રેતાયુગ (બાર લાખ છન્નુ હજાર વર્ષનો); દ્વાપરયુગ (આઠ લાખ ચોસઠ હજાર વર્ષનો) ને કળિયુગ (ચાર લાખ બત્રીસ હજાર વર્ષનો)-ચારે યુગની એકંદર કાળગણના તૈતાલીસ લાખ વીસ હજાર વર્ષની છે. તેટલાં વર્ષ જાય ત્યારે તેની એક ચોકડી કહેવાય. બ્રહ્માના એક દિવસમાં એવી હજાર ચોકડી જાય અને ચૌદ મનુ ને ચૌદ ઈંદ્ર રાજ્ય કરીને નાશ પામે. આવી રીતે મનુષ્ય, દેવ ઈત્યાદિનો ક્ષણ ક્ષણ પ્રત્યે નાશ થાય તે નિત્યપ્રલય કહેવાય. બ્રહ્માની એક રાત્રિ થાય છે ત્યારે બ્રહ્મા સૂએ છે, જે સમયે સ્વર્ગ મૃત્યુ ને પાતાળ-એ ત્રિલોકીનો નાશ થાય છે તેને નિમિત્ત પ્રલય કહેવાય. આવાં સો વર્ષ બ્રહ્માનો દેહ રહે છે અને જ્યારે એનું આયુષ્ય પૂરું થાય ત્યારે ચૌદ લોક સહિત બ્રહ્માંડનો નાશ થાય છે. તે વખતે પ્રકૃતિથી ઉત્પન્ન થયું એવું કાર્ય તે સર્વ પ્રકૃતિમાં લય પામે છે તેને પ્રાકૃત પ્રલય કહેવાય. જ્યારે આત્યંતિક પ્રલય થાય છે ત્યારે તો અનંત કોટિ બ્રહ્માંડનો નાશ થાય છે. તે સમયે પ્રધાન-પુરુષનું કારણ એવા પ્રકૃતિપુરુષ તે પોતાને વિષે અનંત કોટિ બ્રહ્માંડને પ્રતિલોકમકરીને પોતે અક્ષરપુરુષના તેજમાં લીન થાય છે; તેને આત્યંતિક પ્રલય કહેવાય.”

આ ઉપરથી આપણે સમજી શક્યા કે આપણો મર્ત્યલોક, દેવોનો સ્વર્ગ લોક તથા નાગોનો પાતાળ લોક એ નિમિત્ત પ્રલયમાં નાશ પામી જાય છે; એ ત્રિલોકી કાળનું ભક્ષ્ય બને છે. પછી એ ભય રહિત કેવી રીતે કહેવાય ? ત્રિલોકીના દેવ, મનુષ્ય, દાનવ વગેરે પણ કાળે કરીને નાશ પામે છે. જે પોતે

ભયમુક્ત નથી તે તેનો આશ્રય કે ઉપાસના કરનારને ક્યાંથી અભય કરી શકે ? પ્રાકૃત પ્રલયમાં તો પ્રકૃતિનું કાર્ય માત્ર પ્રકૃતિમાં લય પામે છે અને આત્યંતિક પ્રલયમાં તો અનંત કોટિ બ્રહ્માંડનો નાશ થાય છે; તો મનુષ્ય, દેવ, ઈશ્વરો, જેની આ જીવ અજ્ઞાતતાથી ઉપાસના કરે છે તે અભય કેવી રીતે રહી શકે, થઈ શકે કે કરી શકે ?

ભયરહિતતા તે અભય કહેવાય. ભયની વ્યાખ્યા કરતાં અનાદિ-મુક્ત સંપૂર્ણ ગુણો ગોપાળાનંદ સ્વામીએ સ્વરચિત ગીતાભાષ્યમાં જણાવ્યું છે :- સ્વપ્રિયપ્રાકૃતવસ્તુનાશહેતુપ્રેક્ષણજં દુઃખં ભયમ્ ॥ પોતાનાં ઈંદ્રિયો-અંતઃકરણને પ્રિય એવી પ્રકૃતિજન્ય-માયિક-વસ્તુનો જ્યારે નાશ થાય છે ત્યારે તે નાશ કાળે કરીને થયો છે એવું જોઈ-જાણી જે દુઃખ ઉત્પન્ન થાય છે તેને ભય કહેવાય છે. આવો ભય કોને નથી ? પરબ્રહ્મ પરમાત્મા અને તેમના મુક્તો સિવાય દરેક ભયગ્રસ્ત વિસ્તારમાં જ છે.

અનાદિ મુક્ત સંપૂર્ણ પ્રેમાનંદ સ્વામીએ ગાયું છે :-

“મેરે એક આશરા તેરા રે, ધર્મકુંવર મહારાજ રાજ ! મેરે૦
ટેક૦

મैं थाकर तेरे यरन-कमलका, तू परमेश्वर मेरा रे. धर्म० १
तेरे यरनशरन बिन स्वामी, कँ सुभ नहीं डेरा रे;
स्वर्ग, मृत्यु, पाताल, दशो दिश, सब ही कालने घेरा रे. धर्म० २
त्रिभुवन भ्रमत भ्रमत पथी डार्यो, पायो मैं दुःख धनेरा रे;
अयल निकेत एक नहीं पायो, तुमबिन ध्रूमकिशोरा रे. धर्म० ३
अमरपति, नर, नाग, असुर, सुर-सब मायाके येरा रे;
प्रैमानंद ज्ञानी सब दुःखमय, दियो यरन तेरे डेरा रे. धर्म० ४”

‘સારસમુચ્ચય’માં પણ કહ્યું છે :-

“एकतः ऋतवः सर्वे समाप्तवरदक्षिणाः ।

एकतो भयभीतस्य प्राणिनः परिरक्षणम् ॥”

-એક બાજુએ શાસ્ત્રમાં કહેલા દક્ષિણા આપવા વગેરે નિયમોના પાલનપૂર્વક કરેલા સર્વે યજ્ઞો ને બીજી બાજુ કાળ, કર્મ ને માયાના ભયથી ભયભીત થયેલા જીવોનું સંરક્ષણ-એ બત્રેની સરખામણી કરો. એક પલ્લામાં યજ્ઞો મૂકો, બીજા પલ્લામાં અભયદાન મૂકો; તો કયું પલ્લું વધવાનું ? બેશક, અભયદાનનું જ. શા માટે ? તો કહે છે :-

महतामपि यज्ञानां कालेन क्षीयते फलम् ।

भीताभयप्रदानस्य क्षय एव न विद्यते ॥

-રાજસૂય, અશ્વમેદાદિ મોટા મોટા યજ્ઞોનું ફળ કાળે કરી નાશ પામી જાય છે, જ્યારે કાળ, કર્મ ને માયાના ભયથી ભય પામેલાઓને અભયદાન આપવું એ તો ક્યારેયે ક્ષય પામતું નથી.”

(૬) શ્રીમદ્ ભાગવત તૃતીય સ્કંધ અધ્યાય ૯ શ્લોક ૬

(૭) શ્રીમદ્ ભાગવત પ્રથમસ્કંધ અધ્યાય ૧ શ્લોક ૧૪

(કમશઃ)

(૧) શ્રીમદ્ ભાગવત તૃતીય સ્કંધ અધ્યાય ૭ શ્લોક ૪૧

(૨) વચનામૃત ગઢડા પ્રથમપ્રકરણ ૧૨

(૩) વચનામૃત લોયા ૯

(૪) વચનામૃત ગઢડા પ્રથમપ્રકરણ ૧૨

(૫) પ્રેમાનંદકાવ્ય પદ ૮૦૯

ધર્મામૃત

(૧) નિર્લોભ (૨) નિષ્કામ (૩) નિ:સ્વાદ (૪) નિ:સ્નેહ (૫) નિર્માન તથા એકાંતિક ધર્મ

અધ્યાય : ૩ - નિ:સ્વાદી વર્તમાન

જેમપોતાના એકાંતિક ધર્મની રક્ષા થાય તે પ્રમાણે વિવેકી સાધુઓએ (પાત્રાદિની અનુકૂળતા પ્રમાણે સહુની) એક ભેગી રસોઈ અથવા બે રસોઈ અથવા તેથી વધારે વખત બનાવેલા પાકની રસોઈથી નૈવેદ્ય કરવું. જેમગૃહસ્થને અને પોતાને કલેશ ન થાય તેમવર્તવું. (૪૨) સ્થાન સ્વચ્છ હોય અને વિશાળ હોય અને મોટાં વાસણો વગેરેની સગવડ હોય તો એક સ્થાને ઘણા ભેગા થયેલા સાધુઓએ બધુ અન્ન અન્નકૂટની માફક વિષ્ણુને નૈવેદ્ય કરવું. (૪૩) સ્થાન અને પાત્રોનો સંકોચ હોય (અતિ મોટાં ન હોય) તો તેના અનુસારે અન્ન વિષ્ણુને નિવેદન કરીને તે નિવેદિતાન્ન તે તે અન્નના ઢગલામાં ભેગું કરે. (૪૪) ત્યાગી સાધુ વિષ્ણુના પ્રસાદનું માહાત્મ્ય વર્ણન કરતો સતો જેનું ન ખપતું હોય તેમણે આપેલું અન્ન ભગવાનની પ્રસાદી અન્ન હોય તો પણ તે રસની લોલુપતાથી ભક્ષણ કરે નહિ. (૪૫) સાધુ ભક્તે ભગવાનની પ્રસાદી અન્ન અને હરિનું ચરણામૃત પણ પોતાની જ્ઞાતિથી ઉત્તમ-જેને પોતાનું ન ખપતું હોય તેવા પુરુષને આપવું નહિ. અને પોતે પણ જેનું પોતાને ખપતું ન હોય તેવા પુરુષથી ગ્રહણ કરવું નહિ. (૪૬) આહારની શુદ્ધિ અંત:કરણની શુદ્ધિનું કારણ છે, તે માટે પવિત્ર ગૃહસ્થના ઘર થકી પ્રાપ્ત થયેલું અન્ન ભગવાનને નિવેદન કરીને જમવું. (એમન કરે તો અંત:કરણ મલિન થઈ જાય છે.) (૪૭) ત્યાગી રોગાદિ આપત્કાળ વિના દરરોજ એક વાર જમે. રાત્રિ-દિવસ શ્રીકૃષ્ણની નવધા ભક્તિમાં વર્તે. (૪૮) જો જેનું ગ્રહણ કરવા યોગ્ય આપેલું પ્રસાદી રાંધેલું અન્ન હોય, તે પણ સાધુઓએ ભોજન કર્યા પછી સર્વ પ્રકારે ન જમવું. (૪૯) તે જમે તો એક વખત ખાવાના નિયમનો ભંગ થાય, તેથી ત્યાગી સાધુઓમાં અનાચારની પ્રવૃત્તિ થાય એમાં સંશય નથી. (૫૦) ભગવાનની પ્રસાદી, માટે જ ભક્ષણ કરવા યોગ્ય હોય, તોપણ જે કંઈ વસ્તુ ઉપવાસને દિવસે કોઈએ આપવા માંડેલું હોય તો મસ્તકથી નમસ્કાર કરી ત્યાગ કરવું. તે અન્નાદિ બીજાને આપે. પણ પોતે તો સર્વ પ્રકારે જમવું નહિ.

(૫૧) ભોજન વેલામાં પણ પ્રાપ્ત પ્રસાદી પદાર્થમાં જો, જે પોતાને ભક્ષણ કરવા યોગ્ય ન હોય, તો તે સર્વ પ્રકારે ભક્ષણ ના જ કરવું. (૫૨) જે વસ્તુ પોતે નિયમથી પ્રતિજ્ઞા કરીને ત્યાગ કરેલું હોય 'આ વસ્તુ હું જમીશ નહિ' એમત્યાગ કરેલી વસ્તુ તથા જે વસ્તુ પોતાના શરીરમાં પીડા કરનારી વસ્તુ હોય, તે પ્રભુની પ્રસાદી હોય, તોપણ ત્યાગી ન જ જમે. (૫૩) બુદ્ધિમાન ત્યાગી પોતાના ભોજન પાત્રથી નૈવેદ્ય કરે નહિ. વિષ્ણુની પૂજા માટેના પાત્રથી પોતાના દેહની શુદ્ધિનો વિધિ કરે નહિ. (તથા જે પાત્રથી શૌચવિધિ કરાય, તેમાં ભરેલું જળ પૂજાના પાત્રમાં ભરવું નહિ.) (૫૪) વસ્ત્રથી ગાળ્યા વગરનું જળ, દૂધ વિષ્ણુને નિવેદન કરવું નહિ. જો ગાળ્યા વિનાનું દૂધ અને જળ અજ્ઞાની પુરુષે પ્રસાદી કરીને આપેલું હોય, તો પણ પીવું નહિ. પરંતુ ગાળીને જ પીવું. (૫૫) ત્યાગી રેતસ વૃદ્ધિ પામે એવી વસ્તુ ભગવાનની પ્રસાદી હોય, તો પણ ઘણું કરીને ભક્ષણ ના કરે. અપવિત્ર મધ - માંસ વગેરે વસ્તુઓ ડુંગળી, લસણ આદિનો સંસર્ગ પણ ત્યાગ કરે. (૫૬) ત્યાગી સાધુએ ભાંગ, ગાંજો અને અફીણાદિ જે વસ્તુ મદ ઉત્પન્ન કરનારાં હોય તે, તથા ત્રણ પ્રકારની તમાકુ પણ દૂરથી જ ત્યાગ કરવી. (૫૭) રોગી ત્યાગીએ મદ્યાદિ સ્પર્શ રહિત ઔષધ ખાવું. ખાટલા ઉપર સૂવું અને ગોદડી ઓઢવી તેમાં દોષ નથી. (૫૮) ત્યાગધર્મનિષ્ઠ એવા પણ રોગથી પીડા પામેલાને તથા વૃદ્ધ થયેલાંને એક વાર ભોજનનો નિયમનથી. રોગી અને વૃદ્ધ પોતાના હૃદયમાં શ્રીહરિને સ્મરણ કરતા સતા રુચિ પ્રમાણે જમે. (૫૯) સાધુઓના સમાગમથી અને ભગવાનની ભક્તિની સાથે શુભ આ નિયમો અને શ્રીહરિને અર્પણ કર્યા વગર બીજી વસ્તુઓના ત્યાગથી દુર્જય રસ જિતાય છે. (૬૦) પૂર્વે ઉચ્ચવૃત્તિવાળા (પડેલા કણોને વીણીને જીવિકા ચલાવનાર) મુદ્દગલ નામના મુનિ અને રંતિદેવાદિ રાજાઓ રસાસ્વાદના પરિત્યાગથી પરમસુખ પામેલા છે. (૬૧) આ પૂર્વોક્ત નિયમમાં જે કોઈ નિયમનો જો ક્યારેક ભંગ થાય, તો ત્યાગીઓએ તે નિયમભંગનું પ્રાયશ્ચિત્ત તત્કાલ કરવું. (૬૨) અગ્નિથી રાંધેલું અન્ન શ્રીકૃષ્ણને નિવેદન કર્યા વગર

પામ્યા.

એક સમયે ઘનશ્યામમહારાજને રાજી કરવા સારું અનંત અપ્સરાઓ આવીને ધર્મદેવને આંગણે નાચ કરીને ગાન કરવા લાગી. તે શબ્દ સાંભળીને સર્વ છપૈયાવાસી લોકો જોવા આવ્યા. તેથી ધર્મદેવના આંગણમાં ભારે ભીડ થઈ અને અપ્સરાના નાચ-ગાન જોઈને સર્વે બહુ રાજી થયા. તેટલામાં તો બાળપ્રભુ ઘનશ્યામમહારાજ પોતે પોઢ્યા હતા તે પલંગમાંથી ઉતરીને સર્વને દેખતાં દર્શન દેવા સારું તત્કાળ ઘરમાંથી બહાર આંગણાં આવ્યા. પછી અપ્સરાઓને નારંગીના ફળ આપીને રજા આપી. તેથી અપ્સરાઓ તે ફળ લઈ દર્શન કરીને રજા માગીને આકાશમાર્ગે અદૃશ્ય થઈ ગઈ. પછી ઘનશ્યામમહારાજ પાછા પલંગમાં જઈને પોઢી ગયા. આવું અલૌકિક ચરિત્ર જોઈને પુરના સર્વે જનોને આશ્ચર્ય થયું. વળી સંતોએ મુક્ત કંઠે ગાયું:-

હરખે રમાડે માતા દૂધ સાકર પાય રે, માતાને મન જાણે વે'લા મોટા થાય રે; તેડાવો જોષીને પૂછાવો નામરે, નામધર્યું છે રૂડું શ્રી ઘનશ્યામરે.

એ બાલુડા ઘનશ્યામની નાની-નાજુકડી મૂર્તિનું મુખારવિંદ ચંદ્ર સમાન શોભે છે. નખશિખ મૂર્તિ નિહાળતા માતા-પિતા અને છપૈયાવાસી નરનારીઓ જન્મની સફળતા અનુભવે છે. હવે છપૈયાવાસીની તમામક્રિયામાં ભગવાન-ઘનશ્યામ-ઘનશ્યામથઈ ગયું છે. હવે ઘનશ્યામથોડા મોટા થવાથી એક અદ્ભુત ઘટના ઘટી.

એક વખત દેવલોકમાંથી વિશ્વકર્મા ઘનશ્યામમહારાજ માટે પારણું લઈને ધર્મદેવને ઘેર આવ્યા. તે પારણું સોનાનું હતું ને તેમાં દેવતાઓનાં, મનુષ્યોનાં અને નાગનાં સ્વરૂપો કોતર્યા હતા. અને ચિત્ર-વિચિત્ર પુષ્પવાળાં વૃક્ષો તથા વેલીઓ અને મેરુ વગેરે પર્વતો ચિતર્યા હતા. તેમજ સાગર-સરિતાઓ ચિતર્યા હતા, હંસ, પોપટ આદિક પક્ષીઓ સજીવન જેવા બનાવ્યા હતા. તે જોઈને માણસોને એમથતું જે આ પારણું બનાવનાર નક્કી વિશ્વકર્મા છે.

વળી, તે પારણાનાં મોરવાયા પણ જાણે ઉત્તર દક્ષિણના બે ધ્રુવ હોય તેવા શોભે છે ને વચલી દાંડી પણ જાણે શિશુમાર ચક્રની ધરી હોય તેવી શોભે છે ને તેમાં હીરા જડેલા છે તે જાણે સૂર્ય, ચંદ્ર વગેરે ગ્રહો હોય તેવા દેખાય છે ને અગણિત નાના હીરા જડેલા તે સર્વે તારાનાં વૃંદ હોય તેમશોભે છે. તે પારણાને હીરની દોરી બાંધલી હતી અને પારણાને ઊંચે-નીચે ચારે પાસ મણિઓ તથા માણેક જડેલા હતાં. તે પારણું વિશ્વકર્માએ બાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામમહારાજને ભેટ કર્યું. તેમાં ભક્તિમાતા ઘનશ્યામમહારાજને પોઢાડતા હતા.

(ક્રમશઃ)

ભોજન કર્યું હોય, તો એક દિવસ ઉપવાસ કરવો. (૬૩) ભગવાનની પ્રસાદી વિનાનું ચન્દન, પુષ્પહારાદિને ધારણ કરે. તો એક દિવસ ઉપવાસ માનેલો છે. તથા પ્રસાદિ તૈલ (અત્તર) વગેરેનો સ્વીકાર કરે, તો એક ઉપવાસ માનેલો છે. તામ્બુલ, સોપારી, જાયફળ, ઈલાયચી, લવિંગ ગ્રહણ કરે, તો દરેક પદાર્થમાં ઉપવાસ કરે. (૬૪) વિષ્ણુની પ્રસાદી અન્ન તથા ચરણામૃત આપવામાં પૂર્વે અયોગ્યપણે કહેલા પુરુષને આપે તો, અથવા ગ્રહણ કરવામાં અયોગ્યપણે કહેલાથી ગ્રહણ કર્યે સતે ચાન્દ્રાયણ કરે. (૬૫) જો પાંચથી થોડા સંતો ગૃહસ્થના ઘરમાં ભોજન કરવા જાય અથવા રસોઈ કરવા જાય તો એક ઉપવાસ કરે. (૬૬) અજ્ઞાનથી મદ્યપાન અલ્પમાત્ર કર્યે સતે અથવા લગારેક માંસભક્ષણ કર્યે સતે ઊના જળમાં મિશ્રણ કરીને એક માસ સુધી સાથવો પીએ. (૬૭) ભાંગ વગેરે અપેયનું (આદિ શબ્દથી ગાંજો, અફીણ, તમાકુ વગેરેનું પણ) ક્યારેક અજ્ઞાનથી પણ પાન કર્યું હોય, તો ત્યાગી એક દિવસ ભોજન ના કરે. (૬૮) આ મેં કહેલા ઉપાયો અને બીજા ભગવાનના એકાંતિક સંતોએ કહેલા ઉપાયોથી પણ ત્યાગી દુર્જય રસના ઈન્દ્રિયને સર્વ પ્રકારે જીતે (૬૯) જ્યાં સુધી રસાસ્વાદ અથવા રસના ઈન્દ્રિય જીતી નથી, ત્યાં સુધી કોઈ ત્યાગી પુરુષ જિતેન્દ્રિય થતો નથી. રસને જીતે, તો સર્વ ઈન્દ્રિયોનો સમુદાય જીતેલો થાય. (૭૦) પૂર્વકાલમાં વર્તતા સાધુઓએ પણ આહારના નિયમથી જ રસ, જીત્યો છે. માટે ત્યાગી પુરુષે રસ આહારના નિયમથી જીતવો. (૭૧) રસેસહિત અન્ન એક વાર અલ્પમાત્ર જમવાથી પણ તે રસ જીતાતો નથી. ભોજન કરવાની તૃષ્ણાની નિવૃત્તિ થતી નથી. રસ રહિત અન્ન વારંવાર જમવાથી અથવા એકવાર અતિશય જમવાથી પણ રસ જિતાતો નથી. (૭૨) માટે દેહનું રક્ષણ કરનાર આહાર યુક્ત જ અર્થાત્ અધિક નહિ તેમઅતિ થોડો નહિ એવો કરવો. જેથી 'યુક્ત આહારવિહાર કરનારને યોગ સિદ્ધ થાય છે' આ પ્રમાણે પોતે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે કહ્યું છે. (૭૩)

હે મુને ! આ પ્રકારે રસને આશ્રિત દોષો અને તેને જીતવાના ઉપાયો પણ તમોને મેં કહ્યા. હવે સ્નેહના દોષો અને તેને જીતવાના ઉપાયોને ત્યાગવાળા સાધુપુરુષોના હિત માટે તમોને કહું છું. (૭૪)

ઈતિ શ્રી સત્સંગિજીવને નારાયણચરિત્રે ધર્મશાસ્ત્રે ચતુર્થપ્રકરણે ત્યાગીધર્મेषુ રસાસ્વાદદોષતજજયોપાય-નિરૂપણનામા ચતુઃષ્ટિતમોડધ્યાયઃ (૬૪)

(ક્રમશઃ)

(ક્રમશઃ)

સાધુ યોગેશ્વરદાસ
ગુરુ : પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી
વડતાલ (હાલ- સરધાર)

હિંમતે મદદ તો મદદે ખુદા...!

God helps those, Who help themselves...!

નિષ્ઠા કેરુ નામ મળેના, ઘડી ઘડીમાં ચળતા જોયા;
બળની તો શું વાત કરું હું, હાડપિંજરને મેં જીવતા
જોયા.

તેજ નથી નિસ્તેજ બનેલા, માનવ કેરા મડદાં જોયા;
સિંહ સુતને બકરા રૂપે, જ્યારે બે બે કરતા જોયા.
ત્યારે, સત્ય હકીકત કહું છું, ઈશ્વરને મેં રડતા જોયા.

યૌવનના તરવરાટને પંચુ પ્રારબ્ધવાદ રુચતો નથી. કાળ
બગડ્યો છે, કળિયુગનો પ્રભાવ છે, એમ કહીને નિષ્ક્રિય
નિસાસા નાખનારાઓને જોઈને યૌવન અકળાય છે.

કવ આયેગા વો યુગ નવ હારે હુए को दी जायेगी
ટ્રોફી

गाय देगी चाय और भेंस देगी
कोफी ?

આવા દિવાસ્વપ્નોમાં રાચવું એ
સાચા યૌવનને પરવડે તેમ નથી. પ્રયત્ન
વગરની પ્રાપ્તિની ઝંખનામાં જીભ ચાટવા
બેસવું એ યૌવનના સ્વભાવમાં જ નથી.
સાધના વગર સિદ્ધિ સાંપડતી નથી અને
કદાચ સાંપડે તો એનો સ્વીકાર કરતા
સાચો યુવાન સંક્રોચ અનુભવે છે.

આળસુ વિદ્યાર્થી પરીક્ષકને વિનંતી
કરે છે : *हजारों की किस्मत तैरे
हाथ है । अगर पास कर दे तो
क्या बात है ?*

આપણો દૃષ્ટ પ્રયત્ન જ અદૃષ્ટ એવી
ઈશકૃપાને આકર્ષવામાં નિમિત્ત બને છે.

God helps those, Who
help themselves 'હિંમતે મદદ
તો મદદે ખુદા' એ હકીકતની યથાર્થતા
યુવાન સમજે છે.

સફળતા જિંદગીની હસ્તેરેખામાં નથી હોતી, ચણાચેલી
ઈમારત એના નકશામાં નથી હોતી.

ચીન દેશનાં તત્ત્વચિંતક કન્ફયુશ્યસના આશ્રમમાં અનેક
છાત્રો અભ્યાસ કરવા આવતા આશ્રમ છોડીને જતી વખતે તેઓ
ગુરુને એક અંતિમ પ્રશ્ન પૂછતા. જેનું યથોચિત સમાધાન ગુરુ
કરી આપે એવી ત્યાંની પરંપરા હતી.

એક વિદ્યાર્થી બહુ હોંશિયાર, તેણે ગુરુજીને ગુંચવવાનું
નક્કી કર્યું. અંતિમ પ્રશ્ન પૂછવા જતી વખતે તેણે એક
પક્ષીને પોતાના બે હાથની વચ્ચે પકડ્યું.

તેનો પ્રશ્ન હતો : “મારા હાથમાંનું પક્ષી

જીવતું છે કે મરેલું છે?”

સંભવિત બંને જવાબો ખોટા પડવાની શક્યતા એણે
પોતાના હાથમાં રાખી. ગુરુ સમજી ગયા કે જો હું પક્ષીને જીવતું
કહીશ તો એ દબાવીને મારી નાખશે અને જો મરેલું કહીશ તો
હાથ ખુલ્લા કરીને ઉડાડી મુકશે.

ગુરુ પણ આખરે ગુરુ જ હતા. તેમણે બહુ માર્મિક જવાબ
આપ્યો : “તારા પ્રશ્નનો જવાબ તારા હાથમાં જ છે. તું ધારીશ તો
પક્ષી જીવતું રહેશે અને તું ધારીશ તો મરી જશે.”

ભારતીય યુવાન મહાન બનશે ? કે તે રાષ્ટ્રનું ગૌરવ વધારશે
? કે તે પોતાનો ભાગ્યવિધાતા બનશે ? કે તે ધર્મ
તે સંસ્કૃતિની શાન ટકાવશે ? કે તે ધર્મ
માટે બપી જશે કે કેમ? આ બધાજ
પ્રશ્નોના ઉત્તર તેના હાથમાં જ છે.

માનવ પુરુષાર્થની ચરમસીમા તો
ત્યાંજ છે કે એના પુરુષાર્થથી પ્રસન્ન
થયેલા પરમાત્મા એને પૂછીને જ એનું
ભાગ્ય લખે.

*खुदी को कर बुलंद ईतना कि
हर तकदीर से पहले खुदा बंदे
से खुद पूछे : बता, तेरी रजा
क्या है ?*

કોઈ ધ્યેય, આદર્શ, નિષ્ઠા, રાષ્ટ્ર તે
સંસ્કૃતિને માટે ફના થવાની ઝંખના
રાખનાર માનવ જ ઈતિહાસમાં અમર
બન્યા છે. સલામતી સાચવીને યૌવને
ચાલ્યા કર્યું હોત તો વિશ્વ આજે આ
કક્ષાએ પહોંચ્યું નહોત.

માથે કફન બાંધીને નીકળી પડનાર
સાહસવીરોએ જ સૃષ્ટિને સાચું સૌભાગ્ય

બક્ષ્યું છે.

આજની પરિસ્થિતીની અપેક્ષાએ ઔરંગઝેબનો કાળ અતિ
ભયંકર હતો. ઔરંગઝેબ મૂર્તિઓ અને મંદિરોના ભાંગીને
ભૂકા કરી નાખતો અનેક હિન્દુઓને હડપચી પકડી મુસલમાન
બનાવતો.

આ ભયંકર પરિસ્થિતી જોઈને અનેક હિન્દુઓના આત્મા
કકળી ઉઠ્યા હતા. એમાં જીજ્ઞાબાઈ નામની એક ગૌરવવંતી
નારીનું અંતર તો એ સિતમથી ત્રાસી ઊઠ્યું હતું. કોઈપણ ભોગે
આ જુલમી રાજાને જબ્બે કરવો જ રહ્યો. એમનું અંતર પુકારીને
કહેતું હતું.

ભારતીય યુવાન

મહાન બનશે ? કે તે
રાષ્ટ્રનું ગૌરવ વધારશે?
કે તે પોતાનો
ભાગ્યવિધાતા બનશે ?
કે તે સંસ્કૃતિની શાન
ટકાવશે ? કે તે ધર્મ
માટે બપી જશે કે કેમ?
આ બધાજ પ્રશ્નોના
ઉત્તર તેના હાથમાં જ
છે.

એ પોતાના ગુરુ સ્વામી કોંડદેવ પાસે ગઈ, તેમણે ઔરંગઝેબે મયાવેલા સિતમની વાત ગુરુ પાસે રજૂ કરી. ગુરુએ તેમને કહ્યું : “તારી બધી વાત સાચી છે, દુનિયાની વાત મૂકી દે. આ સિતમમાં આપણે બંને શું કરી શકીએ છીએ એ બોલ...”

ત્યારે જીજ્ઞાબાઈ કહે : “ગુરુદેવ ! આપ જે કહો તે કરવા હું તૈયાર છું, સર્વસ્વનો ભોગ આપીશ, પરંતુ હું નારી બીજું શું કરી શકું?”

તે સમયે કોંડદેવે કહ્યું : “તું ઘણું કરી શકે તેમ છે. અત્યારે તું સગર્ભા હોય તેમ જણાય છે. હું, તું અને તારું થનાર ભાવિ બાળક આપણે ત્રણેય જણા આ આતતાયીના આક્રમણોને દૂર કરવા બસ છીએ. હું કહું એટલું આજથી તું શરૂ કરી દે, આજથી તું મુખ્ય તો રામાયણના અરણ્યકાંડનું જ પારાયણ શરૂ કર, તારા પેટમાં રહેલા બાળક પર તેની જરૂર અસર પડશે..... એ અરણ્યકાંડ સાંભળતા સાંભળતા એક દિવસ તેમનામાં શૂરાતન પ્રગટ થશે અને ત્યારે તારું એ બાળક ઔરંગઝેબને કબજે લેવા સફળ થશે.

ગુરુની વાણીને માથે ચડાવીને જીજ્ઞાબાઈએ આ કાર્યનો આરંભ કરી દીધો અને પ્રતિદિન તે અરણ્યકાંડનો પાઠ કરવા લાગી. એના સંસ્કાર અવ્યક્ત રીતે ગર્ભમાં રહેલા આ બાળકમાં પડવા લાગ્યા. એક દિવસ બાળકનો જન્મ થયો, તે ધીરે ધીરે મોટો થવા લાગ્યો. અરણ્યકાંડનો પાઠ કરવાનો નિત્યક્રમ દરરોજને માટે બાળકને સાથે બેસારી સંભળાવવાનો કાર્યક્રમ ચાલુ જ રહ્યો. તેમાં એક દિવસ જ્યારે બાળક આઠ વર્ષનો સમજણો થઈ ગયો ત્યારે રોજના ક્રમ પ્રમાણે આ અરણ્યકાંડ જીજ્ઞાબાઈ સંભળાવતી હતી. તે કહેતી હતી : “બેટા ! જંગલની અંદર ઋષિમુનિઓ યજ્ઞ કરી રહ્યા હતા, એકબાજુ હવનની સામગ્રીઓ પડી હતી અને બીજુ બાજુ હાડકાંઓનો મોટો ઢગલો પડ્યો હતો. વનમાં રહેલા ભગવાન શ્રી રામચંદ્રજી ફરતા ફરતા ત્યાં આવી પહોંચે છે.”

હા.....બા ! પછી શું થાય છે ? પેલો બાળક જિજ્ઞાસા બુદ્ધિથી માતાને પૂછે છે. ત્યારે માતા કહે : “વત્સ ! પછી ભગવાન શ્રી રામચંદ્રજી ઋષિઓને કહે છે : હે ઋષિમુનિઓ ! આપ યજ્ઞ કરી રહ્યા છો તો બાજુમાં હાડકાંનો ઢગલો કેમ પડ્યો છે ? યજ્ઞની આસપાસ તો પવિત્ર વાતાવરણ જોઈએ. અહિં આટલી અપવિત્રતા કેમ.....?”

તે વખતે ઋષિઓએ કહ્યું : “હા.... તમારી વાત સાચી છે. પરંતુ શું કરીએ ? અમે લાચાર છીએ. અસુરો આવીને યજ્ઞ કરી રહેલા અમારા અનેક ઋષિઓને ખતમ કરી નાખે છે. એકને મારી નાખે છે ત્યારે એની જગ્યાએ બીજા ઋષિઓ આવીને બેસે છે. એ બીજા ઋષિની હત્યા થાય છે અને ત્રીજા ઋષિ આવીને બેસે છે. એ ઋષિઓના માંસ-રુધિરનું અસુરો ભક્ષણ કરી જાય છે અને હાડકાં આકાશમાંથી નીચે નાખે છે. આ ઢગલો એ હાડકાંઓનો છે. આમ, અસુરોએ અમારા અનેક પૂર્વજોને ખતમ કર્યા છે. છતાં અમે આ યજ્ઞનું કાર્ય હિંમત હાર્યા વગર

આગળ ધપાવ્યે જ છીએ. ભગવાન શ્રી રામચંદ્રજી ઋષિમુનિઓની આ વાત સાંભળીને કંપી ઊઠે છે. એ કહે છે : ઋષિવરો ! તમે ગભરાવો નહિ, એ આતતાયીઓને હું મારી હટાવીને જ જંપીશ. પછી આપ નિર્વિઘ્ને યજ્ઞ કરી શકશો.”

હા.....બા ! પછી શું થયું ? શું ભગવાન શ્રી રામચંદ્રજીએ એ અસુરોનો વધ કર્યો ? પેલા બાળક અતિ ઉત્કંઠાથી પૂછતો જાય છે.

જીજ્ઞાબાઈ કહે : “હા ! બેટા !”

પછી ?

પછી શ્રીરામે ધનુષ્યનો ટંકાર કર્યો અને તે સઘળા અસુરોનો નાશ કર્યો અને ઋષિઓનું ભયંકર વિઘ્ન દૂર કર્યું.....

આ વાત સાંભળી પેલા બાળકમાં શૂરાતન ઊપજે છે. મા ! મા ! મારે રામ બનવું છે.... તું મને કહે અત્યારે કોઈ અસુરો સજ્જનને દુઃખ આપે છે જેને મારીને હું રામ બની શકું ?

બાળકની વાત સાંભળીને જીજ્ઞાબાઈની આંખોમાં હર્ષના આંસુ ઇલકાઈ ઊઠે છે. અને અંતે પોતાની સાધનાની સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થતી દેખાય છે. એ બાળકને કહે છે : “હા ! બેટા ! આજે પણ એક એવો જ અસુર છે. જેનું નામ છે ઔરંગઝેબ. એમણે આપણા હિંદુઓનું નિકંદન કાઢવાનું કામ શરૂ કર્યું છે. અને જો આપણે એને કબજે કરીશું નહિ તો આપણી સંસ્કૃતિની પરંપરા ખલાસ થઈ જશે.

એક દિ’ ખરેખર એ જ બાળક મોટો થઈને ઔરંગઝબને જબ્બે કર્યો. એ બાળકનું નામ હતું છત્રપતિ શિવાજી !

ઘન્ય કુખ જુજબાઈની, જ્યાં શિવાજી પાક્યો હતો;

તલાવર કેરી ધારથી, હિન્દુ ધર્મને રાખ્યો હતો.

પડકાર કરતી પુત્રને, મરદે અમરને દાનમાં; અમદેશની એ આર્ય રમણી, અમર છે ઈતિહાસમાં.

એવી કહેવત પ્રચલિત થઈ કે જો શિવાજી પાક્યા ન હોત તે કદાચ આજે તમારું નામ મહંમદ હોત અને તમારા મિત્રનું નામ રહેમાન હોત. અર્થાત્ આ ભારતીય સંસ્કૃતિનું રક્ષણ કરવા શિવાજીએ અદ્ભૂત પરાક્રમ કર્યું હતું.

ભક્તજનો ! હવે ક્યાં સુધી ઈતિહાસો વાંચ્યા કરીશું ? કંઈક ઈતિહાસના સર્જક પણ બનીએ.

ચોકની વચ્ચે ઊભી કરેલી શૂળી પર ચડી,

હસતા હસતા વિંધાઈ જવાની હિંમત છે ?

ઘગઘગતા અંગારાને હાથમાં લઈને,

રમાડવાની આવડત છે ?.....

ચણોઢીઓ ફૂંકી ફૂંકીને તાપણું કરીને,

તાપવાની ધીરજ છે ?.....

ઊભી દિવાલમાંથી આરપાર,

નીકળી જવાની હિંમત છે ?.....

કરોળીયાના જાળમાં આખા બ્રહ્માંડને,

તરફડવું જોવાની આંખો છે ?.....

જો હોય તો તમે ઈતિહાસના,

સર્જક બની શકો છો.....

પુરુષોત્તમ પ્રકાશ વિવેચન

પ્રકાર - ચોથો

વળી વગાડતા-વગાડતા (અથવા-ગાતા-ગાતા) ઉપર જાવું તેને આરોહ કહેવાય ને નીચે ઉતરવું તેને અવરોહ કહેવાય છે. તેને મુસ્લિમભાઈઓ તેને અસ્તાઈ-સચ્ચાઈ કહે છે. વળી છ રાગ છે તેમાં બન્નીસ રાગણી છે. કોઈ-કોઈ પ્રાંતમાં ૩૬ (છત્રીસ) કહે છે. આ બધુ જ ભગવાન શ્રીહરિએ વેણુમાં વગાડ્યુ તે વખતે ત્રિલોકીનું વાતાવરણ દિવ્ય બની ગયુ ને નાદ (અવાજ) સાંભળી સુદર્શનચક્રદિ મોહિત થયા ને પ્રભુની સેવામાં જોડાઈ ગયા. નવનિધિ (પદ્મ-મહાપદ્મ-મકર-કચ્છપ-મુકુંદ-નંદક-નીલ-શંખ-લક્ષ્મી) સેવામાં રહ્યા, અષ્ટસિદ્ધિ (અણિમા-મહિમા-ગરિમા-લધિમાં-પ્રાપ્તિ-ઈશિત્વ-વશિત્વ-પ્રાકાશ્ય) ચાર વેદ (ઋગ્વેદ-યજુર્વેદ-સામવેદ-અથર્વવેદ) પ્રભુના ગુણ ગાવા-કિર્તીનું વર્ણન કરવા તત્પર થયા, થોડો ગાયો પણ યથાર્થ ન ગાઈ શક્યા. વાસુદેવાદિવ્યૂહ (વાસુદેવ-સંકર્ષણ-પ્રદ્યુમ્ન-અનિરૂદ્ધ) કેશવાદિ ૨૪ રૂપો કેશવ-નારાયણ-માધવ-ગોવિંદ-વિષ્ણુ-મદ્યુસુદન-પ્રદ્યુમ્ન-ત્રિવિક્રમ-વામન-શ્રીધર-ઋષિકેશ-પદ્મનાભ-દામોદર-સંકર્ષણ-વાસુદેવ-અનિરૂદ્ધ-પુરૂષોત્તમ-અધોક્ષજ-નૃસિંહ-અચ્યુત-જનાર્દન-ઉપેન્દ્ર-હરિ-કૃષ્ણ આ બધા ભગવાન શ્રીહરિ સ્તુતિ કરવા લાગ્યા છે પ્રભુના સ્વરૂપમાં મોહિત થયા છે. વરાહાદિ અવતારોના ધરતલ :

એવા શ્રી હરિકૃષ્ણ ભગવાન રે, પુરૂષોત્તમકૃપાનિધાન રે; આજે ઐશ્વર્ય સર્વ કં વાય રે, તેણે ચુક્ત થકા હરિરાય રે. ભૂમિપર એકાંતિક ધર્મ રે, તેને પ્રવર્તાવવો એ છે મર્મ રે; બદરિકાશ્રમને માંઈ રે, થયો શાપ અતિ દુઃખદાઈ રે.

॥ ચોથો પ્રકાર સમાપ્ત ॥

પ્રકાર - પાંચમો

મરિચ્યાદિ ઋષિઓ એકાંતિક સંતો-ભક્તોની રક્ષા કરવા, ધર્મ-ભક્તિને સુખદેવા આ વખતે મુરારી પધાર્યા છે. પોતાના પ્રતાપથી (શસ્ત્રવિના) અધર્મનો નાશ કરવા, શિક્ષાપત્રી પળાવી જીવોનો ઉદ્ધાર કરવો છે. આમધારી અવતારીએ અવતાર ધર્યો છે, ઉદાર હાથે પોતાનું સુખ આપવું જ છે. એટલે કરૂણા સિંધુએ દયાના સાગર દયાળુએ. દયાનો વરસાદ વરસાવ્યો, કેટલાય નર-નારીઓને તારવાનો એક દેહ સંકલ્પ છે, વૃંદાવનમાં ધર્મ-ભક્તિને વચન દીધુ હતુ તે સત્ય કરવા કૌશલ દેશ અયોધ્યા પ્રાંતમાં પ્રભુએ પ્રગટ થવાનું નક્કી કર્યું.

- એ વખતે મુનિઓના ચિત્ત નિર્મળ થયા,

- મહાત્માઓએ સાધના છોડી,
ધ્યાનીઓએ ધ્યાન છોડ્યા,

- યોગીઓએ યોગ સાધના મુકી, મુનિઓએ મૌન મુકી,
- સર્વ છપૈયા બાજુ દોડ્યા... સારીએ પૃથ્વી હરિયાળી બની,
- દશે-દિશાઓ હર્ષિલી બની, મંદ-મંદ પવન લહેરાવા લાગ્યો,

- લોકોને મંગળ શુકનો થવા લાગ્યા,
- આકાશમાં દેવતાઓ વિમાન લઈને દર્શનાર્થે આવ્યા,
- પુષ્પો મહેકવા લાગ્યા, લતાઓ ડોલવા લાગી.
- છપૈયાનું એક-એક રજકણ પ્રકુલ્લિત થયુ,
- એજ વખતે ઋષિઓના ઓલવાતા યજ્ઞોને પુનઃ પ્રજ્વલિત કરવા,

- દેશમાં કપાતિ ગાયોનું સંરક્ષણ કરવા, દેવતાઓના કાર્યો કરવા,

આર્યસંસ્કૃતિ ને ઋષિ-સંસ્કૃતિનું પાલન ને નિર્વાહ કરવા માટે ધર્મ-સહિત ભક્તિ દ્વારા સ્તુતિ કરાયેલા પ્રભુ વિક્રમસંવત ૧૮૩૭ના વિરોધકૃત નામના વર્ષમાં સૂર્ય ઉતરાયણમાં ગયો ત્યારે વસંત નામની ઋતુમાં ચંદ્ર કર્ક રાશિમાં ગયો, ત્યારે તા. ૩-૪-૧૭૮૧ને સોમવાર, ચૈત્ર સુદ-૯ને રાત્રીએ ૧૦-૧૦ કલાકે પ્રભુનું પ્રાગટ્ય થયુ. એ વખતે દશે-દિશામાંથી જય-જયનાદ સંભળાવા લાગ્યો. 'બાળપ્રભુ ધનશ્યામમહારાજની જય.' એ વખતે દેવી જીવોને આનંદ વર્તવા લાગ્યો ને અસુરસમુદાયને અશાંતિ પ્રગટી. ને સ્વામીએ લખ્યું :-

માત તાત પામ્યા છે આનંદ રે, જોઈ પુત્ર તે પૂરણચંદ રે; મનોહર મૂર્તિ મરમાળી રે, થાયે મન મગન જન ભાળી રે. જે જે જુવે છે નયણા ભરિને રે, તેના મન ચિત લે છે હરિને રે; મુખ મૂગાંક સમસુખદેણ રે, શોભે કરચરણ ચારુ નેણ રે.

હવે મહાસુખમાં બુડેલા માતા-પિતા પાસે પ્રભુ અનેક બાળલીલાઓ કરે છે. સંતોએ લખ્યું છે :-

એક દિવસ ભક્તિમાતા ધનશ્યામમહારાજને સ્તનપાન કરાવતાં હતાં. પછી ધાવીને તુમ થયેલા ધનશ્યામમહારાજને રમાડવા લાગ્યાં. તે સમયે ધનશ્યામમહારાજે માતાના ખોળામાં રહીને બગાસું ખાધું ત્યારે ધનશ્યામમહારાજના મુખારવિંદમાં બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શિવ અને ચંદ્રાદિક દેવો તથા તારામંડળ સહિત શિશુકુમાર ચક્ર તથા સાત દ્વીપ, સાત સમુદ્ર અને નવખંડ પૃથ્વી તથા લોકાલોક પર્વત અને અવ્યાકૃત ધામસહિત ભૂમાપુરુષ તેમજ સમગ્ર ઐશ્વર્ય સહિત અનંત કોટિ બ્રહ્માંડ એક કાળાવચ્છિન્ન માતાએ જોયું ત્યારે મહા આશ્ચર્ય પામ્યા. પછી તે વાત પોતાની બેન વસંતાબાઈ, ચંદનાબાઈ અને સુંદરીબાઈ આદિકને કહી. તેઓ પણ આ વાત સાંભળીને મહા આશ્ચર્યને

પાર્ષદ રાજુ ભગત તથા મયુર ભગત
ગુરુ : પૂ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી વડતાલ
(હાલ- સરધાર)

સત્સંગ શબ્દજ્ઞાન મનોરંજન

આડી યાવીઓ

૧. વડતાલ ગાદીના ભાવિઆચાર્યશ્રી. (૬)
૫. સંપ્રદાયના છ અંગોમાંથી એક. (૨)
૬. નીલકંઠ વર્ણી વનવિચરણમાં.....નું ઓશિકું કરીને સુતા હતા. (૨)
૮. ઘનશ્યામમહારાજના મામાનું નામ. (૪)
૧૦. ચોવીશ અવતારોમાંથી એક. (૨)
૧૧. શ્રીજી મહારાજના હજુરી પાર્ષદનું નામ. (૩)
૧૩. સદ્. બ્રહ્માનંદ સ્વામી સાધુ થયા ત્યારે પ્રથમમહારાજે.....નામપાડેલું હતું. (૩)
૧૫. શ્રીમદ્ ભાગવતમાં.....સ્કંધ આવેલા છે. (૨)
૧૭. મહારાજના માન્ય કરેલા આઠ સત્શાસ્ત્રોમાંથી એક. (૪)
૧૮. સંઘ્યા આરતીમાં આવતું એક તીર્થ. (૨)
૧૯. જેના વચલા ટેરામાં શ્રી રણછોડ ત્રિકમરાયજીની સ્થાપના મહારાજે કરી છે તેવું ધામ. (૪)
૨૧. ઊનાળાની ઋતુમાં શ્રીજી મહારાજના ધાળમાં ધરાવવામાં આવતી એક વાનગી. (૨)
૨૩.મને થાજે એવો અનુકુળ, જેથી મને સુજે મારી ભૂલ. (૨)
૨૪.લાગો છો રાજેન્દ્ર મંદિર મારે આવતા રે. (૨)
૨૫. પંચવિધપમાંથી એક. (૨)
૨૮. ધોલેરાના દેવોની પ્રતિષ્ઠા ક્યાં પક્ષમાં થઈ છે? (૨)
૨૯. સહજાનંદ જાપસે ત્રય તાપકો બુજાવે,હિકે પ્રતાપસે અપાર ગતિ પાવે. (૨)
૩૦.કહે મોરે મંદિર શ્યામન આયે, અબતો જ્યા ગભરાયા કરે. (૨)
૩૧. તણ પ્રકારના દેહ છે તેમાંથી એક. (૩)
૩૨. એભલબાચરના ઠિકરીનું નામ. (૩)
૩૩. મહારાજ સમકાલીન ભક્તરાજ અજા પટેલનું ગામ. (૩)

ઊભી યાવીઓ

૧. ભક્ત પ્રહ્લાદની રક્ષાને માટે થયેલ અવતારનું નામ. (૬)
૨. ઘનશ્યામમહારાજે અષાઢ સુદ - દશમે વનની.....વાટ લીધી હતી. (૩)
૩. સદ્. ગોપાળાનંદ સ્વામી વાતોમાં લખ્યું છે કે વતર્માન લોપશે તેનો કોઈ કાળે છુટકો થશે પણ જે.....લોપશે તેનો કોઈ કાળે છુટકો નહિ થાય. (૨)
૪. સદ્. નિષ્કુળાનંદ સ્વામી કાવ્યમાં કુલ.....ગ્રંથો આવેલા છે. (૨)
૫. ધર્મદેવ ક્યાં વેદના બ્રાહ્મણ હતા. (૨)
૭. મહારાજનું એક નામ. (૨)
૧૧. હરિલીલા પ્રદિપ ગ્રંથના રચયિતાનું નામ. (૮)
૧૨. ઘનશ્યામમહારાજના મામાનું ગામ. (૩)
૧૩. આપણા સંપ્રદાયનું આધ્યાત્મિક શાસ્ત્ર શિક્ષાપત્રી પ્રમાણે ક્યું છે. (૩)
૧૪. મહારાજ વારંવાર.....ઉત્સવો કરતા. (૨)
૧૬. મહારાજે શિક્ષાપત્રીમાં આજ્ઞા કરી છે કે સર્વે ઈન્દ્રિયો જીતવી પણ.....ઈન્દ્રિય તો વિશેષે કરી જીતવી. (૩)
૧૮. હરજી ઠક્કરનું ગામ. (૩)
૨૦. ભગવાન જ્યારે પોતાના ભક્તને દર્શન આપવા પધારે ત્યારે ક્યારેક.....ઉપર બેસીને પધારે છે. (૩)
૨૨. ગઢપુરના લીંબડાની નીચે ખુદ પરબ્રહ્મ બેસશે તેવી આગાહી કરનાર વિઠ્ઠલાનંદના જન્મનું ગામ. (૪)
૨૬. લાડુબાના જ્યારે લગન થયા હતા ત્યારે તેમના સાસુ.....હતા. (૩)
૨૭. નવ પ્રકારની ભક્તિમાંથી એક ભક્તિ. (૩)
૩૦. સો સોજતા સોંધા છોગાળા, તો ક્યું એક શિરકે વાસ્તે ડરત હે ગમારા. (૨)

સત્સંગ કોષ્ટક - ૮

૧	૨		૩			૪		૫	
૬	૭				૮	૯			
૧૦				૧૧					૧૨
		૧૩	૧૪			૧૫	૧૬		
		૧૭						૧૮	
					૧૯		૨૦		
૨૧	૨૨			૨૩				૨૪	
	૨૫					૨૬			૨૭
				૨૮		૨૯			૩૦
				૩૨				૩૩	

સત્સંગ કોષ્ટક - ૭

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
હ	રિ	કૃ	ષ્ણ	લી	લા	મૃ	ત		ગાં
રિ		ષ્ણ		લી	લ				ફ
લી		તા		જી	જી	ભા	ઈ		
લા	૧૦	મા	વ	૧૧	જી	વા			૧૨
૧૩	૧૪					૧૫	૧૬	૧૭	
૧૮			૧૯		૨૦				
૨૧									૨૩
૨૫	૨	૨૨	બ્ર	ભ	ર		મ		૨૩
		મા		૨૪	ખા	ણ		૨૫	જ
૨૬	ભુ	મા	નં	દ		૨૮	૨૯	રા	વ
૩૦		દ	લ	પ	ત	રા	મ		ણી

સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા

ભાવનગરમાં યોજાયેલ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા-પારાયણ

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી અને પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રુપ આજ્ઞાથી શ્રીજી મહારાજના પદારવિદથી અંકિત પવિત્ર ભાવેણા ભૂમિ એવી ભાવનગરને પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરુપદાસજી તથા પૂ. સ્વામી શ્રી કેવલ્યસ્વરુપદાસજી - વડતાલ (હાલ - સરધાર)ના વક્તાપદે તા. ૧૪-૪-૦૬ થી તા. ૨૦-૪-૦૬ સુધી સંપ્રદાયના મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સપ્તાહ પારાયણનું ભવ્ય આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

આ પ્રસંગે પૂ. વક્તા મહોદયશ્રીએ કથા અંતર્ગત આવતા ધનશ્યામ જન્મોત્સવ, પટ્ટાભિષેક મહોત્સવ, અન્નકુટ મહોત્સવો પોતાની ભાવાત્મક શૈલીમાં ઉજવી હજારો ભક્તજનોને આનંદિત કર્યા હતા.

આ કથા પ્રસંગે ગઠપુર પૂ. એસ.પી. સ્વામી. કો. સ્વામી શ્રી ધનશ્યામવલ્લભદાસજી, બગસરાથી પૂ. સ્વામી શ્રી લક્ષ્મીપ્રસાદદાસજી, વરજંગ જાળિયા પૂ. શ્રી શ્રીહરિદાસજી સ્વામી, અમરેલીથી પૂ. સ્વામી શુક્રમુનિદાસજી વગેરે આદિક ધામોથી સંતો-મહંતો પધારી પોતાની અમૃતવાણીનો લાભ આપ્યો હતો.

રાજસ્થાનીમાં યોજાયેલ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા-પારાયણ

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી અને પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રુપ આજ્ઞાથી અમરેલી જિલ્લાના રાજસ્થાની મુકામે સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરુપદાસજીના કૃપાપાત્ર શિષ્ય સ્વામી શ્રી નિષ્કામસ્વરુપદાસજી તથા સ્વામી શ્રી ભક્તિવલ્લભદાસજીના વક્તાપદે તા. ૧૪-૪-૦૬ થી તા. ૨૦-૪-૦૬ સુધી સંપ્રદાયના મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સપ્તાહ પારાયણનું ભવ્ય આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

આ કથા પારાયણ પ્રસંગે સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરુપદાસજી પધારી કથા-વાર્તાનો લાભ આપ્યો હતો. તેમજ બગસરાથી પૂ. સ્વામી શ્રી લક્ષ્મીપ્રસાદદાસજી, અમરેલીથી પૂ. સ્વામી ભક્તિવલ્લભદાસજી વગેરે આદિક ધામોથી સંતો-મહંતો પધારી પોતાની અમૃતવાણીનો લાભ આપ્યો હતો.

આ પારાયણનો રાજસ્થાની તેમજ આજુબાજુ ગોખરવાળા, પીઠવાજાળ, દેવરાજયા, ચાંદગઢ, દેવળીયા, તરકતળાવ વગેરે ગામોના ભક્તજનોને અનેરો લ્હાવો લીધો હતો.

સંધ્યાસ્થાનમાં યોજાયેલ તૃતીય શ્રી સ્વામિનારાયણ યુવા મહોત્સવ

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી અને પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રુપ આજ્ઞાથી તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના અધ્યક્ષપદે સરધારધામને આંગણે તૃતીય શ્રી સ્વામિનારાયણ યુવા મહોત્સવનું તા. ૨૩-૫-૦૬ થી તા. ૨૫-૫-૦૬ સુધી ભવ્ય આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

યુવા મહોત્સવ પ્રસંગે સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરુપદાસજી તેમજ અન્ય સંતોએ કથા-વાર્તાનો લાભ આપી યુવાનોમાં જીવનસંસ્કાર વિષે પ્રેરણા આપી હતી. તેમજ ભારતીય સંસ્કૃતિને ઋષિમુનિઓએ અમુલ્ય આપેલી ભેટ યોગવિદ્યાકળાને પણ પૂ. સંતો દ્વારા યુવાનોને શીખવવામાં આવી હતી.

યુવા મહોત્સવ પ્રસંગે રાસોત્સવ, કિર્તન-ભક્તિ ઉત્સવ, પ્રસાદીના સરોવરમાં સ્નાનોત્સવ, અંતાક્ષરી, સાંસ્કૃતિક કાર્યકર્મો વગેરે કાર્યક્રમો યોજવામાં આવ્યા હતા.

નૂતન શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ - વેરાવળ (સોમનાથ)

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી અને પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રુપ આજ્ઞાથી તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના સાંનિધ્યમાં વેરાવળ (સોમનાથ)ને આંગણે તૈયાર થયેલ નૂતન શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરનો તા. ૨૮-૫-૦૬ થી ૩૧-૫-૦૬ સુધી ભવ્ય મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

આ પ્રસંગે સદ્. નિષ્કુળાનંદ સ્વામી રચિત પુરુષોત્તમ પ્રકાશ ગ્રંથનું ત્રિદિનાત્મક પારાયણનું સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરુપદાસજીના કૃપાપાત્ર શિષ્ય સ્વામી શ્રી નિષ્કામસ્વરુપદાસજીના આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૩૧-૫-૦૬ના રોજ સવારે વડતાલથી પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ પધારી પ્રતિષ્ઠાવિધિ કરીને દેવોની આરતી હતી.. ત્યાર પછી સોમનાથ મહાદેવના દર્શનાર્થે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી તથા સંતો-ભક્તોની સાથે પધાર્યા હતા. ત્યાં જ્યોતિલિંગ મહાદેવનો અભિષેક તથા પૂજનનો લ્હાવો પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીએ લીધો હતો. ત્યારબાદ સમુદ્રમાં ઠાકોરજના સાથે સ્નાન કરવાનો આનંદ સહુ સંતો-હરિભક્તો સાથે માણ્યો હતો.

રાંદેરે (સુરત) મંદિરમાં ઉજવાયેલ દેવોનો દ્વિતીય પાટોત્સવ

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી અને પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રુપ આજ્ઞાથી તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના સાંનિધ્યમાં શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - રાંદેર(સુરત)નો દ્વિતીય પાટોત્સવ તા. ૨૯-૫-૦૬ થી ૩૦-૫-૦૬ સુધી ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

તા. ૨૯-૫-૦૬ના બપોરે ૪.૦૦ કલાકે વડતાલથી પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ પધાર્યા હતા. તેઓશ્રીની વિશાળ જનમેદનીની સાથે શહેરના મુખ્ય માર્ગો પર ભવ્ય શોભાયાત્રા કાઢવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ સત્સંગસભામાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજ પધારી સર્વે ભક્તજનોને આશીર્વાદ રુપ અમૃતવાણી લાભ આપ્યો હતો.

તા. ૩૦-૫-૦૬ના રોજ સવારે ૭-૩૦ કલાકે રાંદેર મંદિરમાં વિરાજમાન અર્ચા સ્વરુપ દેવોનો દ્વિતીય પાટોત્સવ પ્રસંગે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી ઠાકોરજીનો અભિષેક, પૂજન, આરતી વગેરે કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ મંદિરના શિખરના નૂતન કળશ વિધિવતે પૂજન-અર્ચના કરવામાં આવી હતી.

વિસાવદરને આંગણે યોજાયેલ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા-પારાયણ

તા. ૨૮-૫-૦૬ થી તા. ૧-૬-૦૬ સુધી વિસાવદરને આંગણે ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી અને પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રુપ આજ્ઞાથી પૂ. સ્વામી શ્રી વિવેકસ્વરુપદાસજી - બગસરાના વક્તાપદે સંપ્રદાયના મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સપ્તાહ પારાયણનું ભવ્ય આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

આ પ્રસંગે વડતાલથી પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ પધારી સહુ ભક્તજનોને પોતાની અમૃતવાણી તેમજ દિવ્ય દર્શનનો અનેરો લાભ આપ્યો હતો.

ડોંબીવલી (મુંબઈ) મંદિરમાં બિરાજમાન દેવોના દ્વિતીય પાટોત્સવની ધામધૂમપૂર્વક ઉજવણી

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી અને પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રુપ આજ્ઞાથી તેમજ પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરુપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે આજથી બે વર્ષ પૂર્વે તૈયાર થયેલ નવ્ય ભવ્ય શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ દ્વારા પ્રતિષ્ઠીત મંદિરમાં બિરાજમાન દેવોનો દ્વિતીય પાટોત્સવની પ.ભ. શ્રી ઘનશ્યામભાઈ માવજીભાઈ વાલાણી(સુરત) તથા શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - ડોંબીવલીના ટ્રસ્ટીમંડળના મુખ્ય યજમાનપદે તા. ૩૧-૫-૦૬થી ૬-૬-૦૬ સુધી અતિ ધામધૂમપૂર્વક રીતે ઉજવણી કરવામાં આવી હતી.

આ પ્રસંગે સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરુપદાસજીના કૃપાપાત્ર શિષ્ય પૂ. સ્વામી શ્રી ભક્તિવલ્લભદાસજીના વક્તાપદે સંપ્રદાયના મહાન સમ્રાટ ગ્રંથરાજ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સપ્તાહ પારાયણનું ભવ્ય આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૬-૬-૦૬ જેઠ સુદ - ૧૦ના રોજ ખોડપશારપૂજનવિધિની પંચામૃત જળે કરીને મંદિરમાં બિરાજમાન શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજના આદિક દેવોના દ્વિતીય પાટોત્સવના ઉપક્રમે ઠાકોરજીનો અભિષેક પૂ. સંતો અને યજમાનો દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ ઠાકોરજી આગળ અન્નકુટ પૂરી પૂ. સંતો અને યજમાનો દ્વારા આરતી ઉતારવામાં આવી હતી.

આ પાટોત્સવનો લાભ ડોંબીવલી, થાણા, દહિસર, બોરિવલી, કલવા, મીરા રોડ, વસઈ, વાસી, મલાડ, મુલુંડ વગેરે મુંબઈ વિસ્તારના હરિભક્તો લીધો હતો.

વિદેશ સત્સંગ સમાચાર

શિકાગો-અમેરિકામાં ઉજવાયેલ દેવોનો પંદરમો પાટોત્સવ

તા. ૨૫-૫-૦૬ના રોજ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ દ્વારા પ્રતિષ્ઠીત શિકાગો મંદિર સ્થિત શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજ આદિક દેવોનો પંદરમો પાટોત્સવ અતિ

ધામધૂમ પૂર્વક ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

આ પ્રસંગે સરદારથી પધારેલ સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરુપદાસજીના સંતમંડળના પૂ. સ્વામી શ્રી પૂર્ણસ્વરુપદાસજીએ કિર્તન-ભક્તિની રમઝટ બોલાવી હતી. અંતે ઠાકોરજીની આગળ પૂરવામાં આવેલ વિશાળ અન્નકુટની આરતી સરદારથી પધારેલ સદ્. સ્વામીશ્રી તથા સંતમંડળે ઉતારી હતી.

સત્સંગ સભા - ઓહાયો, સેન્ટ લૂઈસ, રીનસિનાટી, એટલાન્ડા, ફ્લોરીડા, વરજીનીયા

તા.૩-૬-૦૬ના રોજ અમેરિકાના ઓહાયો રાજ્યના ક્વીવલેન્ડ સીટીમાં પ.ભ. શ્રી સાધુરામભાઈ પટેલ (ખાંધલી)ના નિવાસસ્થાને સત્સંગ સભાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. તા. ૬-૬-૦૬ના રોજ મીઓરી રાજ્યના સેન્ટલુઈસ સીટીમાં પ.ભ. શ્રી ભરતભાઈ તથા રમેશભાઈ પટેલ આયોજનથી વિશાળ હોલમાં સત્સંગ સભાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૮-૬-૦૬ના રોજ મીશીગન રાજ્યના સિનસીનાટી સીટીમાં પ.ભ. શ્રી મહેન્દ્રભાઈ પટેલના નિવાસસ્થાને સત્સંગ સભાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૧૦/૧૧-૬-૦૬ના રોજ જ્યોર્જિયા રાજ્યના એટલાન્ડા ખાતે નવનિર્માણ પામતુ શ્રીગઢપુર ધામ ખાતે પ.ભ.શ્રી મનસુખભાઈ ધાનાણી આદિક ભક્તોના આયોજન દ્વારા સત્સંગ સભાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૧૮-૬-૦૬ના રોજ ફ્લોરીડા રાજ્યના ઓકાલા વિસ્તારમાં પ.ભ. શ્રી હસમુખભાઈ પટેલ (વડતાલ)ના નિવાસસ્થાને સત્સંગ સભાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૨૩-૬-૦૬ના રોજ વરજીનીયા રાજ્યના રીચમુડ વિસ્તારમાં પ.ભ. જીગરકુમાર, રાજકુમાર, અશોકભાઈ આદિક ભક્તોના સાથ સહકારથી વિશાળ હોલમાં સત્સંગ સભાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

આ દરેક સત્સંગમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ રુપ આજ્ઞાથી સરધારથી પધારેલ પૂ. સદ્.સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા પૂ. સ્વામી શ્રી પૂર્ણસ્વરૂપદાસજી આદિક સંતો કથા-વાર્તાનો લાભ આપ્યો હતો.

ઉપરોક્ત સત્સંગ સભા સિવાય તા. ૨૭-૫-૦૬ થી ૨૦-૬-૦૬ સુધી વિસ્કોન્સી, શિકાગો, ઈન્ડિયાના, ઓહાયો, ડિટ્રોઈટ, મીચેલ, લેક્ષીન્ટન, મીલેજવીલે, મેકન, કોર્ડલ, લીજબર્ગ, આલ્બની, ડબ્લસ, લેક્સીટી, ન્યુ સારેના બીચ, સવાનાહ, દર્હામ વગેરે વિસ્તારોમાં થાળ-પધરામણી-મહાપૂજા-સત્સંગ સભા વગેરે કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી 'શ્રી સ્વામિનારાયણ આજ્ઞા-ઉપાસના સત્સંગ મંડળ - ન્યુયોર્ક-ન્યુજર્સી' આયોજીત

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન જ્ઞાનયજ્ઞ

વક્તા :- પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - વડતાલ (હાલ-સરધાર)

કાર્યક્રમ રૂપરેખા

૯ જુલાઈ ૨૦૦૬ : સવારે ૮.૩૦ થી ૧૨.૩૦ સાંજે ૪.૩૦ થી ૮.૩૦

તા. ૧૦ થી ૧૪ જુલાઈ : સાંજે ૬.૦૦ થી ૮.૦૦

૧૫ જુલાઈ ૨૦૦૬ : સવારે ૮.૩૦ થી ૧૨.૩૦

સત્સંગ સભા/પૂર્ણાહુતી

૧૫ જુલાઈ ૨૦૦૬

શનિવાર

સમય : સાંજે ૪.૩૦ થી ૮.૩૦

કથા સ્થળ

'યુકેનીયન હોલ'

૧૩૫ ડેવિડસન એવન્યુ,

સમરસેટ - ન્યુજર્સી

ખાસ નોંધ

કથા-પારાયણ દરમ્યાન સૌ હરિભક્તો માટે સાંજે ૪.૩૦ થી ૬.૦૦ સુધી મહાપ્રસાદની તથા બપોરે અલ્પાહારની વ્યવસ્થા રાખવામાં આવેલી છે તે દરેક હરિભક્તોને કથામાં બેસતા પહેલા મહાપ્રસાદ લેવા વિનંતી.

સૌજન્ય : પ.ભ. શ્રી મનીષભાઈ રામજીભાઈ પટેલ (મલાતજ) પરિવાર

શ્રી સ્વામિનારાયણ આજ્ઞા-ઉપાસના સત્સંગ મંડળ, ન્યુયોર્ક-ન્યુજર્સી, ફો.નં. ૭૩૨-૪૬૩-૭૫૧૪, ૭૧૮-૩૩૫-૭૧૭૫

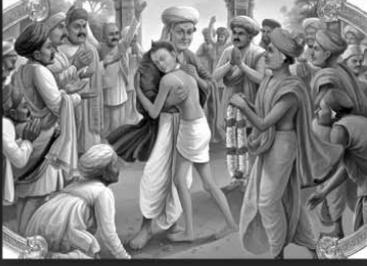
કથા પ્રારંભ
૯ જુલાઈ ૨૦૦૬
રવિવાર

પૂર્ણાહુતી
૧૫ જુલાઈ ૨૦૦૬
શનિવાર

અંતર્ધાન મહોત્સવ

પીપલાણા પ્રથમ મિલન

વનવિચરણનો પ્રારંભ

ગુરુપૂર્ણિમા-ગુરુપૂજન-વડતાલ

વચનામૃત લેખનકાર્ય સમાપ્ત

આગામી આવતા વ્રતો તથા ઉત્સવ-સભ્યાનો નિર્ણય

તિથિ	વાર	તા.	વિગત
૧૧	મંગળ	૨૩	અપરા એકાદશી ઉપવાસ.
૧૪	શુક્ર	૨૬	શ્રીહરિએ ખોખરા મહેમદાવાદમાં અસુરનો સંહાર કર્યો.
૪	બુધ	૩૧	આદિ આચાર્યશ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી મહારાજનો જન્મ સં. ૧૮૬૫,
૬	શુક્ર	૨	મોટીબાનો અ.વા. ગઢપુર સં. ૧૯૧૬
૮	રવિ	૪	દુર્ગાષ્ટમી. શ્રીહરિએ ગઢપુરમાં મંદિરનું ખાતમુહૂર્ત કર્યું.
૯	સોમ	૫	શ્રી સ્વામિનારાયણ જયંતી ઉપવાસ.
૧૦	મંગળ	૬	શ્રીહરિ આજે ગઢપુરમાં મધ્યાહ્ન પહેલાં સ્વતંત્રપણે સ્વધામ ગમન કર્યું હતું. સં. ૧૮૮૬ શ્રીલક્ષ્મીવાડીએ સ્વધામ ગમન ઉત્સવ ઉજવાય છે. સ.ગુ. બ્રહ્માનંદસ્વામીનો અ.વા. સં. ૧૮૮૯ મુળી, ગંગાદશહરા સમાપ્ત.
૧૧	બુધ	૭	નિર્જલા એકાદશી ઉપવાસ,
૧૫	રવિ	૧૧	મુકુટોત્સવ પુનમ, જયેષ્ઠા નક્ષત્ર યોગ હોવાથી આજરોજ શ્રીહરિ બાલમુકુંદજીને કેશરચુકત જળ વડે શંખથી અભિષેક કરવો. જળયાત્રોત્સવ, વટસાવિત્રી વ્રત સમાપ્ત.
૨	મંગળ	૧૩	આ.શ્રી.નરેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીનો અ.વા. સં. ૨૦૪૨, વડતાલ.
૪	ગુરુ	૧૫	શ્રી ધર્મદેવજીનું અંતર્ધાન સં. ૧૮૪૮ - અયોધ્યા.
૬	શનિ	૧૭	માણકી ઘોડીનો અ.વા. ગઢપુર, શ્રીહરિએ કાળિદત્તનો નાશ કર્યો.
૮/૯	સોમ	૧૯	કાલાષ્ટમી, પંચક. સ.ગુ.બ્ર. નિષ્કામાનંદજીનો અ.વા.
૧૧	બુધ	૨૧	યોગિની એકાદશી ઉપવાસ.
૧૨	ગુરુ	૨૨	પીપલાણામાં શ્રી નીલકંઠવર્ણી અને શ્રી રામાનંદ સ્વામીનો પ્રથમ મેળાપ થયો હતો. સં. ૧૮૫૬. સ.ગુ. વિજ્ઞાનાનંદજી સ્વામીનો અ.વા.સં. ૧૯૪૧, સુરત.
૩	બુધ	૨૮	આજરોજ પુષ્યનક્ષત્ર યોગ હોવાથી રાજભોગે શ્રીહરિ-બાલમુકુંદજીને રથમાં બેસાડવાં. રથયાત્રોત્સવ.
૫	શુક્ર	૩૦	વડતાલમાં સંતોની ધર્મશાળામાં આચાર્યશ્રી રઘુવીરજી મહારાજે શ્રી સત્સંગી જીવનની છાવણી કરાવી હતી. સં. ૧૯૧૨.
૬	શનિ	૧	જુલાઈ. કસુંબા છટ્ટ શ્રીહરિને કસુંબાલ વસ્ત્ર ધરાવવા.
૯	બુધ	૫	શ્રી સ્વામિનારાયણ જયંતી ઉપવાસ.
૧૦	ગુરુ	૬	શ્રીહરિ અયોધ્યાપુરીથી વન વિચરણ કરવા પધાર્યા હતા. સં. ૧૮૪૯.
૧૧	શુક્ર	૭	દેવશયની એકાદશી-ઉપવાસ, ચાતુર્માસ આરંભ, વિશેષ નિયમો લેવા.
૧૨	શનિ	૮	અનુરાધા-નક્ષત્ર અને બારશનો યોગ હોવાથી બ. ૧/૩૦ પછી પારણાં કરવા. (એકાદશીનાં).
૧૫	મંગળ	૧૧	મુકુટોત્સવ પુનમ, ગુરુપૂર્ણિમા, વ્યાસપૂજન, પ.પૂ.ધ.ધુ. આશ્રી. ૧૦૦૮ શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજનું પૂજન,
૧/૨	બુધ	૧૨	શ્રીહરિ-બાલમુકુંદજીને હિંડોળે ઝુલાવવાં, સાંજે. પ. બીજનો ક્ષય.
૪	શુક્ર	૧૪	આ.શ્રી આનંદપ્રસાદજી મહારાજશ્રીનો અ.વા. સં. ૨૦૩૦, વડતાલ.
૯	બુધ	૧૯	સ.ગુ. નિષ્કુળાનંદજી સ્વામીનો અ.વા. (૧૯૦૩) ધોલેરા.
૧૦	ગુરુ	૨૦	શ્રી નરનારાયણ દેવ પીઠસ્થાનના ભાવિ આ. શ્રી ૧૦૮ શ્રી વ્રજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજનો જન્મોત્સવ સં. ૨૦૫૩, વચનામૃત લેખન સમાપ્ત સં. ૧૮૮૬. સ.ગુ. પવિત્રાનંદ સ્વામીનો અ.વા.

ઠાકોરજીનો થાળ તથા સંતો-ભક્તોને રસોઈ દેનારની શુભ નામાવલી

પ.ભ. શ્રી મયુરીબેન પ્રિતેશકુમાર ગજેરા	નવસારી	પ.ભ. શ્રી માવજીભાઈ વિમલભાઈ	માંડવી (કચ્છ)
પ.ભ. શ્રી ધર્મકુળ આશ્રીત પ્રેમવતી મહિલા મંડળ	નવસારી	પ.ભ. શ્રી ઈશ્વરભાઈ ડી. પટેલ	અમદાવાદ
પ.ભ. શ્રી પરશોત્તમભાઈ વટુભાઈ રાણપરા	રાજકોટ	પ.ભ. શ્રી અ.નિ. કાળાભાઈ પરમાર	વિકટર
પ.ભ. શ્રી વાઘજીભાઈ	રાજકોટ	પ.ભ. શ્રી નરોત્તમભાઈ લાલજીભાઈ કોરાટ	વેરાવળ (શાપર)
પ.ભ. શ્રી દિલિપભાઈ સોની	રાજકોટ	પ.ભ. શ્રી રાજપરા સત્સંગ મંડળ	રાજપરા
પ.ભ. શ્રી દામજીભાઈ દેવજીભાઈ	વિરપુર	પ.ભ. શ્રી લાલુભાઈ દેવજીભાઈ	ભેસાણ
પ.ભ. શ્રી ગોરધનભાઈ રત્નાભાઈ ઢાંકેચા	સરધાર	પ.ભ. શ્રી પ્રવિણભાઈ વશરામભાઈ	જામવંથલી
પ.ભ. શ્રી કુલરાજસિંહ નટવરસિંહ જાડેજા	વાગુદળ	પ.ભ. શ્રી અ.નિ. રાઘવજીભાઈ હીરાભાઈ	રાજકોટ
પ.ભ. શ્રી અ.નિ. વાલજીભાઈ મેપાભાઈ મનાણી	-	પ.ભ. શ્રી એમ.ડી. સોની	અમદાવાદ
પ.ભ. શ્રી સા.યો. અમરભાઈ દેવજીભાઈ	ભુજ	પ.ભ. શ્રી નાથાભાઈ સવજીભાઈ	શેડુભાર
પ.ભ. શ્રી દેવજીભાઈ વિરજીભાઈ	માંડવી (કચ્છ)	પ.ભ. શ્રી બચુભાઈ નાનજીભાઈ	શેડુભાર
પ.ભ. શ્રી મેઘજીભાઈ રાખડીયા	માંડવી (કચ્છ)	પ.ભ. શ્રી મંગળુભાઈ પીઠાભાઈ	કોટડા પીઠા
પ.ભ. શ્રી રવજીભાઈ વિરજીભાઈ ટીંબડીયા	માંડવી (કચ્છ)	પ.ભ. શ્રી ભાણુભા	ભાવનગર
પ.ભ. શ્રી કુંવરબેન કરશનભાઈ વરસાણી	માંડવી (કચ્છ)	પ.ભ. શ્રી જીમીનભાઈ દિલીપભાઈ પટેલ	ભાવનગર
પ.ભ. શ્રી ખીમજીભાઈ કેસરા	માંડવી (કચ્છ)	પ.ભ. શ્રી દિલીપભાઈ છગનભાઈ પટેલ	ભાવનગર
પ.ભ. શ્રી ધનશ્યામયાત્રા સંઘ	માંડવી (કચ્છ)	પ.ભ. શ્રી જગજીવનભાઈ	રાજકોટ
પ.ભ. શ્રી કાનજીભાઈ વિરજીભાઈ વિરાણી	માંડવી (કચ્છ)	પ.ભ. શ્રી રામજીભાઈ ખુંટ	સરધાર

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન માસિક ભેટ નામાવલી

૨૫૧/-	પ.ભ. શ્રી હિતેશકુમાર ધીરુભાઈ રાજાણી, ચિ. હિતેશને ઓસ્ટ્રેલીયાના વિજા મળતા શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાર્થે	-
૨૫૧/-	પ.ભ. શ્રી અશોકભાઈ નાથાભાઈ પટેલ	વિદ્યાનગર
૨૫૧/-	પ.ભ. શ્રી રાજેશભાઈ ગોરધનભાઈ પટેલ	સામરખા
૨૫૧/-	પ.ભ. શ્રી દિનેશભાઈ રામચંદ્રભાઈ પટેલ	સામરખા
૩૦૧/-	પ.ભ. શ્રી વર્ધાબેન હિતેશભાઈ મકવાણા	રાજકોટ
૨૫૧/-	પ.ભ. શ્રી વિજયાબેન	રાજકોટ
૩૦૧/-	પ.ભ. શ્રી ગોપાલભાઈ દિનેશભાઈ	રાજકોટ
૨૫૧/-	પ.ભ. શ્રી મુળજીભાઈ નાનજીભાઈ	રાજકોટ
૨૫૦/-	પ.ભ. શ્રી રાજુભાઈ રતિભાઈ વેકરીયા	રાજકોટ
૫૦૧/-	પ.ભ. શ્રી સ્વ. વાલજીભાઈ મેપાભાઈ મનાણી હ. ચમનલાલ ધોતીયા પેટે	આંબરડી
૧૦૧/-	પ.ભ. શ્રી નનુમામા, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાર્થે	પુના
૩૦૦/-	પ.ભ. શ્રી ગોકળભાઈ મુળજીભાઈ જેઠવા, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાર્થે	રઘુવીરવાડી-વડતાલ
૧૨૫/-	પ.ભ. શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ સો મીલ હ. લાલજીભાઈ કે. પોકર, પારાયણ નિમીતે ભેટ	બાલાગામ
૧૨૫/-	પ.ભ. શ્રી હરિકૃષ્ણ વુડ વર્ક્સ, પારાયણ નિમીતે ભેટ	વલસાડ
૧૦૦/-	પ.ભ. શ્રી નગીનભાઈ છગનભાઈ દેસાઈ, શ્રીજી મહારાજની પ્રસન્નતાર્થે	વલસાડ
૨૦૧/-	પ.ભ. શ્રી સુરેશભાઈ મનજીભાઈ રાઠોડ	રાજ પીપળા
૧૫૧/-	પ.ભ. શ્રી રાજેશભાઈ રાખોલીયા	રાજકોટ
૩૦૦/-	પ.ભ. શ્રી અલ્પેશભાઈ	દેવરાજયા
૨૫૧/-	પ.ભ. શ્રી હરેશભાઈ પ્રાગજીભાઈ	સુરત
૨૫૧/-	પ.ભ. શ્રી મહેશભાઈ જથુભાઈ	કોટડા પીઠા
૨૦૧/-	પ.ભ. શ્રી ભરતભાઈ ઉકાભાઈ	કોટડા પીઠા

દર મહિના પહેલા રવિવારે સરધાર અને મહિના છેલ્લા શનિવારે રાજકોટમાં યોજાતી

:: અભયદાન સત્સંગ સભા ::

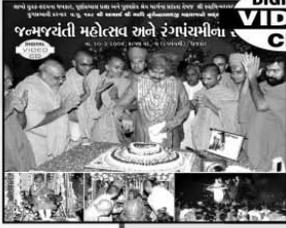
સરધાર : તા. ૨-૭-૦૬ અ. સુદ - ૨ રવિવાર, સવારે ૯ થી ૧

રાજકોટ : તા. ૨૪-૬-૦૬ - જેઠ વદ - ૧૪, રાત્રે ૯ થી ૧૧

સ્થળ :- પ.ભ. શ્રી કિશોરભાઈ અમરશીભાઈ અજાગીયા

“ ન્યાલકરણ ” ૬/૭ ખુણામાં, છોટુનગર, રૈયા રોડ, ગુરુગોવાલકર રોડ, રાજકોટ. મો. ૯૮૨૪૫૫૨૫૧૭

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરદાર દ્વારા પ્રકાશિત આજે જ આપના ઘરમાં વસાવો....તદ્દન નવા પ્રકાશનો

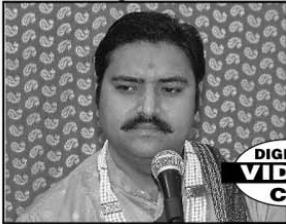
પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજની

દિવ્ય અમૃતવાણી

તા. ૨-૪-૨૦૦૬ - માણાવદર

લાખો યુવક-હૃદયના ધબકાર, પૂર્ણપ્રભાસ પ્રજ્ઞા અને પુણ્યપ્રેય શ્રેય માર્ગના પ્રદાતા તેમજ શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયની સુવાસને યુગપ્રભાવી કરનાર પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજનો અદ્ભૂત અને ભવ્ય ૩૩મો જન્મજયંતી મહોત્સવ અને રંગપંચમીનો રંગોત્સવ તા. ૨૦-૩-૨૦૦૬, ફાગણ વદ - ૫ (રંગપંચમી) - રાજકોટ

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજની

દિવ્ય અમૃતવાણી

તા. ૨૧-૪-૨૦૦૬ - બોટાદ

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજની

દિવ્ય અમૃતવાણી

વેડરોડ તથા શ્રીજીનગર - સુરત ભાગ - ૧/૨

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા પારાયણ

પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી તથા પૂ. સ્વામી શ્રી કેવલસ્વરૂપદાસજીના સુમધુર કંઠે ગવાયેલ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના દિવ્ય જીવનની કથાગંગા....

ભાગ-૩૦

બોલ્યા શ્રીહરિ રે.... કિર્તન વિવેચન...

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના સ્વરચિત પદ બોલ્યા શ્રીહરિ રે... અને વળી સત્તુ સાંભળો રે... આ બે પદોને સરદારધામને આંગણે યોજાયેલ ભાઈબીજીથી દશમ સુધી દશમી શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ છાવણીમાં પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી દ્વારા સર્વોપરી ઉપાસનાની ચાતોનું સચોટ અને ચોટદાર રીતે વિવેચન કરવામાં આવ્યું છે.

ભાગ-૧૧

જમોને જમાડું રે, જીવન મારા...મૂર્તિ પોસ્ટર

ભગવાન શ્રીહરિના સોળે ચિહ્ન સહિત પ્રસાદીના ચરણારવિંદ... મૂર્તિ પોસ્ટર

શ્રીજી મહારાજનાં આ ચરણારવિંદની વિશેષતા એ છે કે :- બંને ચરણમાં ઊર્ધ્વરેખા સહિત જમણા ચરણારવિંદમાં નીચેથી અનુક્રમે શંભુ, અંકુશ, ધ્વજ, અને સ્વસ્તિકાનાં ચિહ્ન સ્પષ્ટ દેખાય છે તથા ચરણારવિંદને આડા રાખીને જોવાથી બાજુમાંથી અષ્ટકોણનું ચિહ્ન દેખાય છે તથા વજનું ચિહ્ન પણ અર્ધુ દેખાય છે. ડાબા ચરણમાં અર્ધચંદ્ર, પનુષ, ગોપદ, ત્રિકોણ સ્પષ્ટ જણાય છે અને મન્યનું ચિહ્ન ચરણારવિંદની બાજુની સાઈડમાંથી દેખાઈ આવે છે.

ઉપરોક્ત તમામ સાહિત્ય સરદાર, શ્રીજી મંદિર - સુરત, ડોંગીવલી મંદિર અને રઘુવીરવાડી - વડતાલના સ્ટોલ પરથી ઉપલબ્ધ થશે.

ખાસ નોંધ : બહાલા ભક્તજનો ! કોઈપણ 'વી.સી.ડી' ફક્ત રૂા. ૧૦ ફક્ત, અને 'એમ.પી.૩' 'ઓડિયો સી.ડી' રૂા. ૨૦માં સૌજન્ય સહકારથી આપવામાં આવશે.

ત્રિવેણી સંગમ અલ્હાબાદ

ઘાટ દર્શન-કાશી

શ્રી સ્વા. મંદિર - કાશી

રામાનંદસ્વામી જન્મસ્થાન - અયોધ્યા

હનુમાન ગઢી - અયોધ્યા

સરયુ નદી સ્નાન અયોધ્યા

શ્રી સ્વા. મંદિર - છપૈયા

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદ સહ તેમજ નૂતન શિખરબંધ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધારના મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવના લાભાર્થે ગુજરાત, મધ્યપ્રદેશ, ઉત્તરપ્રદેશ, બિહાર, બંગાલ, ઓરિસ્સા, આંધ્રપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર વગેરે રાજ્યોમાં પવિત્ર યાત્રાધામની યાત્રા એટલે તૃતીય

શ્રી સ્વામિનારાયણ સ્પેશ્યલ યાત્રા ટ્રેન

-: પ્રારંભ :-

તા. ૧૯-૮-૨૦૦૬

શ્રાવણ વદ - ૧૧

કુલ દિવસ - ૧૫,

ટીકીટ દર :- ૧૦,૦૦૦/-

-: પૂર્ણાહુતી :-

તા. ૨-૯-૨૦૦૬

ભાદરવા સુદ - ૯

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ તથા પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિષ્યાચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી તેમજ પૂ. સદ્. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે સરધારધામને આંગણે ૭ કરોડથી વધારે ખર્ચથી આકાર લઈ રહેલ નૂતન શિખરબંધ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરના મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવના લાભાર્થે ચારધામમાંહેલુ જગન્નાથપુરી તેમજ આપણા સંપ્રદાયના હૃદયતુલ્ય શ્રી છપૈયા આદિક પવિત્ર ધામોની યાત્રાનું શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર દ્વારા “શ્રી સ્વામિનારાયણ સ્પેશ્યલ યાત્રા ટ્રેન” નું તા. ૧૯-૮-૦૬ શ્રાવણ વદ - ૧૧ થી તા. ૨-૯-૦૬ ભાદરવા સુદ - ૯ સુધી આયોજન કરવામાં આવેલું છે.

આ યાત્રા પવિત્ર બ્રહ્મનિષ્ઠ સંતોના સાનિધ્યમાં સંપન્ન કરી જીવનને ધન્ય બનાવવાનો સોનેરી અવસર રખેને યુકાય ન જાય!! આ યાત્રામાં પુરુષ ભક્તો અને સ્ત્રીભક્તો એમબંને લાભ લઈ શકશે. યાત્રાપ્રવાસ સ્પેશ્યલ ટ્રેન દ્વારા રાજકોટથી પ્રસ્થાન કરી તીર્થસ્થળો ફરીને રાજકોટ આવી યાત્રાની પૂર્ણાહુતી કરશે.

દર્શનીય તીર્થસ્થળો

અલ્હાબાદ :- ગંગા-યમુના-સરસ્વતી નદીના ત્રિવેણી સંગમમાં સમુદ સ્નાન, અશોકનો કિલ્લો, અક્ષયવટ, સૂતેલા હનુમાનજી, ભારદ્વાજ ઋષિનો આશ્રમ, આનંદ ભવન વગેરે...

નોંધ :- આ સ્થાનમાં ઉદ્ધવાવતાર રામાનંદ સ્વામી અને ધર્મ-ભક્તિનો પ્રથમમેળાપ થયો હતો.

કાશી/બનારસ :- કાશીવિશ્વનાથજી મંદિર, શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, દશાશ્વમેઘ ઘાટ, પવિત્ર ગંગાજી સ્નાન, કાશીના ઘાટના દર્શન, તુલસીદાસજીએ જ્યાં રામચરિત માનસ લખેલ તે સંકટ મોચન મંદિર, દુર્ગા મંદિર, બનારસી સાડીઓનું બજાર વગેરે...

નોંધ :- આ સ્થાનમાં બાલપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામમહારાજે કેવળ આઠ વર્ષની ઉંમરે કાશીના વિદ્વાન પંડિતોની સભાને જીતી હતી.

અયોધ્યા :- શ્રીરામજન્મભૂમિ, સરયુ નદી સ્નાન, શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, કનક ભૂવન, હનુમાન ગઢી, પાંચ હજારથી વધારે મંદિર ધરાવતું નગર...

નોંધ :- આ નગરમાં બાલપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામમહારાજે ભાભીની વીંટી ચોરી અને કંદોઈને અદ્ભૂત ઐશ્વર્ય બતાવ્યું એ આદિક અનેક બાળલીલાઓ કુલ ૩૨૦૪ દિવસ રોકાઈને કરી હતી તેવું ભગવાન શ્રીહરિ બાળપણનું પ્રસાદીભૂત તીર્થધામ.

છપૈયા :- ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની જન્મભૂમિ, નારાયણ સરોવર સ્નાન, શ્રવણ તળાવડી, ખાંપા તળાવડી, ગૌઘાટ, મખોડા ઘાટ, ધર્મ-ભક્તિના સ્મૃતિ છત્રી દર્શન, નવા બનેલા આરસના મંદિર અને જન્મભૂમિમંદિર દર્શન વગેરે...

નોંધ :- સર્વાવતારી, સર્વોપરી, સર્વકારણના કારણ, અનેક બ્રહ્માંડોના અધિપતિ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે પોતાના પ્રાગટ્ય થવાની ભારતભરમાંથી સ્વયં પસંદ કરેલી દિવ્ય જન્મભૂમિ... બાલપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામછપૈયામાં કુલ ૯૦૦ દિવસ રહીને અનેક લીલાઓ કરી હતી.

ગયાજી :- ફાલ્ગુની નદીના કિનારે પિતૃશ્રાદ્ધ સ્થાન વગેરે...

ગંગાસાગર :- ગંગાજી સમુદ્રને મળે છે તે સ્થાન વગેરે...

નોંધ :- ગંગાજીનું સાગર સાથે મિલન થતાં આ સ્થાન ‘ગંગાસાગર’ તીર્થ તરીકે ઓળખાય છે. લોકમાં કહેવત છે :-

જન્મસ્થાન - છપેયા

નારાયણ સરોવર - છપેયા

અભિષેક દર્શન - છપેયા

અન્નકુંડ દર્શન - છપેયા

જગન્નાથપુરી દર્શન

ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવર

ભૂવનેશ્વર દર્શન

‘ઔર તીર્થ બારબાર, ગંગાસાગર એકબાર’ આ સ્થાનમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ વનવિચરણ દરમ્યાન નીલકંઠ વર્ણીરૂપે પધાર્યા હતા.

કપિલાશ્રમ :- કપિલમુનિનો આશ્રમ, ગંગાજી અને સમુદ્રના સંગમસ્થાને ટાપુ ઉપર આવેલું તીર્થસ્થાન વગેરે.

નોંધ :- આ સ્થાનમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ વનવિચરણ દરમ્યાન નીલકંઠ વર્ણીરૂપે પધાર્યા હતા.

જગન્નાથપુરી :- પવિત્ર ચારધામ માંહેલું મહાન ધામ, શ્રીજગન્નાથજી મંદિર દર્શન, સમુદ્રસ્નાન, ઈન્દ્રધુમ્ન સરોવર,

નોંધ :- આ સ્થાનમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ વનવિચરણ દરમ્યાન નીલકંઠ વર્ણીરૂપે પધારી અનેક અસુરોનો સંહાર કર્યો હતો. તેમજ શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયનું અજોડ શાસ્ત્ર ‘શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન’નું ઉદ્ગમ સ્થાન.

ભૂવનેશ્વર :- ભૂવનેશ્વર મહાદેવનું મંદિર, ઓરિસ્સાની રાજધાની ભૂવનેશ્વર છે.

નોંધ :- આ સ્થાનમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ વનવિચરણ દરમ્યાન નીલકંઠ વર્ણીરૂપે પધાર્યા હતા.

કોનાર્ક :- પ્રાચીન શિલ્પકળાના ઉત્તમ નમુનારૂપ સૂર્યમંદિર દર્શન વગેરે...

ચંદ્રભાગા બીચ :- બંગાળના ઉપસાગર કિનારે સુંદર નયનરમ્ય બીચ (સમુદ્ર કિનારો) વગેરે...

વિશેષ અનુભૂતિ ::

જન્મ ભૂમિ છપૈયામાં શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજનો અભિષેક તથા અન્નકુંડના દર્શન તેમજ ચાર દિવસીય સત્સંગ શિબિર...

ટીકીટ દર :- ★ યાત્રા-ભોજન તથા દર્શનની બસ વ્યવસ્થાના ખર્ચ સાથે ટીકીટનો દર એક ટીકીટના રૂા. ૧૦,૦૦૦ ★ બુકિંગ સમયે રૂા. ૫,૦૦૦ ભરવાના રહેશે તથા બાકીના રકમ ટીકીટ દીઠ રૂા. ૫,૦૦૦ યાત્રા ઉપડતા પહેલા ૩૦ દિવસે ભરી દેવાના રહેશે.

યાત્રા વ્યવસ્થા :- યાત્રા રેલ્વેની સંપૂર્ણ સ્પેશ્યલ ટ્રેન દ્વારા આયોજીત કરેલ છે. જેમાં શ્રીટાપર સ્લિપર ક્લાસમાં દરેક યાત્રીકને સ્વતંત્ર સુવાની સગવડતા મળશે. તેમજ આરામથી બેસીને યાત્રાને માણી શકશે. અને યાત્રા દરમ્યાન ટ્રેન યા તીર્થસ્થળોએ તીર્થમાહાત્મ્ય તેમજ કથા-વાર્તાનો લાભ સંતોની અમૃતવાણી દ્વારા સંપૂર્ણ યાત્રામાં મળતો રહેશે.

ભોજન વ્યવસ્થા :- કિચનકારથી સજ્જ સ્પેશ્યલ ટ્રેનમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની આજ્ઞા પ્રમાણે શુદ્ધ અને ગાળી-ચાળીને પ્રવિત્રપણે ઠાકોરજીનો થાળ ધરીને બંને સમય સ્વાદિષ્ટ સાત્ત્વિક ભોજન તથા સવારે દુધ-નાસ્તો પીરસવામાં આવશે.

ખાસનોંધ :- યાત્રામાં કોઈને પણ બજારમાં ખાદ્ય પદાર્થ યા ડુંગળી-લસણ વગેરે ચીજવસ્તુઓ ટ્રેનમાં લાવવા દેવામાં આવશે નહિ.

દર્શન તથા વાહન વ્યવસ્થા :-

★ રેલ્વે સ્ટેશનથી યાત્રા સુધીના દર્શનીય સ્થાનોએ જવા આવવાના ખાસ સ્પેશ્યલ બસો મુકવામાં આવશે. તે વાહન વ્યવસ્થાનો ટીકીટ ખર્ચમાં સમાવેશ થઈ જાય છે.

★ ટીકીટમાં હોડી, ડોલી, ઘોડા, ટાંગા તથા જોવાલાયક સ્થળોની પ્રવેશ ફી વગેરેનો સમાવેશ થતો નથી.

★ સ્થાનિક ટ્રાફીકના નિયમો પ્રમાણે બસનો પ્રવેશ માન્ય હશે ત્યાં સુધી જશે અને સાંકડા માર્ગો ઉપર બસ ન જઈ શકે ત્યાં ચાલીને કે પોતપોતાની રીતે જવાનું રહેશે.

બુકિંગ સ્થળ

(૧) શ્રી સ્વા.મંદિર - સરદાર ફો. ૦૨૮૧-૨૭૮૧૨૧૧, ૨૭૮૧૫૨૧ (૨) શ્રી સ્વા.મંદિર - ડોંબીવલી ફો. ૦૨૫૧-૨૪૫૩૮૭૫, ૨૪૨૦૬૮૦ (૩) શ્રી સ્વા.મંદિર - અમરેલી ફો. ૦૨૭૯૨ - ૨૨૦૫૦૧ (૪) શ્રી સ્વા.મંદિર - ભગસરા-ખોપાળા ફો. ૦૨૭૯૬ - ૨૨૨૫૪૧, ૦૨૮૪૭ - ૨૨૨૦૩૭ (૫) શ્રી સ્વા.મંદિર - શ્રીજીનગર (સુરત) ફો. ૦૨૬૧-૨૫૮૦૨૬૮ (૬) શ્રી સ્વા.મંદિર - મલાડ ફો. ૦૨૨-૨૮૮૮૮૪૨ (૭) શ્રી સ્વા.મંદિર - બોરિવલી ફો. ૦૨૨ ૨૮૦૭૯૭૧૭ (૮) શ્રી સ્વા.મંદિર - વરજાગ ખાળિયા ફો. ૯૮૭૯૬ ૯૧૮૯૬ (૯) ધર્મવલ્લભ સ્વામી - વડતાલ ફો. ૯૮૨૫૨ ૩૪૩૬૨ (૧૦) મનસુખભાઈ દહિસર ફો. ૦૨૨-૩૨૭૦૧૨૪ (૧૧) નાયાલાલ તથા ગોરધનભાઈ - અમદાવાદ - ફો. ૯૮૨૫૪ ૪૮૫૯૭ (૧૨) મહેન્દ્રભાઈ તથા કરશનભાઈ - રાજકોટ ફો. ૦૨૮૧-૨૨૨૫૪૨૭ (૧૩) દુર્લભજીભાઈ - નવસારી ફો. ૦૨૬૩૭-૨૩૩૬૪૯ (૧૪) અશોકભાઈ વિદ્યાનગર ફો. ૯૮૭૯૭ ૫૮૫૧૪ (૧૫) કાંતિભાઈ તથા કરશનભાઈ પુના ફો. ૦૮૪૨૨૦૦૮૧૬૪

॥ श्री स्वामिनारायणो विजयतेतराम् ॥

यालो...गढपुर... पधारो... गढपुर...

आव्यो उत्सव आज आपणो आंगण्णीखे

જાહેર નિમંત્રણ

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ વડતાલ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ દેશ ગાદીના પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.પુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી તેમજ પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નુગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના સંપૂર્ણ માર્ગદર્શન પ્રમાણે અનંતકોટિ બ્રહ્માંડના અધિપતિ ઈશ્વરેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનો ભવ્ય

ગાળપ્રભુ શ્રી ઘનશ્યામપ્રાગટ્ય મહોત્સવ

શ્રી ધર્મ-ભક્તિ વાસુદેવ નારાયણ - ગઢપુર

પ.પૂ. ધ.પુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નુગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

સ્જત-દ્વિશતાબ્દી પ્રાગટ્ય મહોત્સવ તથા શ્રી વાસુદેવનારાયણ પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ

:: પ્રારંભ ::

તા. ૨૪-૧૦-૨૦૦૬ કારતક સુદ -૨ (ભાઈબીજ)

:: પૂર્ણાહુતિ ::

તા. ૩૦-૧૦-૨૦૦૬ કારતક સુદ -૮ (આઠમ)

:: મહોત્સવના ઉપલક્ષમાં યોજવામાં આવેલ વિવિધ કાર્યક્રમો ::

- * ૧૦૮ કુંડી શ્રીહરિયાગ યજ્ઞ
- * શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સમાહ પારાયણ
- * સનાતન ધર્માચાર્ય સંમેલન
- * સર્વધર્મ સમભાવ વ્યાખ્યાનમાળા તથા સંત સંમેલન
- * મૂર્ધન્ય વિદ્વાનોની વિદ્વત પરિષદ સંમેલન
- * દેવોનો અભિષેક, અન્નકુટોત્સવ, રંગોત્સવ, રાસોત્સવ, શાકોત્સવ
- * બાળ-યુવા સંમેલન, રાત્રિ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો
- * આરોગ્ય ચિકિત્સા નિદાનના વિવિધ કેમ્પો
- * તેમજ અન્ય વિવિધ કાર્યક્રમો યોજાશે...

:: આયોજક ::

શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ દેશ ગાદીના આશ્રિત વડતાલ, ગઢડા, જૂનાગઢ, ધોલેરા દેશના ત્યાગી-ગૃહી સમસ્ત સત્સંગ સમાજ

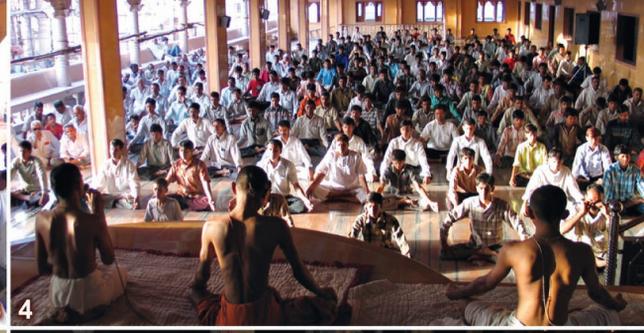
:: મહોત્સવ સ્થળ ::

‘શ્રી લક્ષ્મીવાડી’ ગઢડા (સ્વામિનારાયણ), જી. ભાવનગર ફો. નં. ૦૨૮૪૭ - ૨૫૨૮૦૦, ૮૦૦, ૭૦૦

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી યોજાયેલ વિવિધ કાર્યક્રમોની તસ્વીર દર્શન

૧. પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ દ્વારા પ્રતિષ્ઠિત શિકાગો-અમેરિકા સ્થિત દેવોના પંદરમા પાટોત્સવ પ્રસંગે ઠાકોરજીનો અભિષેક કરતા પૂ. સંતો. ૨. શિકાગો-અમેરિકા સ્થિત દેવોના પંદરમા પાટોત્સવ પ્રસંગે અન્નકુટની આરતી ઉતારતા સરધારથી પધારેલ પૂ. સ્વામીશ્રી તથા અન્ય સંતો. ૩. પાટોત્સવનો લાભ લેવા પધારેલ શિકાગો સ્થિત હરિભક્ત સમુદાય. ૪. પાટોત્સવ પ્રસંગે યોજાયેલ શિક્ષાપત્રી પ્રદર્શનને નિહાળતા સરધારથી પધારેલ પૂ. સ્વામીશ્રી તથા સંતમંડળ. ૫. ડૉંબીવલી મંદિરના દ્વિતીય પાટોત્સવ પ્રસંગે ઠાકોરજીનો અભિષેક કરતા પૂ. સંતો તથા યજમાનશ્રી પ.ભ. માવજી ભગત - સુરત ૬. ડૉંબીવલી મંદિરના દ્વિતીય પાટોત્સવ પ્રસંગે શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજને ધરાવવામાં આવેલ છપ્પનભોગ અન્નકુટ. ૭. ડૉંબીવલી મંદિરના દ્વિતીય પાટોત્સવ પ્રસંગે કથા-પારાયણનો લાભ મુંબઈ વિસ્તારના હરિભક્તો. ૮. વિસાવદરને આંગણે યોજાયેલ કથા-પારાયણ પ્રસંગે હરિભક્તો પર અમૃતવર્ષા વરસાવતાં પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

પ.પૂ. ઇ.ધુ. ૧૦૦૮શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ રૂડા આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી તથા
 પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના અધ્યક્ષપદે યોજાયેલ સરધારધામને આંગણે તૃતીય
શ્રી સ્વામિનારાયણ યુવા મહોત્સવ - ૨૦૦૬

૧/૨. સરધારમાં યોજાયેલ તૃતીય શ્રી સ્વામિનારાયણ યુવા મહોત્સવ ઉપક્રમે શોભાયાત્રામાં જોડાયેલ યુવા હરિભક્તો. ૩. નૂતન સભામંડપમાં પૂ. સ્વામીશ્રીની અમૃતવાણીનું રસપાન કરતા યુવા મહોત્સવમાં પધારેલ મહોત્સવાર્થી. ૪. યુવા મહોત્સવમાં યુવાનોને આસન-પ્રાણાયામની ક્રિયા શીખવતા પૂ. કોઠારી સ્વામી તથા પા. હરેશ ભગત - સરધાર. ૫. યુવા મહોત્સવમાં રાત્રિ કાર્યક્રમમાં કિર્તન-ભક્તિનો લાભ આપતા પૂ. સ્વામી શ્રી પૂર્ણસ્વરુપદાસજી તથા પ.ભ. હરિકૃષ્ણ પટેલ - પેટલાદ ૬. યુવા મહોત્સવમાં રાસોત્સવનો આનંદ માણતા સંતો-હરિભક્તો. ૭. ભાવનગરને આંગણે યોજાયેલ કથા-પારાયણ પ્રસંગે અન્નકુટ મહોત્સવ ઉજવતા પૂ. સ્વામી. ૮. ભાવનગરને આંગણે યોજાયેલ કથા-પારાયણનો લાભ લેતા હરિભક્ત સમુદાય.